

MANTEL VOOR EEN BANGE CHERUBIJN

CLOAK FOR A FRIGHTENED CHERUB

Ruud Muschter

Ruud Muschter
∴

Groningen

muschter@home.nl
www.archive.org

11 februari 2017
herzien: 7 november 2022

INHOUDSOPGAVE

MANTEL VOOR EEN BANGE CHERUBIJN

Aan mijn vrouw en kind [1]

Gij hebt getracht de reislust in te binden
Van wie het zwaard meer dan de ploegschaar droeg
Te veel van u, nog meer van anderen vroeg
Licht nam ik van u afscheid, teer beminden

Dan schaarde zich bij doven en bij blinden
Uw stut, die zelf de stutten van zich sloeg
Zich in de kaken van de vijand joeg
En nooit zal ik bij u mijn rust hervinden

Ik moest zo nodig leunen op een god
Hernan Cortés, is dat niet een van hen?
Hij is als Huichilobos in zijn drift

Het hindert niet, die krijgt mij door de strot
Ik zal wel doen of ik zijn voeder ben
Doch schenk hem, aan zijn mond gedrukt, vergift

---

[1] Vanuit het gezichtspunt van een Spaans soldaat
in het leger van Hernán Cortés, Mexico, 1519. Dit
gedicht en de andere die op Mexico betrekking hebben,
zijn gepubliceerd in *De Verovering van Mexico*,
Excalibur Press, Londen, 1994.

Afghanistan

Een nieuwe hoop is heden aangetreden
Afghanistan, door de barbaar bezet
Is vrij, ontwrichte armen zijn gezet
Wij zijn met hen, in al onze gebeden

De zorg om de geknechte geest verleden
Hebt ge de dag gevat. Nu gaat ge met
Een christen, moslim, heiden in gebed
Een eenheid die voordien slechts is beleden

O land, schud op uw zand, uw woestenij
Onthul de elegantie van uw vrouwen
Bedwing, vergeet uw neiging tot de strijd

Wees met uw kind'ren heer en meester, vrij
Maak alle tegenstrevens tot getrouwen
Bouw monumenten voor de eeuwigheid

Architect [2]

Bedenk, gij hoeder van de harde steen
Uw bouwsel wordt niet door cement gedragen
Al staan de friezen honderdduizend dagen
En wordt uw werk betreden door 't gemeen

Het staat zo star als botten in een been
Eer zal de dood de mens ten grave dragen
Dan dat de muzen die de muren schragen
Bezwijken onder klagelijk geween

Versterk met al uw kracht het fundament
En let niet op de blinde antipoden
Uw beren houden alles in bedwang

Maak van uw strijd een eeuwig document
Werk niet voor wie u slaan, maar voor de goden
Bouw stevig voort en wees voor niemand bang

---

[2] Gepubliceerd in de Bouwkrant van het
Martini Ziekenhuis, Groningen, plm. 1997.

Bescheiden

Hoe moet ik de zinnen verlijmen
Wat rijmt er het beste op ik
Ik denk dus alleen maar aan ik
Hoe moet ik het anderszins rijmen

Dat is nu eens niet om te slijmen
Dan koos ik wel jullie voor ik
Wie weet dat nu beter dan ik
En u heeft te grote geheimen

Ik heeft een wat fijnere hoek
Neem jij en bekijk hoe ik gaat
Het ik lijkt wat krom, maar is goed

Voor jij is het einde wel zoek
Bij ik ben ik beter gebaat
Neem gij, da's pas echt overmoed

Binnen

In rood, oranje, elke vlammentint
Belicht het haardvuur mijn verstilde hart
De felle trek die door de schoorsteen flart
Verstrooit pianotonen in de wind

Alleen nog in herinneringen vind
Ik wat in 's zomers luister heeft gedard
Doch voor de winter de muziek verstart
Hoor ik het liedje van een dierbaar kind

Nog maanden zal de sneeuw het huis bestippen
Tot alles van zijn omtrek is verhuld
En binnen al die'k liefheb zijn vergaard

Waar ogen glanzen, glinsterende lippen
Een wens ontbinden; elke droom vervuld
Doch daarvan is de schoonste: vrede op aard

Karel V van Spanje

De koning had zijn mensen,
de adel en ’t gemeen;
die zond hij her- en derwaarts,
ontbood en wees hij heen.

Hij kon ze laten hangen,
of kleden met brokaat,
verbannen naar den vreemde,
of laten in zijn staat.

De vorst had vele handen
en ogen overal.
Waarheen zijn gang niet leidde,
daar naakte zijn vazal.

Hij eiste vele schatten
en nam van elk zijn deel.
Daarmee als God hij leefde
en bouwde zijn kasteel.

Hij raasde en hij tierde,
naar zijn humeur hem ried.
Hij ketterde of teemde,
of floot of zong een lied.

Zijn volk dat was onaardig,
dit zei zijn vriendenstaf.
Of andersom, naarmate
hen dit meer ruimte gaf.

De koning werd gedreven
of dreef, net naar het liep.
Hij was zijn eigen kerker,
waarin hij wakend sliep.

Hij roerde zijne scepter,
het zwaard trok hij en zie:
die hem voorheen weerstonden,
die dwong hij op de knie.

Hij kroonde of onthalsde,
een siddering beving
elk zijner onderdanen,
van boer tot hoveling.

Mijn regels zijn geschreven
in dit weer vrije land,
dat onlangs heeft geleden
onder des konings hand.

Zijn leven en zijn rijkdom
de gratie Gods hem gaf.
Dat leven is gevloden,
bij gratie liep het af.

De troon is weer bestegen
door een gekroonde man,
die niet bij oude maatstaf
het land regeren kan.

Hij zal ontwistbaar laten
het volk in vrijheid gaan,
daar God ook vrij bestemde
tot vorst of onderdaan.

Clerihews [3]

Koning Salomon
Belette dat de valse moeder won
Het vonnis motiveerde hij onder deze vlag:
Ik verzet mij tegen halve-kinderbijslag

- - -

Jan van Schaffelaar
Maakt grote impressie als redenaar
Maar ach, hij valt en terwijl ik buk
Maakt Jan een nog verpletterender indruk

- - -

De Venus van Milo
Vond zich zonder ledematen een fiasco
Maar moest er van afzien een vergoeding te claimen
Omdat ze geen raadsman in de arm kon nemen

- - -

Michiel de Ruijter - zoon van Adriaan -
Verfde zijn schip van boegspriet tot bazaan:
Een pimpelpaars vooronder past uitstekend bij mijn stiel
Kleurt enig bij een gele romp en een blauw geruite kiel

---

[3] Clerihew: versvorm bestaande uit 4 regels, rijmschema aabb; tijd is o.v.t. Niet al de hier geplaatste gedichten zijn dus een ‘echte’ clerihew). Verder moet regel 1 een bekende persoonsnaam bevatten, en regel 4 een bekend element uit het leven van die persoon.

- - -

Medusa
Sprak: spiegeltje, spiegeltje aan de wand ... aaahhh!!!
In zo'n spiegel spreken kan ze maar beter laten:
Alsof ze tegen een muur staat te praten

- - -

Nostradamus
Kreeg voor syntaxis nooit meer dan zes-plus
Door zijn zinnen slechts in o.t.t.t. te stellen
Maar haalde voor één onderdeel een tien: voor spellen

- - -

Guiglielmo Marconi
Versmaadde spaghetti en at liever macaroni:
Vooral de overzeese komt verbazingwekkend snel
Wanneer ik die tenminste draadloos bestel

- - -

Röntgen, Wilhelm Conrad
Vond het natuurkunde-examen van weinig formaat:
De opgaaf was met al zijn integralen
Zo doorzichtig dat ik er niet op hoefde te stralen

- - -

Giuseppe Arcimboldo
Gaf kunstexperts college in het Lido:
De vervalsingen haalt u makkelijk uit de rij
Als 't fruit nog rijp is, is het niet van mij

- - -

Alfred Nobel
Stond voor bescheidenheid model
Ik blaas mijzelf niet op, was zijn leis
Hoewel ... voor een goede prijs ...

- - -

Graaf Luchtsigaar
Maakte de gelijknamige zeppelin startklaar
Wat vreemd, zei hij, gedesoriënteerd en verlaten
Gaat híj de lucht in, voel ík mij opgelaten

De kelk

In het koele duister staat een kelk te rusten
Omringd door stilte en door druivengeuren
Bekomend van zijn heilig hoge taken
Beschut door gouden tabernakeldeuren

Van twintig eeuwen droppels saamgeregen
Heeft hij een spoor van lijden opgenomen
Door elke dag daarvan een paar te plengen
Ontstaat de gift voor wie om vrede komen

Des morgens gaan de hemelpoortjes open
Dan wordt de beker trillend hoog geheven
Gesteund door schrale, afgematte handen
Gerimpeld tijdens het verstorven leven

De pater leest de uitgesleten woorden
Die hem van jongsaf aan gevangen hielden
Hij murmelt zacht de grijs-Latijnse frasen
Die hem tot in het edel ambt bezielden

De zilveren ciboor met kloeke lijnen
Heeft hij eerbiedig zachtkens opgewreven
Van eigen kroost door eden afgesneden
Wist hij de kelk zijn vaderzorg te geven

Zijn eed tot armoede kon niet verhoeden
Dat hij zich hechtte aan de schone vormen
Doch de onmatigheid in zijn ascese
Ontworstelt zich aan menselijke normen

De Knol van Troje

Onder oude oosterse weiden
Ligt een oude sluimerstad
Zoals Schliemann heeft beschreven
Eens de naam van Troje had

In deze groene weiden
Daar groeide sappig gras
Waar in de grijze oudheid
Het paard zo dol op was

Het zijn de groene vlakten
Waarvoor men Troje nam
En niet om te beleeg'ren
Maar om te grazen kwam

Het gras gedijt het beste
Op grond zacht voor 't gebit
Dus voor Trojaanse knollen
Heeft Schliemann daar gespit

De muur

De mens gelijkt het middeleeuwse fort
Gemazeld door 't vijandelijke vuur
Omgeven door een hemelhoge muur
Waar men gedurig hete pek af stort

Alsof die greep belegering verkort
Het voetvolk aan de poort doorstaat de kuur
Het rekent op het onafwendbaar uur
Waarop het bolwerk aangevreten wordt

Vergruisd, verkruimeld, al te lang belaagd
Vergaat tot stof wat geesteszwakte schiep
De muren eroderen tot de grond

Nu toont de puinhoop jonkman, schone maagd
Naar wie de vijand tijdig overliep
Geen aanval volgt, het is bevrijdingsstond

De Romeinse wagenmenner

De zegepaarden worden ingespannen
Gebries, getrappel, overal geruis
De wagen duwt men onder de ligusters
En met de meter nadert het gedruis

De hand der knechten dekt de paarde-ogen
D'hun welgezinden mogen zij niet zien
Hun onrust niet verbranden, niemand horen
Hun tijd nog niet gekomen om te vliên

De ratelende houten wielen bonken
Langs mensen aan de kant, zij sporen aan
Verzot op ongeluk, het liefste ziet men
Een stuiterende stoet op rulle baan

Verwilderd kijkt de duizelige ruiter
Een mengelmoes van hoeven om zich heen
Daar overheen de kreten van 't gepeupel
De blik des keizers houdt hem op de been

Dan klapt de zweep, de vierspan schiet naar voren
En achter de genadeloze straf
Der hand die nooit en nimmer schijnt te slapen
Drijft angst uiteindelijk tot vleugeldraf

De keizer schikt de overkleedse lagen
Hij stommelt overeind, getrouwen steunen
Een steelse blik gewisseld door wie dragen
Het juk van 't majesteitelijke leunen

Het zand der vlakte wist zich uit de ogen
De held; aan hem komt toe de lauwerkrans
En elke mededinger afgeslagen
Tenietgedaan hun overwinningskans

De in de wedkamp groot geworden strijder
Bedachtzaam legt de teugels uit zijn hand
Een ogenblik in diep gepeins verzonken
Zijn voet rust even op de wagenrand

Als stapvoets de arena wordt betreden
Ontvangt de agitator als zijn deel
Het handgeklap uit keizerlijke loge
En luid gebrul uit eengeworden keel

De Rozekruisers Burcht

Een groen, glooiend veld
Ligt in een amper woud
Dat haar voorzichtig omkranst
Als durfde het niet stout
En naderen dat ongeziene gebied
Dat het ermee roept
En dat zingt als een innerlijk lied

Een stille vogel zingt
En onderbreekt per keer
Enkele sekonden of meer
Waarbinnen het wachten is
Op nieuw innerlijk licht
En de herinnering
Aan vreugden van weleer

De natuur vormt zich een roos
Die bloeiende en groeiende
Op warmte reageert
En dan zich keert
Naar het zonnelicht
Vangend de stralen van dat gezicht

Dan vormt de zon zichzelf een kruis
Door stralen zendend naar de horizon
Te breken op het vlakke veld
Daar spoeden wij ons henen
Daar men er de tijd niet telt
Voor de vreugden dergenen
Die zich om de Burcht verenen

Wij kiezen ons dat glooiend veld
Daar vertoevend werken wij
In dat Land van Diepe Vrede
Onze Burcht staat daar, vrij
Van wereldse aanval en nood
Op de kantelen staan de wachters
In goud en rozerood

De kettingen der brug
Ratelend nederdalen
Onthullende de sterke zalen
Waar aangorden zich de goede zielen
Voor hun dagelijkse strijd
In het rood en goud
Van hunne wapentalen

Een eerste stoet ten afscheid schaart
Zich rond goudkruisen voet
Makende teek'nen van eeuwige trouw
Tot men tijdsdwange rijden moet
De ridderschaar niet langer sta
Maar op hoorngeschal de poorten vlied'
Het minnende kruislicht hen na

Op uitzwermen der laatste ruiterij
Volgt een enkele ridder de poort
Ziet de zijnen na en hoort
Het wegstervend hoefgetrappel na
Keert zich om en mompelt
Een gelukkig woord

Sinds de poorten zijn gesloten
En de brug des morgens wordt gehaald
Na der ridders uittrek in het veld
Wordt veel strijd gestreden

Tot de gouden toekomst zich meldt
Zo ging het en gaat het heden
Vanaf een ver verleden

De Verovering van Mexico (I) [4]

en de Ondergang van het Azteekse Rijk - een ballade -

Vol gratie zijn twaalf schepen aangekomen
De afstand is dus eind'lijk afgelegd
Waarmee het pleit om christelijke voortgang
In 't voordeel van de kruistocht is beslecht

De veldheer vaart verholen langs de baaien
Het opgetogen leger sluit zich aan
Het heeft te lang reeds op de zee gedreven
Het vaandel heeft te lang aan dek gestaan

Met honderden de oude kust bestokend
Belanden de soldaten op de plaats
Der oude volken, met het toeziend waken
Des Spaansen veldheers kijker buitengaats

Daar staan de fiere Spaanse eedgenoten
Geleid door Cortés als hun potentaat
Hoewel de koning hem niet mandateerde
Gaat uit op gouden monarchale baat

De mare van de komst van Quetzalcóatl
Gaat Spanje's monarchisten ver vooruit
In oude tijden voor 't historisch pogen
Uit Huichilobos' aangezicht geduid

- - -

---

[4] De prozaversie van deze ballade werd gepubliceerd
in De Revisor, 1988.

De mannen zouden uit het oosten komen
De witgebaarden van de oceaan
Gedrenkt van goddelijk gegunde machten
Doch varen zij als Spanje's onderdaan

Zij komen als de erfgerechte vorsten
Geen inboorling zich eerder met hen mat
En trachten de geschiedenis te scheppen
Die veeleer voordien hen geschapen had

Geschut en proviand wordt uitgeladen
Der zege voorwaard' buiten opgetast
Die zich gestaag tot noodlotstuig ontwikkelt
En generaties van gewetenslast

Der schepen boeg aan staken vastgebonden
En nog een ogenblik aan huis gedacht
Heeft Cortés zijn soldaten, officieren
Zijn martelarendom bijeengebracht

Heeft hij zijn wapenbroeders toegesproken
En op de confrontatie voorbereid
Zijn op hun Eldorado afgestevend
Met retoriek de slachting in geleid

En nu betreedt het Spaanse leger arg'loos
Het territoir van ongeëvenaard
Van onvoorspelbaar gruwelijk verschrikken
Der kannibaal, der dodelijken haard

Nog niet bewust van talrijke gevaren
Begint men heilige bekeringstocht
De afgodsbeelden stoot men van hun sokkel
En provisorisch 't christenkruis gewrocht

De Spaanse landbestormers merken spoedig
Met welke vijand hier de krijg begint
Wie door d'Azteek op 't slagveld wordt gevangen
Zijn einde voor de godenbeelden vindt

De noodzaak tot behoud van lijf en leden
Brengt Cortés' landgenoten van de kook
't Geschut wordt zonder dralen warmgeschoten
De hoop op vredig werk gaat op in rook

De droom als gods gezalfden naam te maken
Wordt door kanongebulder ruw verstoord
De ziel niet zo maar in de schoot geworpen
Het paradijs al in de kiem gesmoord

- - -

De Indianen grijpen naar hun pijlen
Verbijsterd door het ongebreideld' vuur
Dat donderend hun huis wordt doorgeschoten
Van nederlaag en dood is dit het uur

Men ziet de wederstand der dorpelingen
En geeft bevel tot bloedig nederslaan
Tot voorbeeld aan de wijd verspreide stammen
Tot waarschuwing aan elke onderdaan

't Mexicaanse moedertje zoëven
Haar kind zag vallen aan het christendom
De handen heeft zij voor haar mond geslagen
Welk schuwelijke godheden gaan om!

Men heeft geen halve akkerschoof gesneden
Daar worden hele velden leeggeplukt
En wordt geen loot een nieuwe kans geboden
Daar wordt het volk met wortel uitgerukt

Wat vijftien eeuwen christendom vermogen
Bewijst men deze vrouw in zulk een stond
De snelste weg de zielen te vervreemden
Het Spaanse zwaard in 't hart gestoken vond

De stamhoofden beraden zich ter plekke
Met al het aangeslagen volk en met
Het leger, tot de tanden toe gewapend
Maar niet gewapend tegen Spaanse smet

De godheid moet terstond gewaarschuwd worden
Dies prepareren oudsten zich en gaan
Voor vele dagen leeftocht omgehangen
Tot Montezuma, god der Indiaan

In marsen door verlaten arealen
Wordt hen geschokt en in paniek bericht
Hoe Spaanse legers hebben huisgehouden
Van weinig gruweldaden niet beticht

Hoe onderworpen dorpen zijn ontbonden
De overheerser vrouwen heeft verrast
Het brandmerk 'oorlog' in 't gezicht gedreven
Het vuur verwoestend huizen heeft verast

In Montezuma's koningse kwartieren
Ontvangt met zorg zijn generale staf
Van her en der verslagen en gezanten
Deels onbekenden reizen aan en af

- - -

De Spaanse razernij wordt stadig zichtbaar
Gebieden worden aan de riem gelegd
De autochtoon wordt van zijn haard verdreven
Weerspannigen de oorlog aangezegd

Het christendom, zijn boodschap niet vergeten
Invaast met harde hand onschuldig land
Waar myriaden mensen zich verbazen
Om Mexico's volstrekt verlamde hand

Als Montezuma's oren zijn verzadigd
Het volk zijn bange hart heeft uitgestort
De godheid Huichilobos is geraadpleegd
Heeft de Azteek zijn oordeel opgeschort

Die heen en weer geslingerd is geworden
De priesters raden hem de oorlog aan
De krijger moet het sein tot aanval geven
En onverwijld Malinche nederslaan

Maar Montezuma weegt de profetieën
Zijn witgebaarden geven grote schrik
Zijn zij de werk'lijk uitverkoren mannen
Die hij moet laten gaan op gods beschik?

Het pantheon verbaast hem boven mate
Aan dragers van, van hem, verwijderd bloed
Bewijst het telkens onverwachte gunsten
Zoals een god slechts aan aanbidders doet

Bevelen niet de Spanjaard te vertragen
Verlaten het paleis en tonen dat
De twijfel in de Indiaanse heerser
Onzalige gevolgen heeft gehad

Niet tijdig onderneemt hij fiere stappen
Te laat wordt Spanje's ware aard doorschouwd
De aarzeling de slachtoffers te wreken
Heeft gans het Indiaanse volk berouwd

Tenslotte wordt de aanval ondernomen
De vijand dient tot staan te zijn gebracht
En zelden hebben duizenden in oorlog
Met groter doodsverachting dit betracht

Azteekse krijgers tijden door de vlakten
Ontdaan, gevederd, dodelijk geverfd
Gedreven door noodlottig samenspannen
Van priesters, goden, voor wiens doel men sterft

- - -

Zij werpen zich met ijselijke kreten
Op elke Spanjaard, elke hellebaard
Geen levend wezen wordt er bij gemeden
Geen leven wordt genadevol gespaard

Missive van de koning doet de ronde
In dreigende bewoording maakt bekend
Dat elke stad de hoofdstad dient te steunen
Treft anders onderdrukking zonder end

Tenochtitlán zendt ijlings zijn gezanten
In naam van Montezuma, en hun bee
Aan Cortés hun geschenken te aanvaarden
Doen zij, doch nemen zelden voedsel mee

Vertoornd om deze heimelijke weerwil
Raadt Cortés hen in duidelijke spraak
De koning van zijn toorn verslag te geven
En melding van zijn voorgenomen wraak

De grootspraak existeert op loze gronden
Vandaar dat Cortés op een middel zint
Om bijstand van de dorpen af te dwingen
En eerbied van het zittende bewind

Verdeel en heers: devies uit oud Europa
Dit ongeslagen middel uit de nood
Blaast Cortés, voor god en Spaanse koning
Nieuw leven in, de Indiaan de dood

Die dagelijks de knoet moeten verduren
Der hoofdstad welke harde schatting heft
Belooft hij van het juk te libereren
Mits hij hen spoedig aan zijn zijde treft

Het volk, gekweld, staat voor een zware keuze
Het dient te kiezen tussen dubbel kwaad
De onmin van de hoofdstad te ontladen
Of slaaf te worden van een vreemde staat

De Indiaanse oudsten gaan terzijde
Bevangen door het donderend geweld
En, angstig de nabije held te tarten
Wordt dorp na dorp aan Cortés' kant gesteld

Aldus begint met horten en met stoten
De onvermijdelijke samengang
Van twee geheel verschillende culturen
Uit noodzaak vonden hun gedeeld belang

- - -

In d'aanvang trekken dertig, veertigduizend
In harmonie geschouderd en gewond
Conquistadores en getrouwen verder
De hoofdstad lonkt al aan de horizont

Tenochtitlán doorkruist verhit de opmars
En delft voor horden naamlozen een graf
Niet zonder groot verlies redt zich de hoofdmacht
Wie levend is gepakt wacht zware straf

De hopeloze krijgsgevangen mannen
Tot voor het barre godenbeeld gebracht
Gedwongen tot de rituele dansen
En dan als makke beesten afgeslacht

d'Azteekse goden eisen huid en haren
Hun heerschappij onthult aloud contrast
Gevormd door oude culturele waarden
En reddeloos verdwaasde priesterkast'

De bloedbekladde grauwe priesterlijven
Slaan harteloos het mes de borstkas in
En harteloos het corpus wordt gesmeten
Het slaat hals over kop de diepte in

De leden afgehakt, het hoofd verloren
Zie daar, het doek voor Spaanse glorie valt
De tors tot overwinningsmaal genomen
Het hoofd voor Huichilobos uitgestald

D'uitheemse troepen trekken langs vulkanen
Marcheren elke tempel binnen waar
De afgehouwen soldateske hoofden
Vertrokken staren op het hoofdaltaar

De heiden tot de Roomse Kerk bekeren
Heeft Cortés een verheven werk geacht
Dat hij daarvoor ter hel moest nederdalen
Heeft nimmer deze edelman gedacht

Ontzetting slaat de uitgeputte ruiters
Wat schimmig lot de vriendenschaar omarmt!
In de geleedren rijst de bange queste
Wiens god zich feilloos over wie erbarmt

Het leger worstelt onverschrokken voorwaarts
Door zon geblakerd, regen overspoeld
Verbrand gaan zij, die ziekten overmanden
En geenszins de volharding onderkoeld

- - -

De regen weekt de zware wapenrusting
De hemel stort zijn ongenade neer
En poogt de grote schande uit te wissen
Van midamerika's geschonden eer

Als uit de hemel komen er galjoenen
Met meer vooruitgang, komt een verse macht
Uit Spanje's verre veilige gewesten
Met wapens, voedsel, manschappen als vracht

Met kracht wordt op de hoofdstad toegestoten
Door honderdduizend man in vederpracht
Tenochtitlán, door eigen volk bestreden
Ziet zich geplaatst voor overgrote macht

Met Cortés rijdt, temidden van de zijnen
De keur van menig inlands bondgenoot
Van vele dorpen is zij afgedwongen
En dit alleen maakt Spanje's leger groot

Als Cortés poogt de toegang te forceren
Ontgrendelt zich gezamenlijk verweer
Zo nodig al de mensen uit te hong'ren
Besluit hij, doch verdriet zichzelve zeer

Zo hoopt hij Montezuma te vermurwen
De krijger ziet het knarsetandend aan
Het oude rijk wordt onder hem versplinterd
De goden zijn niet meer met hem begaan

In bitterheid besluit hij niet te buigen
Want vallen zal de hoofdstad ondanks al
De leider zal temidden van haar sterven
En met het uur stijgt nog het dodental

Dan blijkt de tol van Spaanse strategieën
Verbeten d'Indiaan ze wederstreeft
Verbloedend aan vijandelijke zwaarden
't Aztekenvolk de laatste adem geeft

Door uitzichtloze afloop aangeslagen
Berust de krijger; bij bedwongen traan
Geeft hij zich aan de Spaanse veldheer over
Met Mexico's grandeur is het gedaan

Verslagen klinken Montezuma's frasen
Vanaf het dak bezweert hij afgemat
Zijn volk, terstond de oorlog uit te bannen
De Spanjaarden verlaten dan de stad

- - -

Zijn woorden vallen in verkeerde aarde
En volgelingen slaan aan hem de hand
Met stenen wordt hij dodelijk getroffen
Met deze vorst sterft heel het oude land

't Gevaar voor Cortés is nog niet bezworen
Zijn ingekrompen leger bij te staan
Is nu zijn zorg, door oud' en nieuwe wonden
Dreigt haar ontsnappingskans teloor te gaan

Door smart verteerd' Azteekse adel regelt
De voorbereiding voor hernieuwde kamp
Successor Guatemoc wordt aangewezen
Het land te hoeden voor een nieuwe ramp

't Verweesde land kiest Guatemoc als leider
En legt op hem d'onuitgesproken plicht
De slag van Montezuma's dood te wreken
En Huichilobos' genegeerd gericht

Doch Cortés leidt de allerlaatste aanval
De tegenstander wordt door hem ontwricht
Hij legt de hand op Guatemoc en deze
Wordt met familie van zijn schip gelicht

Grootmoedig schenkt Hernando hem de scepter
En wijst hij Guatemoc provincies aan
De leider van het land is op de knieën
De schuld aan Huichilobos is voldaan

De dag is dertien in de maand augustus
En vijftienhonderd een en twintig telt
Het jaar; de twijfeltijd is om, de goden
Verruilen d'ene voor de andere held ...

De Verovering van Mexico (II) [5]

1519-1521, onder Hernando Cortés - een ballade -

Steek van wal, zei Cortés aan de kade in Trinidad
Dit was het wat zijn mannen moed gaf, het gewone woord
Even nonchalant waren wij de loopplank opgegaan
Naar Yucatan. Naar hemel en hel was het een inscheping
Om het nooit meer kwijt te raken, hoort
Hoe wapens zich in onze broeders boorden
Wat wij beleefden, nadat wij Cortés aan de kade hoorden

Twaalf schepen golven als slangen langs de kust
Met lekkende bodems. Bij hun nadering gaat de zon slapen
In een gestreept hemd, voor een heel volk vast
Met legenden als samenspanners meert de vloot af
Met priesters, popelend bij het visioen van nieuwe papen
Rustig is gezien vanaf de brug het slachtoffer
Voor god en koning claimen wij dit prachtoffer

Ankers ratelen, ijzeren vingers van Spanje
Doen een greep in het zand. Over de railing
Springen gewilligen moeiteloos. Geen sekonde
Wordt bij het van 't schip gaan aan aarzeling verloren
Planters van de vlag beëindigen verveling
Door struikelend langs slepers van trossen
De eerste doodsteek in het land te lossen

Hier vormt het lot een grillig boetseerwerk
Van colliderende culturen, moed en angst
Norse grandes bevelen een kamp op te zetten
Zeshonderd in tal is van overwinning het aas
Een dommelend kontinent de verschrikte vangst

---

[5] De prozaversie van deze ballade werd gepubliceerd
in De Revisor, 1988.

Goden zullen wij halfgoden stoten van hun troon
Een oude beschaving brengen onder vreemde kroon

In Tenochtitlán zetelt de Azteek Montezuma
Heeft aan zij leiband stammen en vele vorsten
Gebiedt in valleien en dalen oren en ogen
Boodschappers brengen eerbiedig verontrustend nieuws
Over vreemden die verklaren naar zijn troon te dorsten
Voorspellingen baarden blanken, blanken banen wegen
Zo werken voorouders het heden tegen

Nooit kende men dit tot de hemel stijgende geweeklaag
Leed op leed, wond gemaakt na wond. Gewapend
En bepakt komen op koninklijke pas reizend
Van ver, die heuvelen en valleien als heersers nemen
Afgodsbeelden vellend, ruw en bewerkt goud rapend
De achtzaamheid van blinde paarden lijkt het
Het magnetisme van onsterfelijke daden blijkt het

Vrome padres als kruisridders trekken godenbeelden om
Ook zij bijten met hun gelaat in de grond
Sterke goden waarvan oplichtende gouden maskers
De ruimen der barkassen vullen, opgetast
Van ignorante priesters komt zout in de wond
En van hidalgo's het mandaat tegen; erend vele malen
Indianen, anders dan met spiegels en kralen

Het geheimzinnig en vinnig godengekrakeel
Brengt mijn metgezellen bijna op de knie
God, diep in mijn borst doet de pijl zo zeer
Die mijn ribben als kaken omklemd houden
Veelvoudig 'Santiago' heet het voor Spaanse glorie
Madre de Dios, al die tranen zijn nu beschikbaar
De zonen van ons land nu zo zwak en wrikbaar

Drie zijn uit stijgbeugels van paardezadels geslagen namelijk
Zij maaien hun armen als wieken heftig rond
Pijlen betreden ongenood borstkassen. Even is het stil
Dan vallen lichamen, een laatste sillabe uitademend
O, als een ontkooide vogel verliet ik mijn grond
Klapwiekte van opwinding en raakte enkel hier beland
Voor dit snikkend met ogen bijten in Mexicaans zand

Cortés tekent zijn kaarten, groot, lijnig
Alle doden nauwlettend aangevend vanuit zijn zetel
Meer van mijn kameraden vallen volgens die strategie
Het einde van de ontrolde mappen is niet in zicht
De koks stoven onverstoorbaar eten in de ketel
Tegendraads, sneuvelen tegenstrevend; dat duurt tot
Zij hun hoofd nog verliezen in die eetpot

Maar Cortés, wij zien hem al die lijnen zetten
Uit een Kastiliaanse veder getrokken. Krachtig
Spreekt hij woorden tot officieren, stilzwijgend
De krijgers baren hem zorgen, hem en andere
Bevelvoerders, ernstige gezichten, aandachtig
En de lijfeigenen van hem haast, zijn soldaten
Tracht hij later, na nadenken, te bepraten

Het eten smaakt niet. Tot drie keer toe
Drie keer vluchtten wij hals over kop het moeras in
Niemand heb ik zien hereten, die daareven at
Aan dezelfde dis als ik. Niemand dus van hen
Maakte zich verderop los van die waanzin
Cortés deelt zojuist ons allen ontnuchterd mee:
De laatste aanval decimeerde zijn armee

Trajecten bijna onbegaanbaar trotseren de armen van de gigant
Vanaf de hoogvlakten dalen zij hautain af tot het kamp beneden

Om zich van opwachting te verzekeren in 't paleis der doorluchtige
Voorzien Spaanse edelen de boden van boodschappen
Hierna zetten wij hen zonder omhaal in hun oude voetschreden
Eenmaal uit het zicht ijlen bezorgd, over de bergrug
En ademloos, door Cortés geïnstrueerden naar de stad terug

Na hun aankomst spreiden zij vlijtig de schetsen uit
Naar evenbeelden getekende weergaven van vreemden
Schokken, worden levend. Montezuma houdt nog hof
In een kring staand gebogen over de beeltenissen
Is hier ieder eenzaam; nog in huis zijnd ontheemden
Houden op bevel, met goud en juwelen, Cortés op
Maar de bloem der veroveraars staat ruimschoots in de knop

Montezuma offert verwezen mensen op een stenen blok
Door Huichilobos geraden Maria te weren
Moet hij het doen. Vanaf een voetstuk zegt zijn god het
En Cortés dient hij bij voorkeur te mijden
De Azteek hoeft amper gehoorzaamheid te leren
Hij anticipeert op onuitgesproken godenbeden:
Toen hij aantrad veegde hij vrijwillig tempeltreden

Azteekse taxgaarders knechten. Met opschik
In hun hand rozen en een gekromde staf
Waren zij van dorp tot dorp. Een bezoeking
In een geplaagd gebied zijn wij getuige
En ziet: ze schuimen de hele streek af
Naar geld, goed, vrouwen en meer
En Montezuma noemen zij hun heer

Ontberingen en nauwelijks buit om rijk te zijn
Doen onder ons velen overwegen, om te keren
Hernando, in 't zicht van afbrokkelende troepen
Verzint een list, pretendeert dat houtworm

Vreet aan zijn barkassen. Hij laat ze door vuur verteren
Lijken de schepen al door houtworm te zijn verrast
Erger nog heeft dalend moreel de vloot aangetast

In het aangezicht van grimmige stammen staan wij
In de rug ligt de zee recht onbetreedbaar nu
Wij creëren Villa Rica de la Vera Cruz
Uit het niets. Vanuit verankeren veroveren
Landuitbreiding is Spanjaarden een déjà vu
Voor Villa Rica substituere men ons koninkrijk
Genaaste bodem en uitvalpost tegelijk

Deze dag heeft de regen zijn slag geslagen, ons
Doorweekt; bepakkingen schuren schouders, wambuizen
Koorts sloeg met waandromen Cortés en officieren
Bij het krieken van de morgen zullen vlakten resoneren
Van kreten. Morgen moet Tlaxcala zijn huizen
Tegen ons, die vandaag triomfeerden - troepen -
Verdedigen, mannen tegen ons in het geweer roepen

Tlaxcalanen zijn kannibalen. Eng behuisd
In kooien zitten, opgepakt in naburige steden
Hun vijanden, vetgemest. Wie niet geofferd wordt
Wordt gegeten. Cortés zet de deuren open
Een menselijke veestal strookt niet met zijn zeden
Die aan de slachting ontsnappen vragen niet
Of leven zonder tralies altijd vrijheid biedt

Montezuma overlegt, aarzelt en acht zich belaagd
Door priesters van vlees en houten goden
In legenden rechtmatigen genoemd, maar op diens woord
Gevreesd door Huichilobos' kritiekloze getrouwen
Naderen de hoogvlakte. Beijzerde onheilsboden
De koning is gedoemd eenzaam pal te staan
Tussen hemel, aarde, gewijde en onderdaan

Vandaag zag een andere vijand het licht
Schalen, goud van versierselen, edelstenen groot
Werden door ons heen en weer getrokken
In de verte verraadt Popocatepetl wrok
Als ze hete stoom naar de hemel stoot
Hebzucht splijt ons leger als uit Troje's paard
Dat in ons kamp evidente dissonanten baart

Een bestof gezantschap overstelpt ons
Met geschenken, maar is niet vlot met proviand
Dromen verbleken van ongestoord marcheren
Als samenzweerders fluisteren zich beradende edelen
Met lege magen, moe, door slaap en honger overmand
Cortés stuurt Tenochtitlán's handlangers de tenten
En het legerkamp uit. Met verkapte dreigementen

Dan komt na beraad trots en manhaftig Montezuma
Onder een baldakijn met groen gekleurde veren
Met zilver en goud bestikt, parels en groene stenen
Op sandalen van de edelste metalen. Daalt af
Naar de grond, die geveegd is om hem te eren
Op kleden zet hij zijn voeten; om hem zie ik
Dienaren, eerbiedig in het neerslaan van hun blik

Daar staan een afgezant van een god en een afgezant
Van een koning. Tijdens de illustere audiëntie
Verstomt even te lang door twee dirigenten in majeur
Georkestreerd wapengekletter. Montezuma weeklaagt
Bepleit ontdaan bij Cortés christelijke clementie
Huichilobos ziet zich een godendood ondergaan
Hem door de hand van een aanbidder aangedaan

Als een blinde minnares ontvangt Tenochtitlán-Mexico
Hernando. Op de tempeltop staand toont Montezuma Cortés

Van de stad de diepte. In hun ruggen staan Tezcatlipoca
En Huichilobos, en verbeeld ik het mij dat de krijger zegt:
Dit alles schenk ik u, Malinche, als gij op dit bordes
Beiden aanbidt. Doch weigert daar Cortés' Mariastatuet
Als acht hij haar in zijn slachthuis miszet

Op hun lange haar dragen de priesters kappen
Samengeklonterd is het door gestold bloed
Peilloos roodzwart is de blik in hun ogen
Door het vuur dat Huichilobos in hen ontstak
Onbekend is mij wat in hun duistere borsten woedt
Zijn wij daarbij nog niet gelukkig, in ons werk
Liefelijk, vol van het licht der roomse kerk?

Nu, wat let de vorst in haast ons hart de goden
Te geven? Hen te verzadigen met spoed met een veldheer?
De officieren ontbranden. Het is niet te vroeg dat
Men Montezuma naar het Spaanse kwartier ontbiedt;
Gebiedt er hof te houden of nee, verzoekt. Door hartzeer
En de schijn gast te zijn, voelt de monarch zich marionet
De koning zucht, in kluisters van voorzeggingen gezet

Goud sluimert niet lang ongestoord in de schatkamer
De Azteekse koning schenkt het grootmoedig de Spaanse
Cortés stelt zich daaruit schadeloos voor kosten
Een grote som beliepen zijn persoonlijke verliezen
Hij werkt aan zijn eigen kroon in dit ondermaanse
Zo wekt hij misnoegen als hij zijn schraapzucht voedt
Doch mokkenden en wie konkelt overreedt hij honingzoet

Van nagekomen schepen brengt Narvaez pokken mee
Een onweerstaanbaar wapen. Voor het nieuwe Spanje
Had Pandora ook dat nog in haar doos
Over de provincie waaiert de ziekte onopgemerkt uit
De virussen houden op slag hun eigen campagne

De kleinste conquistadores van het continent
Met niet-immune Indianen en ons gelijkelijk content

Meteen betwist Narvaez aanmatigend Cortés' handvest
Maar valt hem gewond, aan één oog blind, in handen
Hernando, via verspieders tijdig in intriges ingewijd
Bezocht 's nachts Narvaez' notoire naarlingen
Op wie hij elk musket verrassend liet ontbranden
Malinche incasseert. Op zijn ongelimiteerd gezag
Verruilen Narvaez' mannen onterfd hun vlag

Koud is Narvaez' schamele restant zonder omhaal ingelijfd
Of, komend uit het hoeken en gaten bevattende landschap
Springen Indianen op, opgevangen door Cortés' gevechtswagens
Als zo vaak dwingt gezamenlijk gevaar antipoden tot samen-werken
Doet hier Spaanse lieden samensmelten tot verwantschap
De Azteken prepareren zich; in het zicht van feest te vieren
Voeren zij reeds twee dagen niet hun wilde, gretige dieren

Eensgezind de armen om elkaar, versleep ik
Mijn dode, aan mij vastgeklemde broeder
Eindeloze ogen kijken in de midamerikaanse nacht
Bleek van verloren bloed daalt het lichaam
In de kuil. Zo is hij geen roofdiervoeder
Cortés kwam daarnet verwarrend onthullen
Dat hij mensen te kort kwam, om kuilen te vullen

Na strijd gaan wij weer aan op de hoofdstad
Een officier, bij Cortés' absentie onder mandaat
Verwachtte tijdens feestelijkheden oproer
Voorbarig sabelde hij feestgangers neer
Te laat: de kiem van spanningen in die daad
Hoor het volk! dat dit aan Montezuma's zwakte wijt
Aan valse vreemden gaf hij reeds te lang respijt

In de ontreddering blijft de veldheer bedreven
Overreedt hij Montezuma te spreken vanaf het dak
Die tracht vanaf de rand zijn volk te manen tot rust
Vijanden escorteren, landslieden belagen
Wat van twee kanten klemt maakt elke koning mak
Completerend vernedering bewerkt het lot verraad
Dat hem, ontwrichter van rijken, terzijde staat

Met treurig visage beklimt Montezuma het dak
Als hij zich wendt naar een dreigend gehoor
Komt zijn mantelrand zwaaiend tot stilstand
Liefdevol is hij vrede's pleitbezorger
Zulk pleit, daar krijgt hij amper stenen voor
Drie raken hem aan arm, been en aan 't hoofd fataal
Letterlijk slaat men geen hand aan zijn eigen principaal

Niets houdt ons nu nog in Tenochtitlán
Weg moet ons kamp, schielijk weg uit dit oord
In de Noche Triste is de aftocht. Onze schaduwen
Vluchtend met leger en materieel over de damweg
Ontsnappen het eerst de stad. Dan wordt de stilte verstoord
Priesters krijten seinen die uit schelphoorns stromen
Horden staan in slagorde als wij verkild op dreef komen

De wind is stil, verder huilt alles
Met Indianen vechten als met ijzeren doodshemden
Beplate soldaten, onder verblekende sterren
Onduidelijk, schitterend vallen ze over elkaar
Aldus vinden hun eind die de oceanen temden
In drie voet grond, overwonnen op beide kampen
Bejuichen aasdieren voldongen rampen

Een keur van troepen trekt laat over het maisveld
Nooit kleedde de nacht zich zo in een vlammenpij

Van rode kleur, geel en oranje, groen
Vertel door van vreemden die het wagen
Te gaan op vier benen met de lans aan de zij
Tussen de op- en neergaande hemelboden
Ondernemen zij het ontsokkelen van goden

Veelbelovende zonnen komen op en zie ik ondergaan
Feestelijk dat schijnsel, maar wat een bloed
Kurassen gepoetst, later met mannen in 't zand begraven
Drie voet is niet veel voor diepe smart
Zij hebben in die zware pakken de dood ontmoet
Uit Spanje dit ijzer gesleept, droegen het fier
Slepen het niet terug maar laten het met inhoud hier

Dochters van Montezuma en provinciale koningen
Blijven levenloos achter op de bruggen
De fine fleur van Tenochtitlán ademt in
Balt zijn vuist tegen de retirerende Cortés, kijkt
In een oogwenk tegen onze vluchtende ruggen
Jammerend op de landweg naar Tlaxcala vergaard
Eten wij van honger onderweg dood paard

De vijand toont zich meester in het verbergen van
Haar hinderlagen, overal als dood op afroep gelegd
Met speren en pijlen, als varkens met stekels
Vallen Indianen gewelddadig op ons neer
Met doodsverachting wordt een strijd beslecht
Tussen culturen. En in de annalen van de brandhaard
Brengen velen trots persoonlijk leed in kaart

Wenenden, achtergebleven gewonden staken jammerklachten
Ze sterven. Alsof de koning het heeft geboden
De schepen zijn stram van de opeengepakte skeletten
Doden en uitgehongerden. En vol schatten geladen
De spanten kraken, maskers schitteren van Azteekse goden

In het ruim, donker. Als op vleugels van de schuit
Spoeden mannen zich landinwaarts, uit op buit

Met obstinate stammen weten wij raad
Op de dorpspleinen wordt het ijzer heet gestookt
Men drijft het dorpelingen in 't gezicht. Dit is tekenend
Als het brandmerk 'oorlog' zich schroeiend nestelt
In een getortureerde, als het gelaat rookt
Verzwakken protesten. Dit handelen buigt
Geproclameerde tegenstanders, te haastig overtuigd

Een strafexpeditie vertrekt en beboet Zocotlá
Om hen, die men er onder de onzen doodde, te wreken
Door hun dragers verlaten liggen rustingen
Verspreid van Spanjaarden. Nogmaals tekent het ijzer
Gemaakte slaven om weerstand te breken
Voor koninklijke schatting gaat een vijfde opzij
Maar aan ons gaat de rest ervan voorbij

Om een tempel heen waait wind, zuchtend
Bleek staan hoofden op ontdekking te wachten
Op een rij op het altaar, ontdaan van torso's
De zon is onder, schimmig speelt licht binnen
Die op bevrijding door kameraden wachtten
Verloren ontijdig lijf en leden. In 't licht der maan
Wordt door hen geen veldslag meer gedaan

De boute successor van Montezuma, Guatemoc
Slacht een aantal van de onzen af, zendt rond
Hun hoofden en ledematen door zijn streken
Tegen Azteekse suprematie zich verzetten
Is, dat is zijn boodschap, ongezond
Maar wie eeuwenlang het juk hebben gekend
Houden zich nu van hun heerser afgewend

Cortés voert een oorlog tegen vijandige ingewanden
En mergelt uit wie niet aan wapens sterven wil
Koortsig staan benige gelaten. Vurigen te paard
Maaien, het zwaard zwaaiend, hongerigen als graan
Vijfenzeventig dagen lang vertoeft ijzig en kil
De dood als logé in Tenochtitlán. Hij zal winnen
En Cortés haalt vele schoven voor hem binnen

Wij bouwen dertien schepen achter de linies
Dit wapen kerft paden in Mexico's meer
Nu of nooit is het, wordt het ons land of graf
Alle buurtstammen tonen nog één maal moed
Annihilatie wacht, misschien immortale eer
Laat nu zien wie verbondenen, onmetelijk in tal
Afhoudt van de doorbraak, onze winst, der stad val

Doordringend geschreeuw, aanmoedigend. Een gewonde
Conquistador zet kermend zijn moed te kijk
Zelf ontsnappen, geen offer zijn, dat maakt blij
Een door leed omhulde, beperkte en verstolen vreugd
Wie anderzijds solt met het veroverende rijk
Moet het afleren. Wij zingen een krijgslied
Wij regeren. Sneuvel dan, of dan maar niet

Paarden met vermoeide, doorzakkende ruggen
Stappen voort, gedrenkt met water en in 't bloed
Drijven verwilderd in mijn ogen kijkende Indianen
Voort stappen wij, een dag als geen eerder verstreek
Op het slagveld waar Spaanse furie heeft gewoed
Wij drogen natte dekens in de kampementen
Slachtoffers van krijgers, honger en de elementen

Voor de paarden voel ik medelijden... Gehoorzaam
Spreken zij wild van hun heren de taal
Zij dragen hun meesters een pijlpunt tegemoet
Transporteren ze naar de vijand. Zo is hun aard
De Azteken nemen ze mee voor het feestmaal
Om te eten. Hulpgeroep is alom, niets ontsnapt
Wat in dit door doden omringd theater binnenstapt

Op het roeren van de trom openen priesters borstkassen
Waarna op oude wijs en ritueel men bloed stort
Het hart uitrukt onder groot tumult. Het is een offer
Azteekse goden maken goede sier met foetaal christendom
Een wonder is het waaraan het arme donders schort
Wier lichamen men van hoge trappen smijt
Het Azteekse rijk valt later in de tijd

Vanaf de tempel galmt de oorlogstrom
Tenochtitlán leert indringers manieren
Zij offert Huichilobos Spanjaarden
Men slacht ze, vilt ze, offert en eet ze
En werpt hun resten voor de wilde dieren
Die zijn niet als hun meester, die niet weerbaar is
Gedachteloos slikken zij een vijand die onverteerbaar is

Guatemoc wreekt het op Cortés' gezag gestarte gebrouilleer
Valt nogmaals massaal aan op alles wat Spaans en gehaat is
Als de schepen van zijn vijand vrijwel bij elkaar zeilen
Is Montezuma's erfgenaam onder de dreiging des doods genoopt
Te ontsnappen in een boot. Met vrouw en wie van staat is
Een barkas onderschept en entert de vluchtplaats op het meer
Te water ontnemen wij Mexico zijn laatste heer

Gevoerd voor Cortés vraagt Guatemoc de gunst gedood te worden
Ontmoet aversie. Als listig middel om een volk te knechten
Doodt men zijn leiders bij voorkeur niet, geeft ze landerijen
Om de Spaanse veldheer persoonlijk te behoeden op zijn reizen
Dwingen we Guatemoc aan zijn zij te zijn bij verdere gevechten
De regen komt, Cortés spoort zijn paard naar Coyoacán
Een sombere horizon verzwelgt Mexico's vreeswekkendste span

Het is dertien augustus, maar voor Azteken winter
Vijftien een en twintig is het jaar onzes heren
Maar de jaren van hun eigen heer zijn geteld
Aan de kant stelden wij priesters met offers
Laat nu Huichilobos in dit land onthand opereren
Krakend stopt Mexico. De zon treedt af onder protest
In het westen. Licht neemt zwaar afscheid ...

De Walletjes

Doeltreffend wordt betaalde seks bedreven
Hij is te koop zolang de voorraad strekt
Het aanbod bij de mannen lust verwekt
En meisjes nog bereid zijn zich te geven

Ontspanning is met worsteling verweven
Dat kan het zijn waarom de avond trekt
De kleur van Mars het tafereel bedekt
Men zich vertreedt, doch vastzit in het leven

De nacht gelijkt op dag, de dag op nacht
Waar vrouwen zich verzengend etaleren
Van alle vlammen branden die het felst

Heel even zijn de dure bedden zacht
Waarin men driften koestert die verteren
Het ene vuur het andere omhelst

De witte hof

In het hart van het dorp staan de oude eiken
Besneeuwd, bepoederd, zwijgend geblanket
Naast beuken, espen, onbewegelijk gezet
Éminences grises, eersten onder huns gelijken

Onder de tooi van wie voor niemand wijken
- de weergoden - statig. En dan is het net
Of hun rangen en tijden zijn gelijkgezet
Slechts zonder bladertooi is dit te bereiken

Geen fluister-ritselt zijn afkeuring of volle lof
Over de ander die naast hem staat te dromen
De enkele stilte houdt wie splijten vereend

Droom met hen mee, in een wit hemels hof
Wordt de kern wit, is tweespalt te overkomen
Door elk, ook wie het onveranderbaar meent

Desert Storm - codenaam The Tempest

Van de week
in ons Theater
zal een patrouille
van geallieerden
een legioen vinden
zonen van Irak
begraven in het zand
zand van Irak
tot aan hun nek
kunstig verborgen
voor Allah

In doodskledij gehuld
zullen zij zijn
in het wit
uitlopers van hun heer
de dood zijn
boodschappers
op een steenworp afstand
van het geluk geboren
eer zij Allah

Op een teken
van de Kunstig Verborgene
de souffleur
zal een heuvel
in het eentonige landschap
angstwekkend verrijzen
zal geel zand
dooraderd met wit laken
uiteenvallen
in Allah

Publiek zal koortsachtig
knechten van één meester
bewuiven met witte doekjes
zal Allah zien
met draketanden
in het Theater
vol overgave

Dierentuin

De mens, de tijger, beide zijn gekooid
Het ijzerwerk is wat hen samenbindt
Ik ben daarom verbaasd wanneer een kind
Vrijmoedig brokken door de tralies gooit

Dit is hoe de natuur zijn groei voltooit
Het ongedeelde scheiding ondervindt
Ik zoek een tuin waar elk zijn plaats herwint
En nooit meer een serpent zijn gif rondstrooit

Men waant het beest verdwenen uit de stad
Waar inwoners lichtvaardig achterbleven
Omdat door hen de jungle werd bestraat

Maar loop ik in de nacht een donker pad
Dan zal ik voor de kleinste schaduw beven
Er kan een mens zijn die op rooftocht gaat

Dogmatiek

Stak men een draak voor onze ogen neer
Wij zouden liefst het veile dier behoeden
Beminnen wie de wereld doet verbloeden
Op straffe van verlies van roem en eer

Zo immers drukt de wereld ons terneer
Haar maatstaf slecht de slechten en de goeden
Het doet een eenheid van de vorm vermoeden
Waaruit ik hel en hemel construeer

Wijs hen die dwalen, openlijk terecht
Om wat nog komen zal en voor het zijnde
Ontworstel u aan scholastieke dwang

Gehoorzaam slechts uw innerlijk gerecht
Verbreek de denklijn die u ondermijnde
Hervind uw hart en wees voor niemand bang

Dwalen is menselijk

Lang zocht ik naar een hemels element
Als tegenhanger van het aardse leven
Want eerder wordt het hart niet opgeheven
Dan dat een klare gloed zich daarop ent

Doch hoede zich, wie zich tot hitte wendt
Want dat is slechts de sterke geest gegeven
Die altijd in de schaduw is gebleven
En zo zijn eigen vurigheid ontkent

Misschien is dat de dwaling van mijn pad
- En moet ik u er niets meer van vertellen
Of toch, als dit uw mededogen voedt -

Was er een rustpunt als ik vreugde had
Dan had ik met mijzelf het meest te stellen
Nooit vocht ik meer dan met een zacht gemoed

Eeuw [6]

Van deze eeuw naken de laatste dagen
In donkerte beklijft vergankelheid
Bedenk, onder uw blik verglijdt een tijd
Die zoveel kouds en kils heeft moeten dragen.

Een honderd jaar van onrecht en van klagen
Te velen zijn tot in hun ziel ontwijd
Natuur, herstel dit beeld van oorlog, strijd
Aan u nog dit verzoek, dit wil ik vragen

Bedek de wonden met een zuiver kleed
Van sneeuw, zo rein, als 't blanke kinderhart
Een mantel voor bedroefden en voor bangen

Verhul, verzacht het aangebrachte leed
Kleur elke druppel bloed weer wit; in smart
Bleek ieder in een ongerept verlangen

---

[6] Geschreven eind 1999.

Engel

Gesluierd komt een jonge vrouw
Mij groeten, bevend in de kou
Haar koene blik geeft mij de hint
Dat zij voor mij haar macht ontbindt

Voorzichtig raakt haar blanke hand
Het tandwiel der planetenband
De aarde, sterren en de maan
Verstarren in hun ruime baan

Voortijdig valt de avond in
Ik roer me niet, beweeg geen vin
De zon verspreidt een stervend licht
Dat flakkert op mijn aangezicht

Al krakend staat het tijdrad stil
Geen klokje dat nog verder wil
Het spansel is in ademnood
Nog korte tijd, dan is het dood

Het hemels wezen, zeer ontdaan
Laat dadelijk het uurwerk gaan
Betreurt haar prille overmoed
Terwijl de kosmos verder spoedt

Ze keert zich om en zucht van spijt
Als zij zich in mijn armen vlijt
Verleidelijk haar woordjes zegt
Een vinger op mijn lippen legt

Beroep doet op mijn zwijgzaamheid
Haar noodlot in mijn handen leit
Ze heeft het onheil schoon hersteld
Ik heb het God maar niet gemeld

Enigma

Van al het minnen rest een vreemd gefluister
Bekoring van een buitensteeds accent
Alsof je tolk in godenkringen bent
De afgeleide van de hoogste luister

En daarom dwaal ik tastend in het duister
Die klare aandacht ben ik niet gewend
Niet dat mijn hart het idioom niet kent
Maar spraakverwarring is een liefdeskluister

Ik ben zoëven in een park geweest
Een beeld was daar; kwam van haar piëdestal
Verschoof mijn rib met beverige hand

Haar taal hypnotiseerde, en mijn geest
Hoort enkel nog haar woorden, overal
Haar etsmond heeft ze in mijn hart gebrand

Ooggetuigeverslag van Huichilobos

Als vierde
gij mijn strop
Montezuma
om hem prompt
weer aan te halen
diende gij mij
gaf u dan over
als in een droom
in de armen
van een vorst
geslepen
ene Carlos

Ik krijg wat
van een koning
die streken heeft
land vergeeft
aan wie
in staat zijn
mijn armen
te ontwrichten
en inhaleer
inhalige
gedrochten

Zij stelen zwavel
uit de zijde
van mijn vulkanen
voor wapenvuur
ik ban bloedig
met de inzet
van getrouwen
in weerwil

van dorpen
nieuwlichters

Bij het Spaanse
hof haalde Cortés
de voorspelde
een cheque
aan toonder
inwisselbaar
tegen landen

De paus
bepleitte eerder
gevrijwaard
van risico's
ontdaan
de inning

Vrijheid
voedsel
vermaak
met zulke schatten
hopen hangers
ketenen
vorsten
van kristal
de schedels
van goud
en zilver
filigranen kronen
soevereinen
veren op
opgeknoopt

Ik voorzie dat
Cortés sneeft
gelijk ik
u Montezuma
liet vallen
die op de rand
van het dak
van zijn paleis
in Tenochtitlán
zijn steun
verloor
die ik was

- - -

Zie
dit toont wat
Montezuma buigt
het volk volgt
Cortés gebruikt
mijn naam maar
dat is
mijn val

- - -

Heb ik u daar
niet gewaarschuwd
op mij voorbereid
goden-bedrieger
gevraagd Cortés
terzijde te stellen
via de tongen
van mijn priesters
die orakels uit

harten vormen
geheveld
uit lichamen

Nu ik
een godheid
ben van was
die in de speer
valt van een
Europees heer
kwaad gezinden
niet duldt
op wraak zint
zeg ik sterf
als het moet
wie er geweest is
doet doodgaan goed

Mogelijk vat ge
die Kastilianen
begriploos
verboden schendend
onder mijn tred
ondermijn ik
ieder ferm
in hun ogen
treft mij blaam
die zich laat doden
door vreemden
vertrouwden

Uit azuren hemel
kom ik op afroep
raadplegers met
messcherpe vragen

op mij aangezet
verstikken mij
met hun rookpotten
mijn gezicht brandt
twijfelaars
verstoot ik
gewijde priesters
bouwen schuld op

Ik heers
onthul Cortés
noch adoranten
mijn overwegingen
wenst gij
mijn borstkas
te schouwen
kom dan
nader
snel
dichterbij

Doch vrees
dit is de dag
dat ik allen beknel
op de hoogvlakte
verstrooi
op de akkers
door u
mijn hart
is alles vermoeid

Gij verkoos mij
niet te volgen
berouwt ge
die dwaling

berust dan
onder mijn hand
kies
of verlies
anders zal ik
moet ik
spreken
altijd
eeuwig

Ooggetuigeverslag van Montezuma [7]

Ontvleesden vergeef mij
Huichilobos mijn twijfel
mijn dwaling dat ik eerde
mijn land gaf wie mij doodt

Over de weg van gevreesde
werelden rukt oorlog aan
mij - bestookte - met
lang gelee gestorven
stamleden ontslapen
sedert voorouders
strenge mannen
witte mannen
inviteerden
bedongen
van het
kwade
Huis

Krijgers naast paarden
grijnzen neergelegd
door meesterhand
liggen maakt 't
sterven schoon
ontheiligend
is het niet
van vlees
van leed
vrij

---

[7] Gepubliceerd in De Revisor, april 1989.

Als ik mij opricht
om de zon te zien
doden overstem
duisternis zie
in mannen van
Cortés-sabel
die dapperen
verwondden
getrouwen
doodden

In mijn priesters
die op de tempels
de vreemdelingen
onthalzen dan
ontbindt het
orakelbeeld
een netwerk
om Cortés
dreiging
dicteert
het

Ik hef een hand
verlang vertrek
leidt uw missie
tot onttakeling
komt lava tot u
en de harnassen
Cortés-ademnood
kent uw grenzen
lees de hemelen
mijn ontzetting
vult overdag uw
spoor en kent u

als Huichilobos

U ontvalt
zijn leven
schrik-zoon
Hernan Cortés
hij wist reeds
van uw aanzicht
bedaagde oogsten
wasdom overtollig

Overweeg
deze woorden
uit te spreken
ik sterf beklemd
kondigt komen aan
doch na mijn actie
pas mijn verscheiden
kondigt Eerste God aan

Gegroet
Huichilobos
reageert gij
met invallen
en geeft schijn
zeggenschap over
serviele vulkanen
behoudt de rusteloze
overgave in het hart
van uw vurige dienaar

Beheers hen
met u verward
benard maar sterk
gij hebt in de hand
wie met voorrang zijn
vermoord op de damwegen
men hoort mijn zucht verlaat
zulk land om niet te stelpen
smart en zelfs die bederft al

Versier Huichilobos met skeletten
de bodem van de u gewijde stammen
met smart verlangen uw gedachten
met Cortés uw gestucte bordessen

Farao

Hij schepte
een stad
uit het zand
monument van
voorbeeldige goden
van lapis lazuli
gesteenten
geslepen
hij bouwde
een oord
voor een volk
die vorst was
schoon en gestreng

Zijn paleizen
bestierden
soeverein
de schuren
met voorraden
gevuld
met het hart
van de woestijn
doch de moeder
zwaaide
de scepter
over een
lege nap

Grote obelisken
staan betrokken
in de lucht
verwezen

gedachten
verwerkend
sterke mannen
aan het hof
bouwen in de lucht
een burcht uit
ruïnes van
gevallen halfgoden

Zo kwam het uur
dat farao vertrok
overrompeld
de niet aflatend
schurende goden
wensten regelend
onder stormen
stuivend
zich vertillend
aan de man
op zijn sokkel
rust

Aldus
verwaaiden
in noodweer
wie hier stonden
getuigen
de goden die
zand verstoven
zich verkeken
op de duur van
een heerser
hun aanbidder
openhalend

In toonzalen
bedillen
bewakers
de mummies
met hun grijns
verstild
en verstofd
omsingeld
door spotlicht
uit de zompen
van de Nijl
gevlucht voor de
aanzwellende
stroom
toeristen

Bezoekers
bezingen de
roem van farao
die staven brak
onteigende
beleg beval
te verduren gaf
in een open
graf ligt
dat doet
een mummie
geen goed

In de appendix
van een standaardwerk
is hij verschenen
hij kwam
onlangs om

in een vitrine
te blijven
siert hem
hij ligt er
klasse

Fatima (oorlogskind)

Ach pappa, nooit heb ik je goed gekend
Ik zou zo graag eens heel dicht bij je zijn
De leegte die je achterliet doet pijn
Terwijl je beeld mij sterk is ingeprent

Je bijzijn duurde slechts een kort moment
En voor ons afscheid was geen medicijn
Hoewel, al lijkt jouw leven nog maar schijn
Je nader dan mijn eigen schaduw bent

Er zal een tijd zijn dat ik jou begrijp
Vanuit je kleine foto schijnt het licht
Je ogen zeggen wie je bent geweest

Wie weet bevat ik - als ik nog wat rijp
De sterkte die men jou heeft toegedicht
Mijn vader, die geen vijand heeft gevreesd

Faun

De leeuwen op het tuinhek
Verbleken; diep nacht het
Achter hun gepokte rug
Een schaduw besterft het
Wankelend in het perk

Bij maanlicht betreden
Stormen het voetstuk
Schrijven een sater af
Vingers maaien afwerend
Stucwerk gaat rond

De hemel legt de hand
Op een nukkig wezen
Bedekt zijn wilde blik
Bosschages tegen hem opgezet
Wuiven met takken als behekst

- - -

Deze middag sla ik
Om mijn faun bezorgd
Het pad in naar de tuin
Het prieel beschut hem
Onder gegier van de wind

Het geboomte lijkt forser
Gezwollen en gaat prat op
Leegte, dansend vergaan
Het beeld schijnt gekrompen
Althans zijn tors is weg

Achter de doolhof waar
Bladeren verwoed spelen
Dingen om zijn hand
Zoek ik zijn omtrek
Steekt mij zijn absentie

Ik nader onaangediend
De plaats waar hij neerligt
Van de sokkel gedrongen
Zijn enkels in de aarde brak
Schrik van een gescheurde iris

Vertoefde gisteren nog
Bij de bemoste piëdestal
Bekeek het norse krulhoofd
Dat donkerblauw afstak
Tegen de lucht, ingebeeld

Over zijn armen bewoog laat
Schijnsel: aderen in actie
Vogels door weemoed bevangen
Bewezen de laatste eer
Landden woordeloos elders

Goden schamperden saluut
Roodbruine bladeren vielen
Maar meden hem
In het grind geprint
De passen van belagers

- - -

Met gebroken ogen kijkt
Schuin naar de hemel
Het restant
De bodem ingeschoven
En schuldig ingebed

Een elleboog, een knie
Een schouder onwrikbaar
In moeder aarde gedreven
Groen van haar afgewend en
Wit uitgeslagen van de val

Sater monstert modder
Zijn voeten wijzen opzij
Het is woede
Wellicht is het gêne
Om gestorven sierlijkheid

Doch spot komt op
Aan de zoom van het gezicht
In de versplinterde vuist
Van een geknapte arm
Zwaait een vinger vermanend

De halfbroer van razernij
En ouder van verval
Verijst sculpturen
Verstart mensen
Gezant genoemd van arglist

Deels onder de rooilijn
Acht zich voorlopig veilig
Ontloopt beschimping
Voor wie takels komen
Mijn honden angstig aanslaan

Asgrauw valt regen
Als in het avondlicht
Het relict van een mythe
De man, de wagen wordt ingetild
Broos afgevoerd in gedeelten

- - -

Onherkenbaar staan stukken
Op schragen in het museum
Omringd door kasten met gips
Burijnen en nagels van hout
IJzeren krammen en ezels

Om het herstel bepleistert
Trots de kenner de hoonlach
Eer aandoend het open dijbeen
Klampen drijvend in een jukbeen
Pennen in het kaakgewricht

Bezield herschept hij
Lijmt met opzet een niet-god
Een foutloos kunstwerk
Zoekt in het struikgewas
Een schaduw ontheemd zichzelf

Voorheen faun

Aan een onedele edelman

(Vazal:)
O, Edele Ridder, gij dappere man
Houd in uw schrede ende hoort mij an
Waar blijft mijn loon, of is het enkel beter
Te zien uw glans als waardemeter?

Zoals 'k hier sta, bood ik mijn leven
Voor u te sterven was mijn streven
Dat ik nu stille zwijge en onthoude
Bereid te wezen wanneer gij 't wensen zoude?

Maar ziet ge niet dat al uw gronden
Per meter kostten vele wonden
En uedele beurs doen zwellen
Zonder één penning voor mij uit te tellen

Voor 't zweet en bloed voor u
In 't hardst der strijd vergoten
Met weliswaar uw roem en lof
Slechts in de zinnen
Maar toch daarachter d'hoop
Een kleine prijs te winnen?

Zijt ge van herte zo verlaten
Dat gij niet weet wat mij zou baten?
Als arm vazal met schaam'le legerstede
Gij mij een weinig zilver, is mijn bede

Gij mist niet veel van al uw grote gelden
En bezijden dat, zijn wij geen helden
Daar wij nog, onder 't voeren van uw wapen
Het vaandel van uw vijand zullen kapen?

(Leenheer weigert steun)

(Vazal:)
Wij gaven u de aandacht lange stond genoeg
Om uw wens te kennen
En uit te voeren wat ge vroeg
Wij spraken, desondanks,
Uw loon bleef een vervloeken
Vandaar uedele
Gij kunt naar andere mannen zoeken!

(Leenheer:)
Wat, snode man!
Maar goed, wat doet u smeken
Als waar 't zich zo voor mij te wreken
Een deugd, die ge voor strijd zo grif aanvaardde
En ondanks des in naijver ontaardde?

(Vazal:)
Wel tien, Heer, is het
Wat ik niet teveel verwacht:
Terug te vorderen vermag ik
Het teveel gegeven u aan pracht
En majesteit dat ik verdien
Door mijn zwoegen dag en nacht

Ik wil van nederig' geboort'
Voor al het volk hier bij elkander
Niet gewagen
Want het stuit mij voor de borst
De last te dragen
Van u te geven zicht
Op deze mare ongehoord
Als zou ge slechts een zwoeger zijn
Van hogere geboort' dan wel

Maar door zijn geld gedreven
En door geen mens nog
Van zijn post ontheven

(Leenheer:)
Wat, boute taal, gij onverlaat
Die ge met dienst afkopen kunt
Noch met gewetenswroeging! zij het
De daad van u te hangen
Mij schâloos stelt op elk punt!

Wat ter wereld is, zegt ge
Afkomstig van uw handen, die
Zo ik ze niet bevelen zal
Uit eigen kracht niet gaan of staan

Ge hebt uw onbaat doen verzanden
En hebt aan ootmoed ingeboet!
Uw wil, die nog zo hard kan werken
Ze is als water, sijpelend door mijn hand, ha!
Het is nog tijd, laat mij u merken
Om mijn ere vechten voor het vaan?
Voor uzelve is dit gedaan!

(duel)

(Leenheer:)
Staan u de kansen of ontkent ge
't Voordeel, door mijn grootmoedigheid bekomen?
Dan is het heil des zegers u ontzegd
Mijn degen zal de lafheid tomen!

(Doodse stilte hult het woud)
Getuigen zijn de eiken
Als de mannen ruig en stout

De zwaarden hoog geheven
De open plek bereiken ...)

Zo kleine man, ge zult nu weten
Wat drommel, ge zult merken
Ik sla de top der bomen af
Benevens al uw leden
Gods wonderlijke werken!

Neem afscheid van uw knechten
En blik de zon eens in 't gelaat
Daar ge hier voor 't laatst nu staat
En zo ge ook mocht vechten
Beslist het leven laat!

En laat ons thans tot strijd omgorden
De zon nijgt al ter kimme
Want zij ge éven slimme
Dan is de duisternis uw vriend
En zou 't ontsnappen worden!

(Vazal:)
O, vermetele ridder, hoor mij wederom an
Ge denkt te triomferen?
Dat denken alle heren!
Maar 'k zal met slaande trom
U nederigheid leren!

Zie naar de bomen om u heen
En zie de kruinen wuiven!
Wij armen hebben makkers veel
De rijken enkel goud
En zilver om te kluiven!

Mijn helpers dalen sluipend neer
Zacht, langs der eiken stammen
En sluiten uedele langzaam in
Zij wachten op mijn teken
Om uwe macht te lammen

De kans aan u, de kansen zijn gekeerd
Wees wijs en kies het leven
Wees wijs, ik zal 't u geven
En zo ge hebt bezonnen
Hebt ge waarachtig nog gewonnen!

(Leenheer:)
O man, ik sta versteld
Over de moed die u vervult
Ik ben beschaamd over het ongeduld
Dat ik mijn volk betoonde
En dat ik met straf beloonde

Hier is mijn hand, ik hoop ge neemt haar
Ik buig de knie en buig het hoofd daartoe
Ik buig mijn hart, ik heb het hard gedragen
Ge zult u nimmer meer beklagen
Ik sta nu voor u klaar

(Vazal:)
Ook gij zijt wijs, een man kan fouten maken
En slechts de wijze kan bekennen
Ik neem uw hand, ge zult die waardig wezen
Wij zullen voor de vrede waken
En beginnen die BIJ DEZEN!

Aan een vriend en rivaal

Ik vecht, jij vecht,
om het bewijs te vinden
waarnaar wij lange vorsen,
na jaren ongeluk te torsen,
om vreê en zekerheid,
terecht.

Ze slaat haar armen om mij heen,
maar ik voel, dat jij naar grote hoogten stijgt.
Het besef daarvan herkent, dan ik, geen een;
ik wil snel spreken, voordat mijn zon
ter kimme nijgt.

Maar, eerder dan de wens tot spreken,
neemt plots de onverschilligheid,
om onze strijd voorheen te wreken,
de overhand voor alle tijd,
en ik zie het is te laat,
het is te laat,
te laat ...

Alchemie van het hart

Voeg milde chemicaliën in de retort
En doe een wolkje liefde bij je genen
Opdat je niet te zuur wordt
Om anderen zoet te bejegenen

Annemieke

Mijn armen gespreid ontvang ik de regen
Die goddelijk weldadige van omhoog zegen
Die reinigende tranen van een hemels bad
De terugkeer van wat mijn hart eens bezat

't Sprankelende water gaat gestadig neer
Gestuit door de zee of het spiegelend meer
Maar ook valt een deel ervan recht op mijn hart
Dat kloppende zich uit de druppels ontwart

Het stamelende water een verontschuldiging vindt
En mijn hart aan hechte vriendschapsbanden bindt
Want water en harten zijn toch zo gelijk
Somtijds zo krachtig en zacht tegelijk

Ons leven vaak vallend aan zorgen ten prooi
Aan ziekte of wanhoop, des zwakken harten tooi
Moog toch immer beseffen dat ik aan je denk
En kracht boven kracht onverslaanbaar je schenk

Zoals 't water onze harten tot zuiverheid wast
En 't zwakke en sterke bijeen wordt gepast
Zo overwint de kracht van het als regen zijn
De schijnbare sterkte van al onze pijn ...

Ben

U bent van wat ik gehoopt heb, de hoop
Gedroomd heb, de droom
Weerstaan, de weerstand
Tot stand bracht, het totstandgebrachte
Ontdekt, de ontdekking
Ben, die is.

Besef

In vroeger duist're tijden
Waar leven nog geen leven bood
Daar het dolen was zonder leiden
En geen lief tot liefde vlood

In deze chaos onvolkomen
Waar element noch geest gedijde
Kon enkel niets de stilte zomen
Terwijl het nooit het iets verbeidde

Doordrenkte zich hier de leegheid
Met schaamte om haar blind zijn
En om haar zwak gebleken macht
Want andere kracht zou koning zijn

Hoewel aanwezig had niet eerder ingegrepen
Die, de liefde, haar een meester
In het begin met zeer benepen stem
En moed, haast nog bedeesder

Maar allengs dan met stemverheffen
Een klank die 't fiere leven bruist
En zelfs de leegte doet beseffen
Wat tot op heden werd verguisd

Meer hoef ik niet te zeggen
Dan dat ik dit ervoer
En mij naar groter macht zal voegen
Dan die waaraan ik eerder trouwheid zwoer

Criticus

Een criticus, door 't oog van poëten bekeken
Snijdt met een pennemes in versvoeten
Dicht dan alles gehaast met grove steken
Geschrokken van z'n onheilzaam wroeten ...

Daar bij die rozen

Daar bij die rode rozenhaag
Sprak mijn hart van grote liefde
Ik vroeg, maar zij zei "zwijg"
Dat spreken haar ongeriefde

Doch ik begreep het niet
Ik sprak, wat zij ook zei
De woorden, wat ze waren
Haar zinnen, noch van mij

Daar was het, bij de rozen
Die rozen, voor me uit
Hield ik twee rode rozen
Der blaren stil geluid

Ik zweeg en neigde toen
Het hoofd, ik boog het haar
Ik boog het nederig en ach
En zij, zij weende maar

Toen keek ze op en later
O wonder, was er dauw
Op de rozen was gevallen
Hoewel het noenen zou

Ik nam ze over, één voor één
Ik nam ze, nam ze mee
Haar handen die ze strekte ook
Ik nam ze, alle twee

Dam

Stevig klept de klok des onheils
Op de dorpelingen neer
Niemand roert zich, niemand rept zich
Men verwacht der kansen keer

Doch de dam, die diep geslagen
In de voet een wond vertoont
Heeft geen boodschap aan de beden
Van de massa die daar woont

De gespletenheid van aard die
Nu de dam tentoongespreid
Leidt de val van deze stede
Al het weegeroep ten spijt

Zo vaagt het water dat nog sterker
Dan de damwand zelve is
Heel de vlakte van de vlakte
Daar haar aard verzwelgen is

De beproeving van Antonius

Vage dromen drijven over
Wijl ik de ogen sluiten ga
Nochtans worden duid'lijk zichtbaar
Komen mijn gemoedsrust na

Nog viert hier de wroeging hoogtij
Die ik niet ontlopen kan
Neemt gestalten aan en houdt mij
Algedurig in de ban

De dreiging wordt met uren groter
Drijft mij bijna uit de zin
Slaap heeft haast voor mij geen waarde
Is alleen maar boosheid in

Demon volgt mij op de hielen
Laat niet af mij gâ te slaan
Bij alle stappen, elke wending
Waarin ik mij verlaten waan

Ik zeg de tarter geen verwijten
Noch doe hem mijn smeekbee aan
Heb het al mijzelf te wijten
Moet de strekke enkel gaan

Welke wond'ren zijn behouden
Elk die ze nog stil verbeidt
Keer der dingen is te hopen
Nog is er een poze tijd

Bemoedigd door de helle vlam
Van ogen op mijn hart gericht
Sluit ik de mijne en verlaat me
Op krachten van dat sterk gezicht

Een rust doordrong mijn moede geest
Om het besef van niet meer hoeven
Zo vond ik na de lange reis
Het loon van lang beproeven

Nu ik hierin mijn vrede vind
En niets wens te begeren
Is 't ware streven mij bekend
Dat ik niet kan ontberen

Nog dikwijls op mijn levensweg
Zal ik dat vuur passeren
De grote dreiging des demoons
Zal mij niet langer deren

De boogschutter

Hij buigt zijn hoofd
Treedt in het groene perk
Een pijlentros vliegt
In z'n gedachten vooruit

Uit zijn gedachten
Snellend in hun banen
Wiskundig neergebogen
In kortstondig jagen

Afwezig herplaatst hij
De stand van zijn voeten
Het hoofd heft hij op
Hij ziet de horizon

De arm wordt losjes
Op en neer bewogen
De pijl in fantasie
Naar het doel gedreven

Na dit ritueel
Is rust ingetreden
In verstand, hand
Hart en ledematen

De adem staakt
De spieren zijn kalm
Pijlen laten zich willoos
Uit kokers tillen

De man verheft de boog
Het verende hout en
Het slappe pezendraad
Tot voor zijn ogen

Die links en rechts
Van het wapen
Turen om op het hart
Der roos te komen

De hand spant de draad
Laat daarna los
En een kort moment
Is de pijl nergens ...

De Stille Wachters

Door weer en wind bewogen
Staan wilgen, drie te saam
Door onmacht zijn in schaam
De ruggen zwaar gebogen

De tand des tijds greep aan
Geen tak meer heel gebleven
Elk blad reeds afgedreven
De rest steeds blijven staan

Hun lot in het lest beschoren
Wat brandhout, al wat restte
Men kan met 's werelds wil ten beste
Geen wind meer door de takken horen

Diepe Vrede*

Thans zet ik mij zeer stille,
en roeren doe geen lid.
Het is een innig vuur terwille,
welks kleur, hoe ook, is wit.

Het tijdrak krakend stille staat,
geen klokje dat nog verder gaat,
der heem'len spansel ademnood,
is wond'ring, leven, niet de dood.

Als waar geroepen ..., ach, het gaat
niet aan, dit luide zo te zeggen
als werkelijk ontketend werd,
dat alle uur nu stilstaan laat.

De aarde, sterren en de maan,
verschaffen dra een ruime baan
aan warme harten ommekeer,
tot rustpunt in de kalme sfeer.

Totdat het spansel verder snelt,
daar het logisch leven inbreuk maakt
en, slechts een oogwenk afgesteld,
ons na het waken wrekend raakt.

* Een enkele passage keert terug in het gedicht 'Engel'.

Dîner Cultivé

Stanley and Livingstone walked in the jungle marrily
Accustomed to queer things they strolled rather carelessly
So got captured by some hungry cannibals
Which're hardly any friendlier than wild animals

In order to distract their dreaded attention
Plus to save some of their future state pension
The Englishmen took their refuge to some lies
And proclaimed they were the King's spies

'Now that is jolly good news,' thought the main savage
'Finally we trapped a meal beyond the average'
Moreover, as to appear like an impressive guest
Said Livingstone that under pressure he was best

'My my', the savages' leader thought
And on the market the biggest pressure cooker bought
Then he and his other fellow men prepared the meal
And went to the English for their purpose to reveal

The savages told them they needed there attending
The club, to become their members of standing
Some good Europeans, that would very much do
Give them a feeling inside of good upbringing too

So the Englishmen went and to the surprise of both men
Were made to stand upright in the bubbling saucepan
Being members of standing, who are best under pressure
They finally ended up to the cook's pleasure

So please listen good to this my advice
Pronounce if thou must speak or even more wise
Beware of illiterate men of carnivorous objectives
Who may misunderstand your preferences and perspectives

For though they presented themselves as spies
By mistake the English were taken for spice

Droom

Een schipbreukeling
Zie ik
En toch is niet zeker
Dat ik van u droom

Kijk niet op
Als ik van u droom
Dan ben ik dichter
Bij u, minnend

In slaap
Van u vervreemd
Troost ge mijn
Bovenmenselijk pogen
In een droom

Maar wie bewijst
Dat ik onder het slapen
Van u droom?

Een zaak van Gewicht

De regens vallen op keiharde rotsen
De winden waaien op het stenige strand
De bliksems speren hun schicht in de aarde
Doorklieven het hout en versmelten het zand

De bossen schudden hun bladeren hoofdtooi
De stalen machines dreunen in rij
Star vormen partijen het blok der regering
En gaan aan de schoonheid der aarde voorbij

De beken stromen in oeroude geulen
De vliegtuigen vliegen over de zee
Star toeven de boortorens tussen de golven
En geven gepord door Neptunus niet mee

De mensen werken voor brood en voor leven
Hard denken en bouwen zij daaglijks aan 't fort
Van dromen en dingen die elk wil verwerven
Door starren gedreven in een tranenstort

Fama Fraternitatis R+C

Als bries en middagrust hun werk hebben gedaan,
En vogels in de bomen d'avond gadeslaan
Gedenk ik wat nu is voor mij als't morgenlicht
Verschuivend nacht en nevel tot een oud gezicht

Dat wenkend mij tot aan de verre verten vroeg
Te komen, in zijn vraag beloften in zich droeg
Dat volgend, ik te kennen kreeg als waar geluk
Een sprankje hoop bij 's werelds hard' en stalen juk

Bij grote tomeloze last die zwijgend stil
Met ogen toe voor zin, ter aard' ons duwen wil
Gehoor niet lenend duist're machten onderwijl
Niet temmend onze beeê om godeshulp en heil

Zulk waar geluk is zegbaar niet in woord of wens
Doch evenzo laat zij zich vangen in geen grens
Slechts kwaad beperkt zich in zijn donker' duist're smart
De zon daartegen duldt geen wachters om haar hart

Weet thans van mij dat blij' en eindeloze vreugd
Geen schaduw vormen kan om de mystieke jeugd
De roep des harten zal haar stellen perk noch paal
Zij toont zich waar zij wenst vertellen haar verhaal

Ach woorden schieten immer onze wens te kort
Om roep te geven aan ons vurig brandend hart
In visioenen reeds zo vaak het paradijs
Aanschouwde het, o afstands on te stelpen smart!

Kindje (I)

Wachtend kind in blijde luister
Toonbeeld van bevalligheid
Staande in je mooie jurkje
Handjes trots opzij gespreid

Zongelokte blonde kopje
Gouddoorwonden zijden lint
Warmgekoesterd levenswonder
Dat ik onweerstaanbaar vind ...

Kindje (II)

Je was in de kosmos
Nog zo kort geleden
Je was er veilig
Nu ben je beneden

Onwennig zwaaiend
Op je beentjes
Voorzichtig vooruit,
Achteruit, wankelend
Op gekromde teentjes

Twee gordijntjes zakken
Voor je ogen
Onder de halve bogen
Druppen twee diamantjes

Breken los
Van hun zettingen
Vallen dan van
Je hemelse gelaat
Zo maar op straat

Je gezicht
In een grimas
Hummeltje
Moet groot worden

Moet groot worden
Dan altijd met pijn
Met verlies van diamanten
Uit flonkerende zettingen zijn?

Moet groeipijn
Altijd van groeidiamanten
Vergezeld zijn ...?

Kosmos

In de ruimte ben ik
Een ruimtelijk element ben ik
In de ruimte is het waar ik ben
Ruimte is het wat ik ben ...

Lethe

Wachtend in beproevingsduister
Toonbeeld van de grote strijd
Drank van vrede wordt geschonken
Brengt vooruitgang in de tijd

Zon beschijnt vergetelbeker
Gouddoorregen gele tint
Warmgekoesterd, dromen volgen
Tot een nieuwe proef begint ...

Mens over politicus

Allen vooraan
Duwen en rukken
Scheuren en slaan
Alles aan stukken

Levens verbeuren
Alles om macht
Moord en treuren
Tijdens de slacht

De ene hand weet niet
Dat de andere moordt
De andere wast de ene
Men wandelt vast voort

Van alle gemakken zeker
In de duisternis
Doch van evenwicht
In het ongewis'

Dieper, dieper
Nooit een alpha
Donkerder, donkerder
Nimmer een omega

Een verre kruising
Rakettengang
Een laatste wending
Niemand bang

Kiezen of delen
Waar te gaan
Duizenden kelen
Voor linksaf slaan

Achterhoede
Vertrapt
Gaat rechts
Verslapt

Tot aan de bron
Laaft uw borst
Links verpletterd
U uit volle borst?

Monique (I)

Ik zou me willen schenken
In bekers, o zo zoet
Te drinken op mijn wenken
Door mijn lief, zo teer, zo goed

Ze zou de dranke smaken
En krijgen niet genoeg
Voorgoed van liefde blaken
Voor de kelke die ze droeg

Kijk op de bodem en daar twinkelt
Jouw gezicht mij in 't gelaat
In 't laatste dat daar krinkelt
Jouw onbegrip in 't lest vergaat

Hoe innig ben ik in je
En kloppen doe je bloed
Mijn warmte breng ik tot je
Verwarrend je gemoed

Wat voel ik mij nu verre
Van zwaar bewolkte lucht
Jij bent mijn lieve sterre
En richt daarheen mijn zucht

Laat nu je onwil achter
Op het pad, zo vaak begaan
Je rust bij mij veel zachter
Dan je elders hebt gedaan

Voor het eerst mag ik geloven
Dat jij mij hebt verwacht
Kan 't strijdvuur in mij doven
Mijn lief, het is volbracht

Monique (II)

Wie doet en laat mij telkens
Beseffen dat ik leef?
Wie zijt ge, recht bekende
Wien ik al mijn aandacht geef?

Wie brengt het leven in mijn wezen
Wie houdt het evenwicht erin?
Wie evolueert mij in mijn streven
En wijst er mij begin en zin?

Mijn vreugde kent geen grenzen
En paal noch perk noch poort
Ik kan geen letters vinden
En liefde kent geen woord

Keur mij je blik toch waardig
Gij liefste bovenal
Die ik koest'ren wil en vaardig
Tot grote liefde brengen zal

Monique (III)

Als aan de horizon de valk
Zijn brede vleugels openspreidt
En op het zonnelicht gedreven
Naar afgelegen verten glijdt

Dan is een blijde dag nabij
Zijn enk'le eenvoud stralend is
Daar was hij steeds voor iedereen
En ook voor mij getuige is

Hij deelt zijn zuiver zomerhart
Met haar die ik toch zo bemin
En tot de mijne maken wil
En tot des levens nieuw begin

Ik wil slechts op een zomerdag
Die dragen kan dees dingen al
Haar vragen om haar lieve hand
Die zij mij zeker geven zal

Mozes' dood

Over neergehaalde muren
Staart hij in de verte
Het ongebrande vuur
En in het leste uur
Het inzicht in het herte

Diamanten burchten
Waar de winden waaien
Waar de bomen zwaaien
Uitspansel, span uit
Ziel, ga uit ...

Naar het Beloofde Land
Groter weelde dan de erven
Zonder gang bezit hij
Ondanks zonden die
Zijn aardse gang bederven

De laatste banden los
En stort ter aarde
De ziel blijft overeind
De laatste waarde
Een gevleugeld ros

NaamloosОшибка! Закладка не определена.*

Aan de hemel, zwaar beladen,
pakken donk're wolken saâm,
't Landvolk rept zich nu, geraden
door de tekenen van naam.

De tijden waar dit zich in speelde,
zijn lang vervlogen nu ik schrijf,
doch daar het mij maar niet verveelde,
schrijf ik, opdat het altijd blijf'.

De plaats nu waar de boeren daâlijk
een onderkomen zochten,
was toe, en was't niet kwalijk,
dat zij om toegang vochten.

Er dreunden slagen van een bijl,
in't hout, dat amper kreunde;
de stede stond daar reeds een wijl'
en op verleden steunde.

De splinters vielen ruig naar binnen,
de mannen volgden blijde,
maar werden deels van buiten zinnen,
toen één van hen de ander zeide:

"Gaat niet nog verder mijne makkers,
die hier om mij verenigd staat,
want op een dag op mijne akkers,
een vreemdeling mij gadeslaat.

Hij zei mij, niet van ons te wezen,
maar van een ster, zéér ver van hier.
Hij liet mij sterrenkaarten lezen,

en duidde mij de plaats, summier.

Hij bleek van wonderlijke maten,
de onze heel niet eigen,
en zo ik bad, het mocht niet baten,
moest over hem steeds zwijgen.

Maar hier geland, meen ik de tijd
is dan wel aangekomen,
dat nu aan alle eeuwigheid
wat waarheid wordt ontnomen.

De plek waarop mijn voeten rusten,
zou volgens deze wond're man
het bloed der duivels niet meer lusten,
ofschoon op slechtheid bogen kan.

Het is de plaats waar al het kwade
der aarde zich verenigd heeft,
waar thans de duivel en zijn gade
het goud van de verdoemden zeeft.

Wij zijn dus allen hier verloren,
en onze naasten zullen thans,
bij het zoeken naar ons lichaam, horen,
des duivels schamp're dodendans."

* De titel is verloren gegaan

Onbewoond eiland

Langzaam hijst de man de zeilen
Van de schuit, ze zijn niet groot
Heel het eiland wacht gespannen
Op de afvaart van de boot

Zelfs de rotsen met hun spitsen
En de duinen, ook het strand
Zelfs de golven, zeer nieuwsgierig
Komen aan, van alle kant

Drie jaar heeft de man verbleven
Op het gastvrij stukje grond
Dat na schipbreuk van de vinder
Hem sterven zien wat jammer vond

Vele schepen ziet het eiland
Die voor hare kust vergaan
Een enk'le maal is dan dit landje
Met het zware lot begaan

Wijst de breuk'ling als het ware
Wallekant en veilige baai
Leeft dan op, diep in haar binnen
Wil wel roepen, log en taai

Telkens vinden scheepslui weder
Vruchten groot en wildvee klein
Waar de jaren mee te leven
Tot ze weer vertrokken zijn

Dankbaar zijn wij schippers daarom,
Voor de stip in de oceaan
Die, voor wie in nood verkeren
Onverwacht blijkt klaar te staan

Oorlog (I)

Toen ik het slagveld naderde
Het wrede schouwspel gadesloeg
Verwonderd en verbijsterd
Mijzelf vergeefs de reden vroeg

Toen ik daar knielde bij de man
Mijn vuisten loos van hoop vereend
Heb ik een ogenblik gedacht
Aan hem die toestemming verleent

Om krijg te voeren in dit oord
Die vree, noch hoop of liefde gaf
Zich, vechtende om eer, gewin
Verblijdde aan een ieders graf

Toen ik dus knielde bij de man
Behield mijn beven zeggingskracht
Voor de ontzielde jongeling
Over misbruikte mensenmacht

Maar het medelijdend spreken
En de aanklacht die ik richtte
Tot de krijgsheer dezer Hades
Hem van wandaad ik betichtte

Dit alles kon niet overstemmen
De van geluid verstoken bede
Der man om het heil van onze zielen
Vergeving, inzicht, zorg en vrede.

Oorlog (II)

Ja, hier heeft de oorlog gewoed
Moet angst mij stijgen naar de keel
Mijn ogen verdragen het niet
Wel? Daar beweegt nog een mens

Zijn stenen gebed is een barst
Hij wil mij van binnen benauwen
Dat is waar ik onder gebukt ga
Dat moet toch aangrijpend genoeg zijn

Een strijdmakker heb ik verloren
En niets valt er onder zijn blik
Op de plek die hij zonnig ontgroeide
In het perk wordt hij niet meer gezien

Het levensrestant biedt een aanblik
Die je pijnlijk of tragisch kan noemen
Verscheurend, dat woord kan je zeggen
Doch veel mag men nooit zeggen

Oude jaar

Of men als edelman geboren
Of als arbeider te velde gaat
Van beiden bonzen toch de harten
Wanneer de klok weer twaalven slaat

Hoeveel is in dit jaar geschied
Welk' vreugde was ons deel
Welk leed ook soms, al was 't niet groot
Welk' ervaring, al was 't niet veel

Het oude jaar verslijt seconden
Waaruit het zelf geheel bestaat
Daarmee verslijt het graag de uren
Waarover onze heimwee gaat

Nieuwe jaar

Maar op de uitgesleten klok
Verschijnt het nieuwe jaar al ras
Een heel nieuw boek gaat voor ons open
Een deel waaruit nog niemand las ...

En hoe 't verhaal wel zal verlopen
Dat is het vreemde van 't geval
Want dat bepaald geheel de lezer
Die het na een jaar pas sluiten zal

Het nieuwe jaar staat voor de deur
En geen weet wat het heeft
Hoewel, wijzelf zijn steeds bij machte
De bron te zijn die 't richting geeft

Wie zelf zijn goede koers bepaalt
En goede wensen welkom heet
Die heeft zijn jaar reeds nu vervuld
Geluk en vreê zijn helpers weet

Sauriër

Het struikgewas verbuigt, het wordt vertreden
De tred van eeuwen maakt hier korte metten
Het kreupelhout beledigt de kolos en
Wijkt slechts node waar zijn poten pletten

Het huizenhoge leven wankelt, trager
Verloopt de stap door berg en dal en trager
Het kleine leven maakt zich uit de voeten
Gevreesd wordt zo onhandige belager

Een poot wordt opgeheven, weefsel knersig
De voet gezet, daarna aan d'andere zijde
Geheven wordt zij, sterk doch niet bedreven
Als marmeren pilaren staan ze beide

Hij hoedt zich, traag en log gealarmeerd
Beweegt alsof dit territoor doet hellen
Doet kantelen het zwaarste kind der aard
Doch niet in staat de taaie reus te vellen

De beke achterdochtig aan zijn bedding
Ontsnapt als naakt dit stampvoetend mirakel
Met draaiheup, wankelpas, de lome treden
Ontstaat dit prehistorische spektakel

De kroon der volle bomen buigt terzijde
De splinters vliegen rond, daar nadert stappend
Onschuldig maar gevaarlijk waart het monster
Het enakskind, het ganse woud vertrappend

Ik voel, zo zal zich hebben voortbewogen
In oude tijden de gigant zo hoog
Die zelf het bange wild wist na te jagen
Is prooi nu van een paleontoloog

Slagveld

Waar de oorlog heeft gewoed,
en de angst me naar de
keel stijgt,
en mijn ogen het niet verdragen,
daar beweegt nog een mens ...

Daar!
Het voorhangsel scheurt,
het stenen
gebed
barst,
tot de splinters
me om het hart slaan
en me
benauwen.

Hij weet
en ziet.
Maar dan niet lang meer;
hij is de plek ontgroeid
en ziet een wit gebouw,
met nieuwe zonnige ogen,
een tempel van
de dag.

Bij de zon,
hij groet,
en is niet meer ...

En het biedt
zo'n troosteloze aanblik,
hoewel ik zeggen kan:
ga weg van mij,
en kom gij nooit weerom ...

Stroommasten

Draad na draad na draad verdwijnt
In de verte van het land
Wijdbeens staan ze naast elkaar
Met hun koorden hand in hand

Bij het isolatieblok
Landen vogels naast elkaar
Op de opgestoken arm
Vormen zij een aardig paar

Stijl

Van de week werd mijn oog getroffen
Door iemand die er op leek
Zich aanvankelijk zo voordeed
Het bij nader inzien niet bleek

Ik dacht mij met een echte dame
Een mondaine vrouw geconfronteerd
Zij was bij nadere beschouwing
Net iets te ongecultiveerd

O, niet dat zij bij het eten smakte
Of het bestek als onnut afdeed
Heel exquis was toch het gebaar
Waarmee zij in haar koekje beet

De geheven pink wees mij de weg
Naar haar smalle genealogie
Triomfantelijk toonde ze ermee
De wortels van de bourgeoisie

Haar odeur was wel wat overdreven
Merkbaar van een pas of tien
Had de geur een dáme als bode gediend
Dan had ik bij een meter pas omgezien

Een sterk geslacht ligt niet altijd verscholen
In een stamboom tot naar een verre generatie
Het kan zich ook nadrukkelijk manifesteren
Door teveel parfum op de telg z'n facie

Maar belangrijk ben je alleen van binnen
Als je een hart hebt van de goede toon
En dat heeft ze; ondanks haar parfum
Vind ik haar een adembenemend persoon

Terugblik

Meegaande winden stromen
Langs het water
Waar het drupgeklater
De bomen wekt

Adem verlicht mijn peinzen
Een wond're zucht
Een vrede in die lucht!
En niets meer veinzen ...

In de verte starend
Over de horizon
Zag ik even wat ik kon
De grootste hulp ontwarend

Ik zag daar verre landen ...
Wat geeft het of ze echt
Of als verdichtsel zijn gezegd?
Van zand zijn alle stranden

Voorbij verzonken steden
En bergen die de kloven
Van hun diepe gang beroven
Betrad ik mijn verleden

Mijn wil had mij gedreven
Ik mocht weer gadeslaan
Die ik liefhad en terzij kon staan
En geven haar mijn leven

Omkijkend opgenomen
Zag ik mijn schat weerom
Ik bleef een wijle stom
En fluister nu mijn dromen

Volheid

Het is goed
Zoals mijn lief
Over de velden lacht
Nu links, dan rechts
Ontmoet zij
Keert en wacht ...

Daar leeft zij, zorgt en weet
Daar slaapt zij, waakt en eet
Daar voedt zij ook mijn hart
En troost mij elke smart

Daar kust zij, wekt en zit
Daar werkt zij, gaat en bidt
Op de velden raakt zij mij
Daar troost en maakt zij blij

Daar denkt zij, peinst en staart
Daar draait zij en bedaart
Daar gaan de wolken langs haar heen
Daar stopt zij mijn geween

Een zachte streek van haar gewaad
Dan laat de zon mij zien
Wat boven de aarde ommegaat
En laaft mij bovendien

Dan leef ik, zorg en weet
Dan slaap ik, waak en eet
Dan voed ik thans haar hart
En troost haar elke smart

In beelden, o zo schoon
In woorden niet gezegd
Bezie ik haar
En het vertoon
Van liefde, rust en recht

Voor eens en allemaal

Laten we gaan, voor onze rechten gaan
Laten we vechten, voor onze buren vechten
Laten we gaan, voor en aleer onze rechten gaan
Laten we vechten, voor en aleer onze buren vechten

Voor we gaan, laten we onze rechten gaan
Voor we vechten, laten we onze buren vechten
Doordat we gaan, laten we onze rechten gaan
Doordat we vechten, laten we onze buren vechten

Totdat we gaan, laten we onze buren vechten
Totdat we vechten, laten we onze rechten gaan
We laten onze buren gaan en vechten voor onze rechten
De buren gaan, totdat we vechten

We vechten, totdat de buren gaan
We gaan, de buren vechten
Onze rechten gaan, de buren vechten
De buren gaan, we vechten

Hun rechten gaan, we vechten
We gaan allemaal
We bevechten elkaars rechten
Berechten elkaar allemaal

Maar voor eens en altijd:
Er zijn alleen maar plichten

Vriend en vijand

Dolken gepunt
Gebed in strakke harten
Verscheuren de twijfel
Vernielen de smarten
Hebben het op liefde gemunt

Dolken, ivoren gevesten
Stalen oorzaken
Bewerken doorbraken
Tot vloeiende harten
De wereld tarten

Dolken in de borst
Tragiek van de mens
Die naar vreugde vorst
Maar haat verbreidt
Als gaf 't hem de eeuwigheid

Dolken aan den lijve
Gestoken zijn zij wachters
Voor de poort des doods
Gelukkig voor de smachters
Die buiten blijven

Vriendschap (2)

Ik kan geen dingen noemen
Die meer in ere staan:
Van alles in het leven
Staat vriendschap bovenaan

Geen goud zal dit verdringen
Noch daarvan schaduw zijn
Geen zon zal 't overstijgen
En al de rest is schijn

Ik wens je voor het leven
Dat dit je nooit verlaat:
Dat iemand steeds je vriend is
En aan je zijde staat

Vuur

Waarom min ik de winterdagen, dit
Seizoen van stilstand, inkeer, ledigheid
Als maanden niets van warmte mijn hart verblijdt
Waar kou, zwaar weer en donkerte in zit

Weerspiegelt het mijn binnenste, het git
Dat een zon bedekt, het vlammen niet bevrijdt
En is er geen verschil in uren, tijd
Zijn gloeiend vuur en sneeuw uitwisselbaar wit?

De bomen lieten nog hun stammen staan
Terwijl de wind hen blad na blad ontkleedde
Het leven ondergronds zal verdergaan

Werd wezenlijk het omhulsel aangedaan
De kern ontbloot, rest enkel diepe vrede
En zie, er wakkert weer een hitte aan

Zee

De zee is zout
Ze wast tot
Het maanoppervlak
Ondubbelzinnige
Wisselwerking
Bol vlak
Op neer

Het zeemansvolk
Is eigengereid
Slaat haar
Ogen hoog
Tot de
Manifestaties
Aarde maan
Nat droog
Donkerblauw
Is de wolk

Neer komen
De golven
Van de
Hemelse
Stad

Plat slaan
Ze stuk
Op de
Scheepslui
Plat liggen
Ze als wolven
Neergeschoten

Matrozen
In doodsangst
Gehuld
Op de knieën
Voor de mast
Die niet
Bezwijkt

Gekerm
Geschreeuw
En hoor
De brullende
Golf
Als het ruim
Zich vult

Een schijn
Van stilstand
Over man en zee
Dan rijst
De steven

Het glijdend
Schip
Neemt mee
Dekvolk en
Van 't want

Zeepaardje

Een zeepaard was ik in 't begin
Totdat de dood mij overviel
Bemind worden kan ik niet meer
Want nu heb ik vlees noch vin

Mijn liefje heeft in mij geen zin
Het water stroomt zo door mij heen
Zegt zij. Ik hoop zo zeer ik tref
Een ietwat luchtiger metgezellin

Zelator

Oorlog en geluk, vrede en zege
Herkent de mysticus terdege
Want, geboren torser
Zij het vreugde of verdriet
Kent hij het onbekende niet

Elk ding neemt hij gelijkelijk
Beschouwt het en biedt het rijkelijk
Zijn ransel, zeer belaân
Vanwaar het krachtens hemelenwet
Zijn ziel tot zieledaden zet

Reizende van stee tot dorp
Ondergaand der elementen worp
Van onweder en weder
Zoekt hij zijn tenten die met
Strijd en streven zijn gezet

Trotserend elke tegenhulp:
d'Onlicht doordrenkte stulp
Die heilloze schuilplaats hij
Sidderen doet van elke demoon die
Poogt t'ontnemen zijn schamel woon

Sporend zijn strijdbare ros
Doorklieft hij het kreupelbos
Zijner omgevingroerselen
Op weg naar het einderlicht
Dat uitdagend voor hem ligt

Vrede en evenwicht daaraan hij werkt
Gods liefde en hand hem daarbij sterkt
Zoveel moet nog geschieden
Aleer de wereld die men ziet
Gelijkt op het hemelse gebied

De inzet van een wel gemoed
Ten eeuwigen dage wonderen doet
In boven- en benedensferen
Ter volvoering van het voorvermeld'
Zijt gij, IJveraar, aangesteld ...

Zintuigen

Toon mij de bron waaruit dorstigen putten
Toon mij de wegen waarover wij gaan
Toon mij de verten waarover wij turen
En mijn oog zal er voor openstaan

Laat horen de vogels die zingen in bomen
Laat klinken de klank van de paarden in draf
Laat kleppen de klepels van talrijke klokken
Laat horen het stampen van farao's staf

Laat tasten de zachtheid van kant en van zijde
Laat tasten de hardheid van staal en beton
Laat tasten de koude van ijs en van hagel
Laat tasten de warmte en kracht van de zon

Laat proeven het bitter van matige wijnen
Laat proeven het zoet van de honing
Laat proeven het zout van de ziedende zee
Laat proeven de vreugd' van beloning

Laat ruiken de geur van de nacht en de bloemen
Laat ruiken de stank van de schoorstenenstad
Laat ruiken de geur van de heerlijke spijzen
Laat ruiken de vrijheid die ligt op mijn pad

Zoete les*

Nu zon en maan en sterren niet meer schijnen
Als zijn ze met mijn droeve staat begaan
Nu bijna elke lach van haar vergaan is
Is vreugde weinig meer voor mij gedaan

Sinds zij, mijn lief, mijn zijde heeft verlaten
En ergens ver haar vreugde heeft gezocht
Sinds zij mijn hart liet wankelen van binnen
En ik geen evenwicht meer vinden mocht

Kan ik de wereld enkel maar vertellen
Van vriendschap, liefde die ik eens bezat
Godinne die ik amper leerde kennen
En mij voor vele anderen vergat

Laat mij dit lot aan anderen verhalen
Dees les de liefde mij te leren had:
Dat deze zoete val niet is te ontlopen
Waarin zo menig minnaar argloos trad ...

* Dit gedicht is ter ere van de onbekende Latijnse dichter van het Pervigilium Veneris, het Nachtfeest van Venus.

Cras amet qui numquam amavit
Quique amavit cras amet

Morgen mint wie nimmer minde
Wie ooit minde ook morgen mint

Zomer

Door het volle licht
Van mijn zonnige gemoed
Kijk ik door de ader
Die het leven in mij laat

Dan voegt in mijn oog
De weelde zich en daarbij
Vertelt het van een rijk
En vlammend gelaat
Dat van de zon
Die stijgen gaat

Ik loop op de bodem
Van mijn luchtige gestel
En de wel
Uit een diep gezegend hart
Bloeit op bij elke tel

Zo sta ik stil op deze roep
Van stilte en de wel
Welks ruisen toch aan bloed
En water mij herinnert
Uit het jaar van overvloed

Zon

Lachend kind in kosmisch duister
Toonbeeld van de eeuwigheid
Bron van leven, liefde, aandacht
Staand voor ruimte en voor tijd

Zongestolde goudkristallen
Goudgehamerd hemelkind
Warmgekoesterd stralingswonder
Snellend door de sterrenwind ...

Geheimtaal

Mijn zin is eindelijk in taal geschreven
Maar in die zin is ieder woord te veel
Verbloemt een mantel het onderliggend deel
Ze zeggen dat dit zin haalt uit het leven

Kom binnen zeg, ik pak de sleutel even
En sluit de poorten van het luchtkasteel
Waarna ik bij de haard uw hart bespeel
En wij naar volle zinnen zullen streven

Als ik uw woorden spel en zin verdwijnt
Is alles goed en doe ik het er voor
Pas als u uitgedold bent, is het net

Of u bij mij in laatste druk verschijnt
De tekst en uitleg stokt, nadat u door
Een twijfelaar terzijde bent gezet

Geschenk

Neem dit
neem dit
mijn hart
en als
volgend jaar
of in de toekomst
je zijn betekenis vat
zal ik uitleggen
ik zal uitleggen
wat het echt betekent

Gevangenis

Dit is de plaats van eindeloos verdriet
Waar hartstochten naast oude vetes woeden
De lang gestraften op een uitweg broeden
Een dal waarin men traan op traan vergiet

Wie echte mensen achter tralies ziet
Ziet ook zichzelf, en dit doet mij vermoeden:
Hier plaatst men slechteriken tussen goeden
Het onderscheid besef ik meestal niet

Soms toont een schim zich even aan het raam
Om bloemen in gedachten aan te raken
Dan wordt mijn ijle evenbeeld gewist

Terwijl ik doorloop wijzig ik mijn naam
En lijkt het mij als roept men van de daken
Dat ik degeen ben die men binnen mist

Goed

Men vraagt je soms
hoe het met je gaat
het gaat wel
zeg je dan
of goed
maar meestal goed

Het kan zijn
dat je je hart
net stond te breken
of zomaar
voor het venster
op de uitkijk stond

Het was vast
geen vraag
om je te tergen
doch welgemeend

Het woord
is gauw gezegd
en je bevindt
dat het
conventie is
belangeloos is
naar je welzijn
een gooi gedaan

Maar zeg
voor de verandering
eens wat je voelt
en leg die schijn
die leegte bloot

hoor je
hoe gaat het
zeg dan zozo
hoe gaat het
met jou

Soms werkt het
soms gaat het goed

Groninger boer

De boer bekijkt liefdevol zijn koeien
Zijn hand bevoelt hun stevige vel
De wind verdwaast zijn losse pijptabak
Zijn ogen staan betraand in de wind

De wind giert geniepig om de schuur
De deur kraakt in roestige hengsels
En sneeuw valt gestaag uit de lucht
Een ekster daalt neer op de houtwal

De kou bekruipt de boer als een vos
Hij stampt met zijn krakende laars
De sjaal duwt hij verder zijn jack in
Zijn vrouw voor het raam wuift met thee

Eerst nog dit, denkt de boer in zijn kraag
Hij werpt een blik op het lijf van een koe
Toen hij begon, had ie niets in bezit
Maar dit land is hem gunstig gezind

Geen leven van rijkdom, van geld
Doch tekens van weelde, van bereiken
Verworteld in het land van de klei
Vereend met de sloot en de lucht

De hond bejaagt de kippen op het erf
Aan de einder wat ganzen in de vlucht
Verward in het zicht van de wolken
Bekraait een vogel het dak van de stal

De boer staat weerbarstig in de storm
Amechtig en vermoeid in zijn botten
Het geworstel komt hij altijd te boven
Als in de verte de toren van de stad

Grote Markt

Stoepfietsers, kermismolens en schiettenten
Eenrichtingrijders, bekeurders en stappers
Raadsvergaderingen, dronkelui, winkels
Schoolmeisjes, buschauffeurs, stalletjes
Aanbiedingen, bedelaars, aanklampers
Oude panden, terrassen, gevelreclame
Oliebollen, kerstbomen, streekbussen
Aktekoffers, petten, uniformen
Bloemen, cafés en kroketten
Vaandels, uitgaanscamera's
Vlaggenmasten, kiosken
Trouwstoeten, taxi's
Bordes-trap, jongelui
Bier, studenten
Sorbetten
Mijn ster

Het heilig heer

Hernando roostert meuten aan de lucht
Verorbert flarden van 't vergane volk
Verstrooide door kanonnen, kruit en dolk
Een overmacht. Wat rest is heengevlucht

De opmars kliefde in een vloek en zucht
Een eredienst. Ontlaadde de donderwolk
Van Tlaloc, dat is Huichilobos' tolk
Twee broeders om hun bitterheid berucht

De beelden om te trekken is het minst
Zo slaat het leger nog de hemel kaal
't Is of elke god zijn vechtlust tart

Houd halt, geharde inner van de winst
De oorlog maakt ook uw gemoed egaal
Verkavelt mens, de bodem en uw hart

Het nieuwe tijdperk

De nieuwe wereldorde
wordt onder ons gekoesterd
koerszetters zijn piloten
het promotieritueel vervangt
het vlies der argonauten
de bloemen heten azalea
distortia genetica
kinderen zijn zandkleurig
op de gifbelt in hun spel
de wetenschap is religie
en politiek de scholastiek
alternatief de gnosticus
natuur dat is verspilling
nu alles is omgekeerd
is dat vernieuwing
liefde en schoonheid
verwerd voorts alles zo
dat musea de ruïnes zijn
draken zevenkoppige ziekten
raketten hemelbeklimmers zijn
sjamanen tot genetici en bloemen
tot paddestoelen geworden zijn
hoe transformeerde de ballade
tot een klaagzang
en viel mijn dichtwoord uit?

Hopeloos

In Joegoslavië is de hoop gezwicht
Nee, niet de moeder, vader of de zoon
Al zijn die zonder have, goed en woon
Ik memoreer de doodsstrijd van het licht

Stel dat je in de dood z'n aangezicht
Je kind niet voeden kunt, het sterft gewoon
Terwijl de leiders vechten voor een kroon
En elders iemand schaaft aan zijn gedicht

Wanneer die met zijn strofen is begaan
Meer dan te ijveren voor hulp en zorg
Vrees ik de dag dat godes hulp verstrijkt

Zijn dus de muzen doof, of in een waan
Staan zij voor hemelse festijnen borg
Opdat hun schrijver aan de pen bezwijkt?

Wetenschapper [8]

Ik zie een held, doeltreffend gemaskeerd
Een undercover-god, als mens vermomd
Als hij het machtwoord zegt, zijn wij verstomd
O zon, die ons verzengend animeert

Nu heeft de hemel hem geactiveerd
De winst verdaan die hij heeft opgesomd
Zijn gêne is in 't voorbijgaan uitgegomd
Wiens aura werd ooit stralender onteerd

Men noemt u mens, mijn god, imaginaat
Een schijngestalte. 't Klopt, bezielde gloed
Verbindt verzadigd zonlicht met de dood

Het zijn maar zelden - daarop maak ik staat -
De vruchten van verbeelding die ik moet
Verdrijf die gast en leg zijn streken bloot

---

[8] Oorspronkelijke titel: ‘In alle staten’ (ozon).

Joris en de draak

Wie weet waar Joris zijne draak ontmoette
Of hij naar het ondier werd gedirigeerd
Dan wel door het monster op zijn pad getreden
Waar hij het hellebeest heeft afgeweerd

Wie weet wat doel dit tragisch treffen diende
Welk oud en atavistisch treurspel eist
Het kwade als symbool te overwinnen
Opdat het goede zegevierend rijst

Sint Joris trekt zijn maliekolder rechter
De adem gaat gejaagd zijn longen in
Hoe edel is het ros door hem bestegen
Het brengt zijn meester onbetwist gewin

Hij geeft het paard de goudbeklonken sporen
Het tweetal raast versmolten, eens van zin
De bossen in. Een schim beneemt de adem
De rijder houdt opeens de teugels in

Als uit het niets verschijnt een schubbig wezen
Een blazend, vuurverspreidend mythedier
De staart gevorkt, de klauwen uitgeslagen
Het strijdperk van de held bevindt zich hier

Hij ziet het monster in de zwarte ogen
Een duist're poel van onheil blikt omhoog
Een gloeiend vuur draait langzaam in die wellen
Het vlies der ogen warmt het vaal en droog

Uit welke diepten is dit beest geboren
Van welke ouders sprong dit vreeslijk lijf
Wat ouderdom verhult zijn schonkig lichaam
Tot waar bestrijkt het z'n gehaat bedrijf?

Het harnas vangt het sprankelende zonlicht
Een punt flitst even op in scherpe glans
Sint Joris' hand houdt trillend nogmaals tegen
Het vallen der als lood zo zware lans

De kaken spert het dier vaneen en open
Een vuurstroom braakt langs spitse tandenrij
Behendig door Sint Joris wordt gemeden
Terwijl hij uitwijkt voor de muil, doodt hij

De ruiter beeft, zijn uur had na geslagen
Het vaste hart bevangt een trilling thans
Het hemelse gerecht vindt immer doorgang
Niet licht gewonnen echter wordt de krans

Juweel

Mijn lief, gij zijt een schone edelsteen
Die door de tand des tijds niet zal verbleken
Uw nobele gelaat telt geen gebreken
De Gratiën gingen elk bij u te leen

Al gaan de jaren onbeteugeld heen
Beweent men bloemen die in knoppen breken
Vergaat wat onverganklijk heeft geleken
U blijft in mijn herinnering bijeen

Ik had gedacht een portrettist te zijn
En 't licht van elk facet een naam te geven
De glans te vangen van uw helder oog

Doch gaf ik het palet een kleurenlijn
Weerstond het doek mijn welgemeende streven
En was het of de kwast mijn hart bedroog

Kachel

De kat heeft net zijn nieuwe woon betrokken
Al wekenlang versleepte men zijn bed
Eerst werd zijn mand met grof geweld verzet
En het behangsel van de muur getrokken

Nu zit de arme jager met de brokken
Centraal verwarmd wordt hij voor schut gezet
Dat past niet voor een kat. Zo is het net
Als blaast een thermostaat hem van zijn sokken

Weg is de kachel die hem knusheid gaf
Hij hokt nu op een rooster bij de bloemen
Wat in zijn leven met zijn noden botst

De ondergrondse warmte is een straf
Hier past een daad: wie kan de vreugd benoemen
Waarmee hij de convectorput bekotst?

De kat

Ik ben een kat en ik evolueer
Niet altijd was mijn gang licht
Zo werd ik in het oude Egypte
Van banden met de goden beticht

Niet uit liefde maar heilig ontzag
En uit vrees, schatte men mij hoog
Mijn beeltenis maakte men uit klei
Waarna men in het voorbijgaan boog

Duidelijk is mijn rol altijd gebleven
Die van vreemd en sinister beest
Toegankelijk noem ik mij niet
Zal 't nooit zijn, ben het nooit geweest

Schitteren deed ik in de Middeleeuwen
Aan heksen dacht men mij gelieerd
Ik was hun toegewijde assistent
Of zelf heks, doch getransformeerd

De twintigste eeuw heb ik gehaald
Zonder moeite kwam ik dit tijdperk in
Een rol van betekenis vervul ik niet
Heb alleen als huisdier zin

Als Egyptisch of middeleeuws dier
Ben ik in de boeken onvergankelijk
In het heden een legende, men is
Voor romantiek minder ontvankelijk

Kerkhof

Ik groet gebeente, rustend in het graf
Het draagt het blank van schone episoden
Het is mijn sterkste schakel met de goden
Hier ligt het koren, dit is niet het kaf

Zijn doden ver van mij, ben ik veraf
Of zijn wij van elkaar de antipoden
Uiteengegaan sinds oude perioden
Waarin de tijdeloosheid ons omgaf?

Doch dat ik dit bepeins schijnt niet te mogen
Traag zet de mist in, tijd voor mijn vertrek
De grond wordt in een erekleed gehuld

Dit ritueel is niet voor aardse ogen
Ik laat adepten achter, sluit het hek
Ben dankbaar dat ik even ben geduld

Kerst op het platteland

Een licht brandt op het verre boerenland
Het vrouwtje kijkt vertederd naar haar kind
De storm giert op de zolder, waar de wind
Een plank verschiet, dan kreunt het oude pand

Nog is het herfsttij amper aan de kant
Het haardhout klaargelegd. En ieder mint
Omdat het loeiend noodweer zielen bindt
De winteradem smeedt de sterkste band

De kerst is vaker langs dit woon gegaan
Dan vallen vlokken heil'gend op de deel
Waar kaarslicht achter kleine ramen wenkt

En wie goed kijkt, ziet aan het venster staan
Een guitig kopje, ademloos en heel
Waarmee het kind de sneeuw naar binnen denkt

Kerstavond

Zojuist ben ik in deze late stond
Uw deur voorbijgegaan; een lichtje brandt
Ik aarzelde, door gêne overmand
En was al verder voor ik mij hervond

Ik haast me naar m'n huis en dool er rond
Wat doet ge op dit uur: eet ge fondant?
Wellicht slaat ge een blad om van een krant
Of vangt ge 'n geeuwtje voor uw moede mond

De vlokken jagen razend naar mijn raam
Straks vriest ge in, ik maak mij grote zorgen
Ik sta weer buiten waar de sneeuwstorm woedt

Terwijl ik klappertand, zeg ik uw naam
En huiv'rend in mijn kale jas verborgen
Stap ik uw kwijnend haardvuur tegemoet

Kerstnacht

In het kerkje wordt gelachen en geweend
En velen staan te dringen bij de toren
Al eeuwen luiden zorgzaam en vereend
De klokken, zingen engelen in koren

Dit is een oord waar sneeuwvlokken zo ijl
De lucht verpoed'ren, heel de hemel vullen
En als verwreven serafijnentranen heil
Benevens troost verbreiden, al het leed omhullen

Er is een tijd dat alles stil wil staan
Het raderwerk een halt lijkt opgedrongen
Opdat in spraakloos, zwijgend ommegaan
De menselijke onmacht wordt bedwongen

Ach, zouden wij dit kunstwerk toch bestaan
Eén kerstnacht vullen vol van grootse dingen
Als witste wezens in hun heil'ge baan
Hun zoete zangen naar den hoge zingen

Kluizenaar

Verdraaide
toekomstprognose
gesprokkeld voor
oude vurige man
in het bos
voor zijn tijd
de dood opgelegd
herinnering is dit
voogd van ouderlozen
als amfora opgetild
uit Adriatisch sop
afgedroogd met
duizend dingendoekje
net zoiets
het is te groot
niet te bevatten
ooit kraste een kind
namen in een boom
twee turvenboom
schoot dan op
mij vroeg onlangs
lonkend een
elegant fantoom
of ik bij haar
wilde dromen
van oude harten
bij een pijl
doch antwoord gaf
haar oude man
had jaren terug
van het tot wasdom
gekomen hout
een kluis gebouwd

uit de gewonde boom
het deel met hart
als dorpel gelegd
zo was het
niet te groot
niet te bevatten

De twee koningskinderen

Twee koningskind'ren wilden eens te zamen
En niet gehinderd door hun eigen smart
Een koninkrijk van zon en liefde stichten
Als toonbeeld van hun niet te breken hart

Een oud verhaal van innige geliefden
De oude ode om de hartekreet
Die ondanks al het twijfelend voorspellen
De wanhoop in geluk verkeren deed

Zij waren door het lot vaneen gereten
En trokken doelloos door hun wijde land
Zij konden niet hun evenbeeld bereiken
Een duister noodlot had daarin de hand

Het was alsof de goden niet vergunden
Een paar zo liefdevol bijeen te zien
Bij goedheid van zulk eensgezinde zielen
Leek langzaam aan hun godenkracht te vliên

Het losgerukte paar bezat zijn vrijheid
Als waar het iets dat al het leven stremt
Liefst waren zij aan d'ander vast verbonden
Een zoet gevang, doch liefde ongetemd

Het hield niet van het ongebonden leven
D'ontstentenis der liefste deed het leed
De leegte resembleert de Griekse chaos
Daarin geen vrije ziel vrijwillig treedt

't Is niet de band van koninklijken bloede
Die minnares en minnaar edel schept
De troon en kroon ontvangen somtijds mensen
Die enkel met onheusheid zijn behept

't Is veeleer de volheid van twee zielen
Hun liefde heeft ze allebei gekroond
De ongeknechte ridderlijken zijn het
Die minnegod met adeldom beloont

Twee koningskinderen waren niet te stuiten
Het water was voor liefde niet te diep
Hun zalig treffen was alree beklonken
Toen beider hartestem hen samenriep ...

Kruisridders

Vereend, mijn broeders in het avondland
Bestreden wij de heidense rivalen
Betraden, naastten wij hun arealen
Daar stichtten wij een christelijke brand

Geen vijand of wij braken hem de hand
De welkomstgreep van paus en kardinalen
Voor wie wij hem beroofden en bestalen
Wij hadden het gelijk aan onze kant

Sindsdien zijn zevenhonderd jaar verstreken
Met ons viel ook de vijandschap uiteen
De dood bracht allen naamloos in het graf

Wij werden er geschat en vergeleken
Men legde hand op hand en been op been
Gelijkheid vond zijn weg van onderaf

Lente

Lover knoppend in de bast
harkerig gekruip van
mieren in ruim regenwater
bombast en oogtwinkel
bij het trippelpassen
van de bijenkoningin
schuilroepgeschater
van mimicry monstertjes
geschutkleurde schurkjes
bloembolbogen uitgezet
op het pad van de schildpad
die gaat trouwen met
the girl next door
vreselijk heet even
van de zon die door
de wolkenbarsten breekt
stelen van margrietjes
doen dienst als rietjes
daardoor lurken de
opgetutte grietjes
van kroosklovende woerden
struinende watervlooien
uit gekerfde priegelwegen
van het doddeblad
nemen in teugen
lekkerbekkende longvissen longdrinks
nippende vuurvliegburen schenken
Châteauneuf du-Pape in
onder het bruggetje
werpen stromen golven
klotsend over de ruggen
van eenden, reigers
verrast ontwaakte hagedissen

lelies, bloemen en bijen
krijgen ook hun portie geplensd
rietstengels bungelen hoofs
in de beschoeiing die
voor meer minnen is
klaterend natte droppen
op ruggen, buiken en koppen
vleugels, vlinders, vlerken
hoppen op en stuiteren
opgewekt omlaag de beken in
verzwolgen worden past
in het vaste patroon
van de waterplas
door de drift die hen drijft
huppelen lammetjes dartelend
als kunstobjecten in grillige
patronen geschikte bosjes in
overreding bracht boterbloemen
de bodem uit in verstolen gapen
naar het prille maaksel
naast hen spraakzaam koutend
maar nabibberend, als spruiten
sprietjes voort uit ijs en
niet uit 't ontluikend paradijs
spel, ernst, vreugdevol blaten
hinniken en gapend bloeien
stoeien, de dansen uitvoeren
der duizend opgeschoten scheuten
scheppen opening
ouverture, begin, start
middenstuk en apotheose
slotakkoorden en koren
om lijsters te omlijsten
krekels te verkwikken
de sterren toe te blikken

vreugden kortom te vieren
darteldrieste kikkerheren
berijden als ridders met
kikkermeisjes tot amazone
gegespt met plantensporen
voortsnellende libellen
te velde de stengels gespeld
van bloemen achter het oor
boren zij diep door het gewas
dat met zijn lage takken
de dopjes van hun kopjes wist
met lange poten benen potige
padden naar de schragen
om te schransen op de party
van het medebeest de minnaar
die het buurkind tot schrik
van allen wist te strikken
in het net dat door de
franke vrijgezel was gezet
rozevingerig grijpen ranke
bloemblaren naast insekten
die kwekken dat zij wel in trek
zijn doch niet voor elke bek
vleeseters zijn door het dolle
gedartel een duizeling nabij
de vliegen die nog vrij zijn
betrippelen snel de spinnen
die dolgedraaid rondtollen
niet zo maar schudden zij
hun snelle belagers af
alles liet koude achter
in potkachels, haardvuren
lege weckflessen en resten
gezelligheid uitwasemende
glazen en wijnkruiken

tot woeligheid maan aan
die nog kille tijd
en spring in de lente!

Medusa (I)

Medusa, spinselvrouw of vlees en bloed
Gekooid in mythologische cachotten
Door angst gedwongen werd ge weggezet
Gij arrogante meesteres van zotten

Gij zijt thans van uw angelen ontdaan
Een held, geblinddoekt, dorst u aan te vatten
Met doodsverachting greep uw woeste hoofd
En wierp u huiverschokkend bij de ratten

Een stenen rij wees mij vannacht de weg
Een rij van die u achteloos bezagen
Pilaren stram, onstatig, ik ontnam
Hun starre mond het onverwoorde klagen

Ontrukte aan het lijdend' oog een vloed
Van tranen die uitbundig zijn vergoten
Aan hen derhalf die, bleke beelden nu
Van menselijke sokkels zijn gestoten

Zo tekende de groep zich af waarmee
Verloren, aangedaan, ik had te stellen
Bedenkt, in schimmig maanlicht stond ik daar
Met enkel wenenden tot metgezellen

Als meer getuigen van Medusa's gang
Zijn in verbazing toen door mij gevonden
Versteende vogelen, in volle vaart verrast
Onwetend de verstarring ingezonden

Maar zeer benauwend bleek Medusa's drang
Aan al wat leeft haar vege kunst te tonen
Z'ontzag, als beter er niet was, geen dier
Zij deed geen eer aan, andere gorgonen

En toen de reis haar aan de landsgrens bracht
Door haar geen teken in de omtrek is vernomen
Van al wat leeft en al wat ogen heeft
Moest zij allicht van kwaad tot erger komen

Tot slot heeft zij haar meesterstuk gewrocht
Door leven in een stenen beeld te kijken
Voor één blik van haar zinderende oog
Moest zelfs zo'n harde tegenstander wijken

Dat Perseus zulk een vrouw te temmen wist
Bewijst de sluwheid van de Griekse helden
Mijn expeditie naar 't verborgen krocht
Valt nauwelijks als heldendaad te melden

Er aangekomen nam ik mij in acht
Mijn wens was niet, als beeld te figureren
Met ogen toe bewoog ik op de tast
Gereed om op mijn schrêe terug te keren

Ik weigerde haar rechtstreeks aan te zien
En wachtte slechts op tekenen van leven
In stede kwamen tekenen des doods
Die mij terstond verstijfd naar buiten dreven

Gepijnigd bracht haar mond gedrochten voort
Ondraaglijk attaqueerde zij mijn oren
O, wie doorvoelt, dan wie dit ooit bekroop
De klem der klankenbrij die viel te horen

Mijn mantel trok ik schielijk om me heen
Z'n kap verborg abrupt m'n blonde lokken
Ik ijlde daar vandaan, ontsteld, onthutst
Een mens die in zijn vezels was geschrokken

Nieuwsgierigen, bedwingt uw drieste bloed
Tracht niet de schrikgodin aan 't licht te brengen
Vermijdt Medusa's schadelijk' domein
Haar slangegiften zijn niet aan te lengen

Medusa (II)

Wat zij ge, spinselvrouw of vlees en bloed
gekooid in mythologische cachotten
door angst gedwongen weggezet
van zotten de arrogante meesteres
van angelen ontdaan door een held
geblinddoekt gevat met doodsverachting
het woeste hoofd door Perseus aangegrepen
bij ratten huiveringwekkend neergeworpen

De weg wezen hem de stramme pilaren
wenend beziend de man ontstatig
hun starre mond het klagen afgenomen
hun oog een tranenvloed ontrukt
gestoten van sokkels de bleke beelden
in schimmig maanlicht bitter wenend

Vogelen zijn verrast in volle vaart
de verstarring onwetend ingezonden
het meesterstuk gewrocht door Medusa
in een stenen beeld het leven kijkend

Held Perseus wenst niet te figureren
als beeld, neemt zich in acht
haar rechtstreeks aan te zien weigert
op tekenen van leven arglistig wachtend
tekenen instede des doods kwamen

Met gedrochten voortgebracht door haar mond
attaqueert Medusa zijn gepijnigde oren
dreven hem naar buiten beklemd
wien de klankenbrij ondraaglijk is
wie doorvoelt het dan wie 't bekroop?
Perseus, geschrokken in zijn vezels

is vandaar geijld, ontsteld, onthutst
verborgen in een kap zijn blonde lokken

Nieuwsgierigen bedwingt uw drieste bloed
brengt de schrikgodin niet aan 't licht
vermijdt haar domein voor ieder schadelijk
daar nooit eerder een vrouw bevatte
zulk niet aan te lengen gift van slangen

Meermin

Zij schudt de droppels uit haar flonk'rend gouden haar
De sterretjes verspreiden zich in sluierwaad
Ze vallen neer en spikkelen het vlakke sop
Als het meerminnetje gratieus te water gaat

Ze kwispelt, kletst en klatst en schudt wat heen en weer
Een waterbadje doet haar vissestaartje goed
Waarmee ze wimpelt, petst en op het water patst
Haar bovenlijfje zet ze liefst in zonnegloed

Haar ogen broeien, glimmend in merkwaardig licht
Haar wenkbrauw is in zwart behoedzaam aangezet
De juklijn aan weerszij vervloeit zacht in de kin
Een lokje krullend haar verbergt haar steelse pret

De hals bevallig bijgedraaid, haar bloed beweegt
In bovenzinnelijke huid, als azuriet zo fijn
Een watergolfje heeft haar eventjes verzet
De gloed van zonnestralen volgt haar ganse lijn

Haar zachte oren wendt zij naar de ijle toon
Der stromingen, het grille waterbanen-lied
Het minnekopje luistert spits naar wat de zee
Op maten van een hemels koor aan klanken biedt

Gekruld is aangerold de branding, schuim hoop op
Een grote oester rijst omhoog en opent; twee
Gespreide armen nemen haar, de meermin lacht
De oester sluit, hij voert haar lichaam door de zee

Metamorfose

Toen ik het woud betrad en langs u kwam
Stond u er lusteloos, ineengedoken
Uw trage klaagzang werd niet uitgesproken
Ik zag wel dat men u de adem nam

Uw lotgenoten waren toen al stram
Ze leken me te flets, en aangestoken
Met aan hun voet de bloemen, ongebroken
De mossen echter kwijnden aan hun stam

Ik lijk verdwaald, waar is uw tooi van blaren
Dit kleed herken ik niet. Een vreemdeling
Zijt gij; kom ik te laat en werd ge oud?

De wetenschap vermocht u niet te sparen
Beschaving die tot aan zijn grenzen ging
Maar ook tot die van u, en dat snijdt hout

Michael von Hohenzollern

Wij zitten rond
het brandend haardvuur
in het halfduister

kijk, daar zit vader
en daar zit ook moeder

vader en moeder
zijn verbannen
ik denk dat dat
heel erg is

soms gaat mijn vader
naar de kast
als wij koffie krijgen
moeder ons afleidt
wij niet opletten

vlak bij de wijn
omringd door stilte
en druivengeur
rust zijn staf op
een fluwelen doek

die ligt achter
glazen deurtjes
waar mooie
gouden knoppen
aanzitten

dan houden vaders
magere oude handen
de scepter trillend
voor zijn ogen

in de deurtjes
zit glas in lood

vaak hoor ik pappa
woorden mummelen
en zachtjes wrijft hij
de mooie staf

die glanst net zo
als de knopjes
van de glas-in-looddeurtjes

pappa heeft
een volk gehad
dat was
helemaal van hemzelf

als ik later
groot ben
krijg ik ook
een volk

vader zorgt voor
de scepter
net zo goed
als voor ons

als hij ziet
dat ik naar hem kijk
krijgt hij tranen
in zijn ogen

daarom houd ik
van hem
ik ben zijn
prinsje
zegt hij

vader is niet
in een kasteel
geboren, want

tegen mijn moeder
zei hij:

ik ben geboren
op een steenworp
afstand van het geluk

Milieu

Directies zitten
in glas en beton
hun waarde
hun wereld is krapte

Afval borrelt
naar beneden
in stralend
kristal en lood
in de crypte
wordt het
open ontvangen

Een zee van
enthousiaste
ontvangsten
families vissen
met hun school
kinderen zeggen
dit is zegen
van boven

Managers verdrinken
zonder scrupules
de vaten, de stad
ze stralen
in poreus verweer
lichten zij op

Monument op de Dam

Uit maagdelijke steen ben ik verrezen
Ik geef mij onverhuld; ik ben zo wit
Als botten waar geen vezel vlees om zit
Daaruit valt mijn betekenis te lezen

Voor duizend zwijgers zal ik spreker wezen
Als ik wat zeggen wil, dan is het dit
Mijn wit is rood en geel, en bruin en git
Dus als ik kleur beken, is het aan dezen

Misschien zal oorlog ooit in onmin raken
Wordt niemand meer ellende aangedaan
Ontmantel dan mijn trappen, steen voor steen

Bevrijd, tot eer van al wie leed, uw baken
Verstrooi de bloemen die gevangen staan
En zend mij in bestemmingsplannen heen

Mysterie

De zon is een
Vergetelbeker
Een zoete val
Een tombe
Waarin
Menig minnaar
Argloos trad
Afstand is
Onstelpbare smart
Streven een
Eeuwenoud verhaal
De laatste waarde
Een gevleugeld ros
Dat langs
De hemel trekt

Nacht en nevel
Zijn oude gezichten
Gebergten zijn
Een droom
De maan is
Hulpeloos en
Zoekt een voorbeeld
Mist het gezang
Uit de keel
Van elektronen
En muonen
De muziek
Der sferen

Nar

De meesterintrigant, dat kind van staat
Is rusteloos, en nooit verstilt zijn gang
Hij zal niet rusten, nimmer blijft hij lang
Die telkens van en naar de goden gaat

De grenzelozen houden zelden maat
De nectar vloeit, het dronkemansgezang
Weerklinkt, de teksten grof, de grollen wrang
Hier worden de soirees van oudsher laat

Ik zie een kleine man de koning slaan
Met woorden. Daarna viert hij zijn succes
Zeg zot, gij mist de ogen van uw heer

Die niet naar u, maar naar zijn scepter gaan
Ge bracht uw meester ditmaal bij de les
En slechts zijn nar besterft het deze keer

Museum

Ik dwaalde door de lange, lege gangen
Op zoek naar tekens van een meesterhand
Zijn knechten wenkten mij van elke kant
Maar geen van hen kon zelfs uw schaduw vangen

Toen ben ik door een ongestild verlangen
Gedreven, in een zijvertrek beland
Waar in het schemerduister aan de wand
Naar mijn idee uw beeltenis moest hangen

Het moet wel zijn dat ik me heb vergist
En was u niet, die ik er dacht te vinden
Uw lokken leken anders; ook uw blik

Niet alle streken heb ik toen gewist
Doch wat resteerde leek ons daar te binden
Twee vreemden in verwarring; u en ik

Natura Artis Magistra

De moeder met haar kind is uitgezworven
Het stak zo spichtig af tegen de lucht
Te zwak al bijna voor een laatste zucht
Nog voor het opgevoed wordt, al bedorven

Koud is haar kleine meid van dorst gestorven
Of in het kampement gaat het gerucht
Dat net de grootste kloof is overbrugd
Het lijdend land heeft voedselhulp verworven

In linnen ligt de liefste van de goden
En voor haar beeld volkomen is vervaagd
Is zij een deel van 't hemels mechaniek

Ligt zij te midden van de andere doden
Bij wie zij ruimte voor haar moeder vraagt
Die levenskunst trekt veel te laat publiek

Natuur

Met een zucht doe ik langs heldere murmelstroom
Mijn ogen toe, 't gewillig lichaam uitgestrekt
De zinnen gespitst, als ik somtijds aarz'lend droom
Een antwoord als 't kikkerbeestje aâmloos kwekt

Straks wandel ik de lange bomepaden door
Geen enkel spoor van rusteloosheid tref ik daar
Een spelend volkje vliegt bezield het leven door
Een aardebloem neigt mij haar aard'ge hoofdje baar

Een bladertooi verheft zich wuivend boven mij
Ik loop maar aan en vind het leven niet zo zwaar
Een zomerzuchtje maakt de bloemengeuren vrij
Verschuift de wolk en maakt de donk're hemel klaar

Maar ach, blijf gij in alle eeuwen zuiver mijn
Die u zijn kloppend hart gaf in dat lieve land
Van fluisterzachte zang en ook van zichtbaar klein'
Kristalle denkselen langs weg en weiderand

Met brave adem die mij boven maat verwent
De hand opleggend 't vreemde mensenoog misschien
Zult gij, die listig zelf aan and'ren u ontkent
Eén vraag uw minnaar doen: wie kwaamt gij in mij zien?

Neptunus

De kantelende golven breken op de kust
De schuimgebekte koppen rollen af en aan
Het wrakhout trekt zijn sporen door de woeste zee
Het zeewier slingert als verwaterde liaan

De waterlijn verbergt een ander tafereel
Geen heetgebakerd nat in dit verstarde rijk
De wereld is in rust in het verstilde oord
Der koele anemoon: der kalme vissen wijk

Neptunus toont zich in een schitterend gewaad
Van zeestof, zeeschuim en een lange krans, bezet
Met lavastenen, donkerglanzend parelwerk
Zijn schouder draagt een filigranen vissersnet

Der zeeën heerser houdt vanavond aan zijn hof
Een zeebanket, ter ere van de oceaan
Een keur van gasten wacht verblijd de koning af
Genodigd is elk waterdier, elk' onderdaan

De tafel is met voedsel rijkelijk gedekt
Geen plek die niet aan 't oog van hen onttrokken wordt
Die speels verrukt de schalen vruchten gadeslaan
Gerangschikt als die zijn bij ieders gouden bord

Er gaan lakeien in livrei van zij tot zij
Met parelmoeren bekers tot de rand gevuld
En op gezette plaatsen in dit schoon decor
Staan dienaars aan de kant in onderzees geduld

Gezapig leunt de vorst terug, zijn zetel steunt
Onder de indruk van 't vorstelijk gewicht
Neptunus brengt een heildronk op de saamkomst uit
De koning is zeer mild gestemd, zijn hart is licht

Hij domineert het koninkrijk met wijze hand
Geen machtsuitbreiding waar zijn heerschappij op drijft
Een kranig waterleger hoedt de frêle vreê
Alleen een zoet- en geen zoutwatervorst beklijft

Non op de fiets

Daar raast het fotogenieke wild
Voortvluchtig langs het terras
Wegvluchtend voor het verbaasde oog
Voor gratie de coup de grâce

Daar schiet haar zoevende fietsje voorbij
En daar hoor ik de sonic boom
Zo schiet ze wel op voor het ziekenbezoek
De ijlbô van Rome's roem

Of is ze te laat voor het gebed
Voor hen die te sterven plegen?
En wie van hen zwaait ze nu weer uit
Ontvangend haar snelle zegen?

Non op de fiets, op het rijwielpad
Dat is haar hemelbaan
De door borden gemarkeerde lijdensweg
Alleen door de sterken te gaan

Ontaard

Een heer heeft Montezuma's heer vermoord
Bespotte priesters hielp het aan de kant
Het vlot niet meer, een Spanjaard is gestrand
De stroom van Huichilobos' bloed verstoord

De aders van de god zijn aangeboord
Gederfd zijn onderdanen, afgebrand
Het gepokte lijf gemazeld en onthand
In alle botten klinkt het slotakkoord

Ach Huichilobos, 'k zie wel dat ge lijdt
Om wat gij in de benen hebt. Met lood
Voor goud geruild een schuilplaats tegemoet

Verlopen is uw macht, het is uw tijd
Dit territoir was u een maat te groot
Uw doodslust doodt tot slot uw overmoed

Oorlog 40-45

Vergeef me kind dat ik je niet verstond
Want toen je weende was ik niet geboren
Mijn hart dat met je lijdt kon je niet horen
Slechts om die domme reden zweeg mijn mond

Omdat mijn ziel zich aan de hemel bond
Stond je alleen, was je voorgoed verloren
Mij boeide meer de zang der engelenkoren
Dan dat ik ingreep voor je werd verwond

Je bent toen op mijn wijkplaats toegesneld
Waar eindelijk beschutting was te vinden
Een mantel voor een bange cherubijn

En telkens weer voel ik me diep ontsteld
Dat ik me aan het koor heb laten binden
In plaats van jou een tijdig schild te zijn

Paard

Men noemt uw ras warmbloedig
En kent u in galop
Doch weigert u te hollen
Dan komt de zweep er op

Soms snijden stalen sporen
In uw flank, uw zachte vlees
Op slagvelden ingezet
Bent u zonder vrees

Zo droeg u vele vorsten
Elk edelman schat u hoog
Wil landen voor u geven
Schenkt u een gunstig oog

Uw fiere blik is nobel
En vurigheid bewijs
Dat het onstuimig leven
Vrij is tot elke prijs

En dit wekt de verbazing
Over Troje's naïviteit
't Is een houten paard
Dat haar gelederen splijt

Briesen, stijgeren, trappelen
Beheerst het monster niet
Haar ijzige stilte zingt
Een onnatuurlijk lied

De Perzen namen gretig bezit
Van uw houten evenknie
Niet in 't minst gealarmeerd
Door zijn katalepsie

In het midden der nacht
Baarde het mechaniek
Vreeslijke soldaten
Met even starre mimiek

Door uw goodwill
Viel Troje, stad
Nooit heeft van namaak
Men zoveel spijt gehad

Als 't niet hinnikt en briest
Moet men onraad rieken
Ware 't zo geweest bij die
Gift van Grieken

Parijs

Parijs zien
met jou
is reiken naar
nee
is jou nader komen
nee
is jou nader zijn

hemel
nee

is
in de hemel zijn

Perestrojka

Waart gij een vrouw
introduceerde ik u
met geheven hoofd
in het groene park
bij m'n vrienden
mijn waarden
hier is
Perestrojka

Stel u voor
met joie de vivre
Kremlinse lokken
gebroken rood en
een schoudertasje
vol plannen
onbesproken
mijn geheime
missie

Gorbatsjov
schiep u
een ster die
met een knicks
mij verleidde
beheerst boven
haar stand leeft
heroïsche platen
van de muur haalt
die naar de zolder
moeten in musea
voor meer culturen

de verblijfplaats
van geruchtloze
willozen

Uw koffers staan
nog bij familie in
Estland Letland
en Litouwen
maar pak eens uit
meid stip uw
streken aan
hoe u diplomaten
verstarde gezanten
versloeg door
uw rekkelijke
bagage met holle
termen, platitudes
retorisch gedraai
niet vertrouwd

Is uw zaak
geadopteerd
door wereldopinies
gechaperonneerd
drijven wij
vriend en
vijand vrijer
te zamen
in een thee
van verzoening
aan de ronde tafel
smoort gij
kletskopjes

- - -

Over de muur van
het Huis Europa
werpen onbekende
aanbidders een roos
naar mijn protégée
in het prieel
achter het oor
steken wij haar
de geurendste
bloem ter wereld

- - -

Vrijmoedig
moffelen landen
invitaties
in uw tasje
gij proest even
achter uw hand
verneem ik
een diplomatiek
gerucht

Kom Strojka
gij zijt niet
van gisteren
nog even en men
beveelt zich u aan
ga juffer

bedeel eerst
andere streken
ijl

Maak elders uw opwachting
slecht betonnen obstakels
de winst prepareer haar en
geef handkussen als speeches

Poesje

Op kleine zachte voetjes
Loopt poesje door het gras
Het hoort wat sprietjes rits'len
Versnelt ineens de pas

De klauwtjes uitgeslagen
En van de grond verlost
De schutting is genomen
Tot stut en uitkijkpost

Met hoogverschrikte oogjes
Kijkt poes gehaast in 't rond
Wie komt hem daar verjagen?
Wie stoort zijn middagstond?

Een vogel wipte even
In 't grasveld op en neer
De nu ontwaakte jager
Is plots geen poesje meer

De ogen half gesloten
Een luipaard wat je ziet
Het wit gewolde vachtje
Doet eeuwen rust teniet

De banden zijn ontbonden
Van het fossiele bloed
Dat schijnbaar lag te sluim'ren
In een gesnorde snoet

De oren zijn geheven
De spieren aangehaald
Een noodlot wordt voltrokken
Historie wordt herhaald

De vogel, onverstoorbaar
Hipt dromerig wat rond
Zijn lot lijkt al beklonken
Aan zo'n archaïsch front

Een kreet verstoort de stilte
Het poesje wordt benauwd
De roep is altijd sterker
Om het eigen lijfsbehoud

De vogel opgestegen
De poes naar huis gevlucht
Het luipaard is gekrompen
Bij een te sterk gerucht

Hij zit bij mij te soezen
Te snorren in zijn vacht
Zo'n lief en aardig beestje
Ik vind hem haast te zacht

De poezen beurt'lings spinnen
En tonen kattigheid
Een goede kompensatie
Van onze mensigheid

Puntdichten

De Lasser

Een lasser, ook eens op de baan
Sprak te plat een medespeler aan
Die zei: Als ik met m'n vrinden tannes
Heb ik nooit last van zulk gehannes

Het antwoord was moeizaam:
Hoe kon men mij zo flassen!
Ze zeeën dat ik hier kon komen lassen!

- - -

Frans Hals

Frans Hals, een begenadigd portrettist
Vraagt hier en daar of men nog telgen kent
Die op de ezel willen komen

Dat wordt waarachtig nog een hele twist!
Want elk hof zendt zijn pretendent
Als men de tijding heeft vernomen

Hals heeft de keus: wil hij 'm sober of met franje?
Een prins uit Frankrijk, Duitsland, Spanje?
Maar nee zegt Frans: ik wil 'em van Oranje

- - -

Cyrano de Bergerac

Cyrano de Bergerac
Zat onvrijwillig in de bac
Dat duurde wel een jaar of tien
Zo zo, parbleu, nee kom, tien tien!

Ja ja, toch bleef hij van niveau:
Je vond bij hem geen luis of vleau
Soms kreeg de bewaker een extra sou
Die deed wel eens een oogje tou

Toen deed men gif in het ontbijt
Van Cyrano, fidonc, wat spijt!
Ontdaan, ontgoocheld en timide
Stierf Cyrano aan cyanide

Rabbi

Angst was er niet, ik ben nooit bang geweest
Totdat ik in een rij ben aangetreden
Voordien had ik de openheid gemeden
Ik leefde zeer bezonken, in de geest

Dit deed mij zeer, dit schokte mij het meest
Dat waar men mij ontdeed van waardigheden
Er zelfs geen afgod was; niets werd aanbeden
Mijn vroom gemoed moest buigen voor een beest

Doch menigmaal ben ik weer opgestaan
Door wie mij in het kamp terzijde stonden
Als flonkerlichten uit een hemels land

Er is geen plek waar engelen niet gaan
Zij zijn niet aan hun hemels huis gebonden
Tot in de hel nog reikt hun ijle hand

Rijk van Azteken ontbonden

Cortés betreedt het voetspoor van de held
Columbus, of het nog aan streken schort
Aan niets gebrek, dit volk komt niets te kort
Door pokken en de roomse pest geveld

De veldheer naar Tenochtitlán gesneld
Dankt God die hem het zwaard heeft omgegord
Zo komt het dat het woord tot vlees verwordt
De stond is daar, het Huis is uitgeteld

Met elke nietsnut die van Carlos leeft
Bestraft het vreemde heer de adeldom
Bij vlagen is Hernando als de dood

Voor wie hij in de tang genomen heeft
Meer zielen zijn - of draaiden zij er om -
Verlost en toch bekneld in Spanjes schoot

Restaurant

Hier at ik ooit met jou een fijn gerecht
Herinner me, dat ik niet dorst te spreken
En dat ik stiekem naar je heb gekeken
Toen jij de kaart nog niet had weggelegd

Al weet ik niet meer wat ik heb gezegd
Geen woord te veel, of heb ik stil geleken
Mijn hand heeft over die van jou gestreken
Je ogen bleven aan je glas gehecht

Het was voldoende dat ik bij je was
Bij kaarslicht, even van de sleur bevrijd
De maaltijd vorderde met tussenpozen

Ik weet dat ik de nagerechten las
En kiezen kon uit warm of koud bereid
Met spotlachjes heb jij het ijs gekozen

Rondvaart

Geboren ben ik, wonderlijk bereid
Uit vuur, de lucht, het water en de aarde
Waaruit mijn ziel zijn evenbeeld vergaarde
Ik daalde af en stolde in de tijd

Van al de delen die ik onderscheid
Belichaamt dat voor mij de schoonste waarde
Waarin ik was voordat mijn moeder baarde
De levenstroom die langs de voorplecht glijdt

Een oerkracht leeft in tal van waterwegen
Ik ga er heen, waarna ze mij verstoten
Zoals een hart dat men te veel bemint

Nooit heb ik op die diepte vat gekregen
Waaraan zo raadselachtig is ontsproten
Degene die ik ben: een waterkind

Schipbreuk

Matrozen, vier het zeil vanuit het want
En haal die mannen uit hun koude kleren
Verstrek het oorlam dat zij nu begeren
Sjor vast de tonnen, houd ze aan de kant

Reeds ligt de dood te kraken in een spant
Terwijl wij naar de wind de steven keren
De mast bezwijkt en als wij die pareren
Slaat windkracht elf het roerrad uit mijn hand

Wij zijn nog levend, maar reeds als de dood
Ik zie het land. Of drijven wij landaf?
O zwoegend volk, tot op de draad doorweekt

Bevecht elkaar niet om het laatste brood
Snoer vesten om, of vind een zeemansgraf
Doch zoek vergeefs naar wie mijn wilskracht breekt

Shirin (I) [9]

De edelman noemt liefde nimmer tam
Haar angel gaf zijn hart reeds meen'ge schram

Toch geldt zij u, o schoonste dezer aard
En daaruit grote sterkte boven kwam

Uw ziel, uw liefde, al wat inspireert
Ontstak een brandbaar hart in vuur en vlam

Dat in zijn argeloosheid aangedaan
Aan zulk een zoete val niet licht ontkwam

Ik zoek een even zoet gevleugeld woord
Doch minnesmart maakt woorden vleugellam

Bij uw bevallig wezen vergeleken
Is elke schild'ring statig, elke stram

En geen der sterren aan het firmament
Zo helder, dat zij u uw glans benam

Arabische godin, voor u genegen:
Uw dienaar, u gewijd, gegroet, salam!

Gij kent mijn afkomst niet, nog is verhuld
Wie kroost en eer zal voegen aan uw stam

Mijn naam, uw trouwe schild, is evenzeer
Geheim, door duur gerijpt, als anagram

---

[9] Ghazal: Arabische versvorm (liefdesgedicht), bestaande uit 5x2 tot 12x2 regels; rijmschema aa ba ca... xa; metrum en regellengte naar keuze; de laatste regel bevat de naam van de dichter.

Shirin (II)

Gij liefste, zijt mijn hart in dit bestaan
Wat kan mij beter dan mijn hart beraan?

Uw peinz'ge ogen zie ik voor mijn geest
Ik voel me bij hun aanblik al voldaan

De hemel schiep ze wonderbaarlijk mooi
Geen schilder heeft dit naderhand bestaan

Als groot geduld een ambacht zij genoemd
Heb ik daarin mijn meesterstuk voldaan

Als overgaaf de overwinning brengt
Moogt gij mij in het oorlogsperk verslaan

't Penselen van uw engelachtig haar
Gaat trage, door ontroering, traan op traan

Ik nader u onhandig, op een stut
Van kreup'le woorden hink ik op u aan

Uw glimlach toont bezonken overleg
Gij laat uw dienaar in zijn min begaan

Ik weet: wanneer mijn liefde vruchten draagt
Eist gij voorzeker bij de oogst ruim baan

Recht uit uw dienaar wie uw minnaar is
Opdat ge deze baat niet zult versmaân

Shirin (III)

Wie spreekt over uw schoonheid is onthand
Die dwaalt in een woordeloos wonderland

Een blosje verschijnt op uw zachte wang
Die rozerood kleurt als het fijnste fondant

Wie schildert de kleur van uw schone haar
Dat aangeraakt is door een zonnehand

Los opgewoeld is het en spiegelt haar kleur
Gij zijt mijn oase in het stuivende zand

Uw ogen verspreiden een heldere gloed
In de volle warme tinten van een regenband

Die met haar vuur mijn hart doordrenkt
En ons verenigt in haar liefdesbrand

Welks duur is die van een oude sfinx
Als een evenzeer tijdeloos godenpand

Sneeuw

Hier leg ik u een winterlandschap aan
Met bergen, dalen, twinkelende stromen
Het ideale oord om stil te dromen
En aan de werkelijkheid voorbij te gaan

Al zou dit aan de grens van alles staan
Niet verder dan waar geestesbeelden komen
Het rijk begint van elfen en van gnomen
Toch is dan aan mijn liefste wens voldaan

Te scheppen op een onbeschreven blad
Aan iedereen een sprookjesland te geven
Als een poëet, die nooit voor minder zwicht

Een vrije geest, maar wil toch hopen dat
- Wanneer gij allen deelneemt aan het leven -
Eén ding ons zal verbinden: een gedicht.

Stadshart [10]

Ik neem u mee naar mensen van weleer
Onder de rails en onder asfaltlagen
Door tunnelboor en heipaal aangeslagen
Stelt Groningens verleden zich teweer

De oude populatie gaat tekeer
Ze boog reeds voor de pest en veile plagen
Ik jaag u voort; zij mochten u bevragen
Omtrent de razernij van het verkeer

Ontslapen zijn zij voor de tweede maal
Het voorgeborchte wordt al vormgegeven
Die daarin rustten, zijn in ademnood

Het ondermaanse geeft een hels kabaal
Men activeert de doden weer tot leven
Maar boven is het leven als de dood

[10] Gepubliceerd in de Groninger Gezinsbode, 9 juni 1999.

Succes

De mensheid heeft wel aan het licht gebracht:
Succes wordt niet uit overmoed geboren
En niemand blies zo hoog nog van de toren
Of hij werd weer op aard' terugverwacht

Daar schut hem wederom de vale dracht
Van hen die tot de middelmaat behoren
Mag hij dan niet de goddelijke koren
Versterken met zijn ijle klankenpracht?

Is het nu fout als hij zijn stem verheft
In bedelaarskledij, en onbevangen
Een poging waagt d'Olympus te bestormen?

Eerst wil hij zwijgen, tot hij plots beseft
Dat hij een mooie mantel om moet hangen
Net als een god, dus naar gelijke normen

De wraak der Mexicaanse moeders

Straks zijn uw zoons in stilte bijgezet
Te vroeg te midden van de aardse bloemen
De Spanjaard zal er zich wel op beroemen
De fleur der natie wordt een droogboeket

Het duurt nog voor het zwaard wordt ingevet
Eer zal men alle wilden christen noemen
Berust niet, moeders, in zegenen en verdoemen
Fundeer vannacht het Indiaans verzet

Sinister tijgen schimmen door de streek
Afdoend beschut door sluiers om de maan
Wijdt Mexico zich aan zijn vrome taak

Een dwaze moeder geeft de beste steek
Als in het kamp de ogen opengaan
Ontvangen mannen haar metalen wraak

Tour de force [11]

Reisde via Rome
naast het enkelspoor
ligt een bouwput
stil
een natuurlijke
grasomgroeide
voormalige mens
graaft men op

De miskende
dienaar van een
antieke keizer
gedood
voor het omstoten
van een
gevulde beker
had zich
goed gehouden

Zichtbaar
in ornaat
fijnrasterig
verspreid
via Reuter/UPI
neemt die
even zoete wraak
op zijn broodheer

De archeoloog
weet zich
geen raad
en knikt met

[11] Gepubliceerd in De Revisor, 1989.

erudiete lachjes
naar de pers
ook verzot
op publicaties
de citatenridder

In het lood staat
man gevonden onder
in aanbouw zijnde
vleugel van een
gerechtshof
terecht wordt nu
recht gestuit

Zijn zegje gezegd
had hij geen
dwaze moeders
heeft hij
moeten sterven
voor de zaak
verloren door
de handomdraai
van een
beklemde geest
zijn leven

Voor het vrijgeven
van het lichaam
draaien metselaars op
hoge bouwstellingen
shag en verbijten
zich om ongewenst
oponthoud

Aan de voet
van de steigers
fluiten de
brokstukken voorbij
de nazaten van wie
men naamloos opgroef

Wat ligt er
nog meer
in La Défense
of onder het
avondrood
van de bomen
die zijn
de cultuurgewassen
in het Prater
of in gebed
in Florence

De natuur verrast
ons soms waar
architecten bouwden
in opdracht van
Charlemagne
papen en
vorsten
van Bohemen
kerken
burchten
lemen hutten
voor het volk
en andere
kerkers

Raadselachtig
is de indruk
van skeletten
van kathedralen
bouwsels
van neonwerken
voorbijgaand
maakt de mens
zich koningshoven
computers of broden

... En in een flits
zie ik zijn grandeur
in de veeg
van een hand
op mijn treinraam

Veilig

Ik zit bij omaatje op schoot
En luister naar haar stem
Nu mag dat nog, nog hoef ik niks
Maar strakjes ben ik groot

Zo veilig als ik zit en leun
Zo blijft de wereld niet
Die is te streng en is te hard
En biedt maar weinig steun

Als ik op eigen beentjes loop
Dan denk ik weer terug
En zie ik mij zoals ik zat
En bied ik anderen hoop ...

Verbinding

Ik zocht een toegang tot het paradijs
Dat aan mijn dolend hart wat rust zou geven
Niet zo een plek, met liefde zonder streven
'k Zou best wat leed aanvaarden op mijn reis

Want elke nieuwe aanwinst heeft zijn prijs
En onderweg valt zo veel te beleven
Soms bleef ik op mijn pad, ging soms daar neven
Maar vaak bracht ook een vrouw mij van de wijs

Kwam ik dan van mijn ijdel plan terug
Of zag ik voor 't hoge doel geen reden
Niet meer in staat om daarmee pal te staan?

Ach nee, het is bekend: men slaat een brug
Het best door beide oevers te betreden
En van bekende grond af door te gaan

Verlangen

Wijs alle niet ontdekte landen aan
Die nimmer op de kaart zijn weergegeven
En vindt gij er nog ongerepte dreven
Dan zal daar binnenkort mijn vaandel staan

Zij 't rimboe, noordpool of de bleke maan
Een hoge berg: het is mij om het even
Diep in het woud of waar vulkanen beven
Hang ik de klamboe voor het slapen gaan

Ik lag in holen, in de open lucht
Waar zon mij brandde, regen mij doordrenkte
Geen zee was mij te hoog, geen kloof te diep

Maar was mijn reis een aankomst of een vlucht?
Nooit wist ik of de dood of 't leven wenkte
Wanneer ik uitgeput om water riep

Verovering

Een veldheer leidt het bloedige gevecht
Eer gaf zijn hand het sein tot excelleren
Zijn eigen troep blijkt feilloos te bezweren
Waarna hij 't land van vreemde volken knecht

Al wie op fluistertoon het machtwoord zegt
Kan voort; hij kan het hoogste ambiëren
En na een slinks, behoedzaam opereren
Wacht hem tot slot het hemelse gerecht

Een vorm van stille liefde is het streven
Naar god en goud, naar buit, naar goed en geld
O dood, waar is uw prikkel, waar uw graf

Daar staat hij dan, bij 't afgebroken leven
De minnaar heeft zijn eigen lief geveld
Dat zo beloning krijgt, of is het straf?

Vogel

Er dwarrelt een vogel
Naar beneden
Hij zit even op een tak
Die brak net al bijna

De vogel tilt
Zijn vleugeltjes
Beide op
Even maar

Hij schudt
En pluist
Verstrooid aan
Een weerbarstige veer

Oogjes gaan
In het kopje rond
Staccato kijkt hij
Links en rechts

Donzige vleugeltjes
Doet hij weer op
En wrijft ze
Over zijn snavel

Hij blikt wat dromerig
Om zich heen
Trippelt, schuifelt
Langs een tak

... en vliegt weg

Voor een verloren geliefde

Je verloor
je liefste bloem
en als je
de blaren verzamelde
bevond je
dat je vaas
meer bloemen ruimte bood

Vorst

't Is begonnen aan de randen van de beek
Daar kwam het eerste teken van de koude
Toen het eerste ijskristal zich er ontvouwde
Toen alles achteloos nog levend leek

Ik aarzelde, liep naar de kant en keek
Bijna was mij ontgaan wat langzaam bouwde
Een glazen spiegel; wie ik daar aanschouwde
Bedekte op de tast de hele streek

Ik ben met haar die aan mijn zijde liep
Een herberg ingevlucht, waarlangs gedoken
Een huivringwekkend heer op actie zon

Wij keken door het venster toe, doch diep
In ons was reeds een gloeiend vuur ontstoken
Waaraan geen vorst zijn vingers koelen kon

Vox populi

De wereld wil geen dichter zonder strijd
gebroken moet hij zijn, gestoken, stichtend
de smart verlijden die hij dubbel lijdt
Zijn hart moet op bestelling twee keer breken
om z'n land - dat was een ieder reeds genoeg
en nogmaals, om tot zijn gehoor te spreken

Dat gist, begroet hem met geklap en spiedt
naar het waarom. Het onderzoekt hoe naar
des dichters opvatting zijn vers wel niet
ontstond. En of hij het ervoer als plicht
om kromme regels passend af te maken
met dissidente tekens toegedicht

Dit is de vraag die kunstenaars beknelt
of zij door kat of hond worden gebeten
door vijand of bewonderaar geveld
Is het hun eigen hand die kunstig schept
wie zal een god van broodheer onderscheiden
tiran van snob, mecenas van adept?

Met die reflectie liep ik in de val
een zoete geest is in mijn rust getreden
met praatjes zo doorzichtig als kristal
voor mij als met een sluier afgedekt
Ik blijk nu door een kat te zijn gebeten
een hemelse, doch veel te goed gebekt

Bedrukt drijf ik mijn pennen in de inkt
haal streken uit in opdracht van de muze
wier zucht onmatig in mijn oorschelp klinkt
Zij tracht mijn concentratie te verstoren
en ondermijnt het schrijfgerei, mijn hoofd
- betoverd - maakt zij tot haar uitkijktoren

Mijn zinnen zijn gegijzeld, onderpand
door langgelijnde tralies ingevangen
en solitair gezet door hogerhand
De blinddoek is gezakt zonder erbarmen
de dichterlijke vrijheid raakte zoek
beklemd in Polyhymnia's omarmen

Zo pas zag ik door goudgerande ramen
gekerkerde passages van het slot en
andere dichters die haar niet ontkwamen
In een der kamers huist een hokjesgeest
apart gezet om op verhaal te komen
tot ie zichzelf van het gevang geneest

O muze, breng mij in mijn oude staat
beknel, ontwricht mij, tart mij, daag mij uit
betover, knecht en kwel mijn geest doch laat
mij gaan. Ik zocht slechts naar een ideaal
keek hoopvol van mijn arbeid op, doorzag
te laat uw mom van vrijblijvend gemaal

Vriendschap [12]

Jouw vriendschap is een kwetsbaar iets
Ze is als sneeuw zo teer
Zo simpel als zij smelten kan
Zo snel ook keert zij weer

Wat is dat toch, dat vrienden bindt
En in hun harten leeft
Wat is het dat verschillen slecht
En zelfvertrouwen geeft?

Het moet iets van verwantschap zijn
Herkenning, onderling
Van geven om het geven zelf
Zonder berekening

Het is het deel wat in je is
En op die ander lijkt
Wat steeds die ander meent te zien
Maar in een spiegel kijkt...

---

[12] Voor Christina Kuik.

Vrijheid

Ooit is het kooitje niet goed toegedaan
Toen is de vogel uit mijn hart gevlogen
Nog stom door ongeoefend spreekvermogen
Beproefde hij zijn vleugels uit te slaan

Had hij die euveldaad maar niet begaan
Niet alles onderzocht met argusogen
Nu werd belaagd door bitse dialogen
Die een onschuldig oor had openstaan

Nadat hij van zijn tochten wederkwam
Heeft hij ontdaan zijn droefheid uitgesproken
De wereld leek hem hopeloos ontaard

Maar toen ik net een kijkje bij hem nam
Bleken de tralies onverwacht doorbroken
Gelukkig is hem één gevang bespaard

Werken

De werken van barmhartigheid zijn zeven
Wie hongert, dorstig is, of koud en naakt
De vreemde die het volk onrustig maakt
De doden, de gevangenen daarneven

De armen in hun onvervulde streven
De harteloze, gretige die mij laakt
Een knechter die de vrije grens bewaakt
Het volk in doodsnood, angst en beven

De blanken, moslims, zwarten, wit
christenen, heidenen, atheïsten
mensenkinderen, in eindloze rij

Wie in eigen kluisters besloten zit
Ook zij die niet van genade wisten
Al die beknelden wens ik vrij

Winter

De winter met haar witte koude deken
Bedekt mijn huis, mijn botten en gebreken
Verstart me tot de hartstocht is gedoofd
Zo word ik, naakt zijnd, immer nog beroofd

Nu kan met zielekaf, verdord geraakt
Het kwijnend haardvuur worden uitgemaakt
In de ruïne sterft een oude min
Onterfd vanaf zijn allerprilst begin

Door vorst verkild doe ik mijn laatste stap
Verliest mijn tors zijn evenwicht, is slap
Gebroken schijnt het vale avondrood
Ontdaan van liefde en van lust ontbloot

Uit menselijke zwakten saamgehaakt
Zijn blinden voor het kamerraam gemaakt
Dit huis bevat geen openingen meer
Het sluit zich af en is gelijk zijn heer

Verschoten op de schouw een vale prent
Met vruchten rond de lijst als ornament
Ik zie onmachtig om, met droge mond
Mij dunkt ze vallen langzaam naar de grond

Ik zie een houten plank in het vertrek
Ontwaar geheugenbeelden in de weck
Als ik vergeet hoe 't leven buiten was
Betast ik hoopvol het hermetisch glas

De witte vlokken komen uit de lucht
Mijn hoofd bevrijdt een reeds verijsde zucht
Niet zag ik eerder zulk een helder teken
Dat liefde van kristal is en te breken

- - -

Vanochtend heeft de oude klok spontaan
Na maandenlang te hebben stilgestaan
Haar loop hervat. Het ingevroren leven
Moest zich met tegenzin gewonnen geven

Doch reeds is door de felle kou geplaagd
Een hart ontijdig de lente ingejaagd
Te vroeg het dooiend lichaam afgelegd
Dat door de wens om warmte werd geknecht

De zonnegloed stuit - mager aangezet -
Af op de lege hand van een skelet
En bij het raam naast de provisiekast
Vertolkt een vogel fier zijn lichte last

IJsberg

Ik stond aandachtig te kijken
Hoe een vrachtschip aan de horizon
Tussen ijsbergen gekraakt werd
Twee doden afstond aan de zee

Het kunnen er drie zijn geweest
Misschien wordt het ooit nog bekend
Mijn meevaller was het heldere weer
Ik kon het van niet te ver volgen

Nadat ik mijn zetel had ingesteld
Zag ik de zeelui ijverig tekeergaan
Die waren al uren in touw
Bezeten in spokerige windvlagen

Het gewriemel ging door op het dek
Uit de luikjes zag ik handen steken
Uit het trapgat hesen mannen zich op
Onhandig als bestuurde noodlotspoppen

Ik voelde me bewogen en bleek
Het interessantst van al te vinden
Dat de scheepslui bij het gaan van
Het dek onhandig uit de sloepen vielen

Op het passagebewijs van de cruise
Wenst de rederij ons behouden vaart
De trip neemt gewoonlijk een maand
Doch de storm heeft ons allen verrast

Wij krijgen wat later te eten
De dekstoelen zijn iets verzet
Om beter de melee op het gindse schip
Met een kijker te kunnen bestrijken

De vakantie gaat aan op zijn eind
Dit is wel iets anders dan thuis zijn
De stimulus van het romantische leven
Zonder ingreep in natuurlijk geweld

- - -

Wij schrijven de volgende morgen
Ons schip staat sinds kort onder stoom
Aan de einder geen spoor te bekennen
Van het bezige volk uit dat schip

Toch leeft er nog iets op die plas
Een plank drijft er oeverloos rond
Een duivelse kapitein meen ik te merken
Daarop en het vloeken van zijn mond

Zand

Heden heb ik u
om en om gelegd
in gedachten
angstvallig
zoals men met
een mooi beeld doet
om het te vatten
en de lijn te volgen
van een ranke voet

Ik wentelde
naar het scheen
graniet; onaangedaan
door mijn geween
waarna mijn vingers
- die ge weerstond -
afgeschuurd door het
fijne gruis
vervielen
en u ontbond

Toen liet ik gaan
wat van u werd
een stroom
die gewillig vlood
terwijl ge door
mijn handen gleed
doch zeker is
dat ik groeide
terwijl gij sleet

Stel dat wij ooit
als zand
op de handpalm
rollen van een kind
dat aan het strand
de wind plukt
en met tuitlipjes
ons zuchtend
uit elkander rukt

Of uitgelaten
elkanders baan
wederom betreden
rond een luchtballon
in een storm gegrepen
of bijeengewaaid
op een perron

Verkeren tussen
mortel en maatlatten
met kiezel tot
cement geroerd
verstreken op
een bouwstelling
en gevloerd

Wanneer ik
later u ontmoet
bedenk dan
wat ik nam
toen ge met mij
erodeerde en een
einde aan u kwam

of vind ik u niet
en komt ge
in de toekomst
bij toeval op mij af
blind voor uw lot
en rust ge verstrooid
op mijn graf?

Zevensprong

Ooit is in deze wereld uitgezworven
Die in zijn vrijheid een beletsel zag
Hij reisde door het land en door de dag
Doch nooit werd in een zucht geluk verworven

Wat uit de fles komt, is soms snel bedorven
Nadat het stil daarin te rusten lag
En wat zijn eigen grenzen kiezen mag
Is licht door overdaad aan lucht gestorven

De mens voelt zich door kluisters te gekweld
Soms is zijn hart gerijpt, de tijd voorbij
Doch vaker is hij blind van overmoed

Hij wil eruit; het glazen huis beknelt
Te vroeg ontkurkt en schuimend stevent hij
Een draak met zeven koppen tegemoet

Ziekenhuis

Een kindje wordt weer in het bed gelegd
Ze kreeg zojuist het nieuwste medicijn
Het heet het laatste redmiddel te zijn
Zelfs daarmee raakt die hummel in gevecht

De zuster schudt de kussens, legt ze recht
Behandelplannen zijn bekend terrein
Ontworpen voor de liefdevolle schijn
Je put er hoop uit, ook al gaat het slecht

Je hart doet pijn wanneer je naast het bed
De oude beer die in de verte staart
En rietjes in het lege glas ziet staan

Bij vlagen ben je hevig in verzet
Terwijl je denkt: wat is het leven waard
Nu deze kaars zo jong dreigt uit te gaan

Zweefbaan

De zweeftrein kruist met fluisterzang mijn pad
Zie passagiers in afstemming te zamen
Het is of zij een ommekeer beramen
En reizen naar spelonken in de stad

Een plek misschien die iedereen vergat
Geheime wijk, met straten zonder namen
Waar voorouders al eeuwen samenkwamen
Toen iedereen nog tijd tot dromen had

Hoe vind ik u terug, mijn stadgenoten
Waar kan ik delen in uw stil beraad
Onthul de bron die u heeft aangedreven

Houd niet voor mij uw toevluchtsoord gesloten
Die volgen wil wie zoevend ginder gaat
Het buiten zoekt dat nooit is blootgegeven

CLOAK FOR A FRIGHTENED CHERUB

A light of brightness

Each child that has been born
Has a fairy on its side
It gives it a light of brightness
For its conscience not to hide

But he who lost his candle
Or blurred it through lack of zest
Can never find his blessings
No peace of mind, no rest

I hope with all my ardour
That this light you keep all bright
Regardless of your ages
Or the troubles that you fight

To my wife and child [13]

The travel urge you duly have restrained
Of him who rather swords than ploughshares bore
Who asked too much of you, of others more
The ones I loved I left, from peace abstained

Then joined the clans from sight and hearing drained
Your stay, who flung his own stays to the floor
The adversary's mouth was making for
And never was my rest with you regained

I had to seize an omnipotent might
Hernan Cortés, is he not one of them?
He is like Huichilobos in his flaws

I do not mind, devoured overnight
I shall pretend that I his forage am
But poison him when pressed between his jaws

---

[13] As seen from a Spanish soldier in the army of Hernán Cortés, Mexico, 1519. This poem and the other ones who deal with Mexico have been published in *De Verovering van Mexico*, Excalibur Press, London, 1994.

Architect [14]

Reflect, ye guardian of the solid stone
Your temple's not supported by cement
And if your friezes countless seasons stand
And thousands tread your work for fun alone

It's solid as the atoms in a bone
Death rather carries man onto his end
Than that the muses who with trembling hand
Buttress the walls, collapse with plaintive moan

The undersoil with all your strength defend
But do not mind the blinded antipods
The structure's rooted spurs are holding on

Make of your fight a lasting document
Serve not the ones who beat you, but the gods
Build fiercely on and be afraid of none

---

[14] Published in the anthology 'Colours of the Heart', Noble House London, February 2004.

Modest

How must I glue the sentences with ease
I seek a way to versify the I
The point is that I only think of I
But otherwise my poems surely freeze

I'd never predicate this just to please
For then I'd chosen you and never I
Now who would better understand than I
And you has too big mysteries to seize

I does a somewhat finer angle give
Consider you and look how I is faring
The I looks somewhat crooked, but is fine

For you there is another life to live
With I I am undoubtedly forbearing
When I take you, I'm really out of line

Carlos V of Spain

The monarch had his servants
The leaders and the crowd
He ruled at his discretion
Convened and disavowed

He might have them beheaded
Or dress them with brocade
In foreign parts deport them
Or bear them in his state

Manipulated many
In every place an eye
And where his trip not led him
His liegeman sure drew nigh

Demanded many treasures
And left no piece alone
With it as god he governed
Within a sheltered zone

The Indian unbeliever
Embraced the cross at length
Pope Leo X was flattered
In that lay Carlos' strength

Thus did he send a henchman
By name Cortés Hernan
Whole Mexico he sullied
Its downfall was his plan

Hernando has been driven
Or drove, if this seemed wise
In this his private dungeon
He slept with open eyes

He thundered and he ranted
Depending on his plight
And started raving, whining
Or whistled, sang so bright

He flung about his mandates
The sword he drew and see
Whoever dared to thwart him
Were forced onto their knee

Rewarded or beheaded
With menace did he tame
The flower of the Indians
Which from all classes came

Dethroned god Huichilobos
Gave crosses a firm hold
Struck warrior Montezuma
Down from a throne of gold

Whose riches and existence
The grace of god him gave
The earthly life has fleeted
As on a tidal wave

My sentences are written
For the land of Mexico
That bitterly has suffered
Through cruel, tyrannic foe

Dead people, I deplore you
Who not accepted god
By superstition aided
You vanished into naught

No purpose served this dying
But king and god and gold
The Aztec fell from power
A nation lost its hold

Clerihews [15]

Marie Antoinette
Was beheaded among the jet set
She did not care much for an exile:
This way too I can keep a low profile

- - -

Charles Darwin
Explained why he had such ugly children:
Oh, I could as well beget less apelike pieces
But those don't match my mood and the Origin of my Species

- - -

Eliot Ness
Knocked many a hoodlum into unconsciousness
Neither drank he whisky nor did he touch chablis
That's why he did so well with The Untouchables

- - -

Edmund C. Bentley (C = Clerihew)
Said: I'm just puzzled what to do
Four times 'a' is the scheme I brew
Now tell me, is this still a Clerihew?

---

[15] Clerihew: verse form consisting of 4 lines, rhyme scheme aabb, imperfect tense (so the 3rd poem is not really a clerihew). Line 1 contains a well-known personal name, line 4 a well-known fact from the life of that person.

The chalice

In coolest dark a chalice stands relaxing
Enclosed by scent of grapes, maybe pervaded
Reviving from its consecrated mission
By golden tabernacle portals shaded

The drops of ages being strung together
Unite into a trail of tribulation
By pouring out a few of them each morning
The gift is made for those who seek salvation

At dawn the pearly gates are slowly opened
The cup is then held up, is softly shaking
Behold the pious hands, the trembling fingers
The outcome of a life of strain and aching

The priest reflects upon the fading pages
Which captured him from childhood, kept him forceful
The Latin pericopes he softly murmurs
Which animated him and were resourceful

The silver pyx with glorious dimensions
Attentively he polished to perfection
Without a child through solemn undertaking
He gave the chalice his paternal lection

His oath for poverty could not prevent him
From being mastered by the handsome treasure
But the intemperance in his ascesis
Escapes the sentence of a human measure

The wall

A human equals the medieval fort
Is tried and tested by the hostile fire
Surrounded by a sky-high stony attire
From which the boiling pitch is ever poured

As if this makes the squeezing sieges short
The footmen at the gate will not expire
As they await the hour of their desire
The hour they do the bastion distort

Now crushed and crumbled, rescue overdue
The child of feeble mind decays to dust
And walls eroded to the bottom fall

A ruins fair maiden shows and squire too
To whom the enemy did its tools entrust
Fails to occur offensive, freed are all

The red-light district

This is where sex enjoys its greatest fame
For sale as long as the supplies are right
The offer rouses hunger, makes men bite
And girls continue being on the game

There's often struggle next to pleasure's aim
It may be this why sun-set does invite
The scene is covered by a Marsian light
One's legs are stretched, but hampered all the same

The day resembles night, the night the day
Where women organize their scorching gifts
Of all flames these procure the deepest traces

The costly beds are tricky soil to play
In which one cherishes consuming drifts
The one ablaze the other one embraces

Desert Storm - code name The Tempest

This week
in our Theatre
a patrol
of allied powers
will find a legion
sons of Iraq
interred in the sand
sand of Iraq
skilfully concealed
up to their necks
for Allah

Wrapped in winding sheets
they will be
in white
suckers of their lord
be death
messengers
within a stone's throw
from fortune born
glory to Allah

Signalled by the
skilfully Hidden One
the prompter
a hill
in the monotonous landscape
will arise alarming
yellow sand
veined with white sheeting
will fall apart
in Allah

The audience will frenetically
wave to servants of one master
with white rags
will see Allah
with dragon's teeth
in the Theatre
with complete submission

Zoo

Both man and animal incarcerated
Through iron fences are each other near
Therefore when children show no sign of fear
While throwing chunks through bars, I'm fascinated

This is the growth of nature demonstrated
The cleft in undivided things made clear
I seek a field where each regains his sphere
Not being by a snake intoxicated

We hold the beast has left the crowded zone
Where people stayed behind with little care
The ones who pavement in the jungle laid

But on a dark lane in the night alone
The slightest shadow animates my scare
There may be humans there, who make a raid

Dogmatism

If someone stabs a snake without a frown
We feel compelled to shield the animal
Thus love who makes a bloody spectacle
On pain of loss of honour and renown

For that is how our nature puts us down
It levels what is antithetical
Suggests a unity of principal
From which we weave an equivocal gown

Be frank, rebuke the ones who go astray
For what will come and for the present state
Scholastic power: have its sting pulled out

Except of inner class no court obey
Break off the line of thought that triggered fate
Retrace your heart, though be prepared to doubt

Errare humanum est

Long was my quest for signs of heavenly light
As counterpart of everyday desire
For never is the heart more bright and higher
Than when its glow and opposite unite

But be prepared who seeks the fiery site
It can be done, but does a man require
Who always to the shadows did retire
And thus deprived his fervour of its might

Maybe the mistake of my course is this
- Now should I tell you any more, or naught
Or should, if this your pity does enhance -

Was there a pause when I was full of bliss
I really had a struggle to be fought
My fiercest fight was with a gentle sense

Angel

A young girl, trembling in the cold
Comes greeting me, her gaze is bold
Her daring conduct hints to me:
For me she frees her potency

Her fair hand touches cautiously
The cogwheel of the galaxy
The stars, the moon, and all that's near
Grow fixed; no vigor frees the gear

The evening closes in too quick
I stir no muscle, feeling sick
The sun gives out a dying light
That makes my countenance seem white

The time wheel cracking comes to rest
No clockwork that endures the test
The foundered welkin gasps for breath
Before too long it meets its death

The startled creature from on high
Immediately lets the timepiece fly
Regrets her reckless nonchalance
While dazzling globes regain their dance

She turns around, sighs with regret
When in my arms she ponders yet
Alluring her defense portrays
And on my lips a finger lays

Beseeches me to hide it all
Her future keeps for me to call
She splendidly restored the mess
I need not bother God, I guess

Eyewitness account from Huichilobos

As if you
payed out
my rope
Montezuma
to tighten it
on the spot
you served me
then lost yourself
as in a dream
in the arms
of a monarch
cunning
one Carlos

I am fumed
at a king
who has ground
land unfilled
for those who
are in a position
to dislocate
my arms
and inhale
rapacious
monsters

They steal sulpher
from the side
of my volcanoes
for firing weapons
I expell bloody
staking faithful ones
in spite of

villages
innovators

At the Spanish
court Cortés
the predicted one
fetched a cheque
to bearer
convertible
into countries

The pope
earlier pled
protected
against risks
disconcerted
the encashment

Freedom
food
fun
with such treasures
piles of hangers
chain
rulers
of crystal
the skulls
of gold
and silver
filagree crowns
sovereigns
feathered
haltered

I foresee that
Cortés perishes
like I
ditched you
Montezuma
who on the edge
of the roof
of his palace
in Tenochtitlán
lost
his support
that was
I

- - -

Behold
this shows what
flexes Montezuma
nations follow
Cortés just
uses my name
this is
my deadfall

- - -

Have I not warned
you there
prepared for me
deity-deceiver
asked to give
Cortés the go-by
via the tongues
of my priests

who form oracles
from hearts
syphoned
from bodies

Now that
I am
a deity
of wax
who falls
on the spear
of a European peer
does not endure
the ill-disposed
is intent on revenge
I say die
if it has to
whoever has had it
does dying good

Perhaps you grasp
those Castilians
unsympathetic
violating bans
under my tread
I undermine
everyone firmly
in their eyes
I am to blame
who lets himself be
killed by strangers
trusted ones

From the azure heaven
I come on demand

consulters with
razor-sharp questions
whetted on me
suffocate me
with their smoke pipkins
my face burns
sceptics
I renounce
ordained priests
run up guilt

I rule
divulge Cortés
nor adorers
my considerations
do you wish
to examine
my chest
then come
approach
quickly
closer

But fear
this is the day
that I trap everyone
on the upland plain
scatter
on the acres
thanks to you
my heart
everything is tired

Me you preferred
not to follow
do you repent
that fallacy
then resign yourself
under my hand
choose
or lose
or I will
I must
speak
always
eternally

Eyewitness account from Montezuma

Fleshless ones forgive me
Huichilobos my doubt
my fallacy that I honoured
gave my land who kills me

Over the road of feared
worlds war advances
me - the harassed one -
with tribal members
having deceased
long ago
passed away
since ancestors
invited
strict men
white men
required
from the
evil
House

Warriors beside horses
smirk downed
by a master's hand
lying does it
makes nice dying
desecrating
is it not
of meat
of grief
free

When I raise myself
to see the sun
shout down the dead
see darkness
in men of
Cortés-sabre
who wounded
the brave
slew the
faithful
ones

In my priests who on
the temples decapitate
the strangers, then
the oracle statue
dissolves a
network around
Cortés, it
dictates
threat

I lift a hand
demand departure
leads your mission
to dismantling
comes lava unto you
and the suits
of armour
Cortés-gasping
know your borders
read the heavens
my dread
fills your track
by day

and knows you
as Huichilobos

His life
eludes you
terror-son
Hernan Cortés
he already
wipes off
your face
harvests of
advanced age
excess growth

Consider
pronouncing
these words
I die oppressed
herald coming
but after my action
only my demise
heralds First God

Hailed
Huichilobos
you react
with incursions
and pretence
gives control over
servile volcanoes
maintains the restless
abandonment in the heart
of your fiery servant

Sway them
mixed up with you
perilous but strong
you have in your hands
who got a preferential
killing on the causeways
my sigh is heard late leaving
such soil for inconsolable grief
and even that goes off already

Fix Huichilobos with skeletons
the bottom of tribes to you devoted
with grief your thoughts desire
with Cortés your stucco steps

Pharaoh

He lifted
a town
out of the sand
monument of
exemplary gods
of lapis lazuli
rocks
polished
he built
a region
for a nation
that ruler was
fair and severe

His palaces
governed
hegemonic
the granaries
with supplies
filled
with the heart
of the desert
but the mother
bore sway
over an
empty bowl

Large obelisks
stand gloomy
in the air
dumbfounded
dealing
with thoughts

strong men
at court
build in the air
a citadel from
ruins of
fallen demigods

Thus came the hour
that pharaoh departed
taken by surprise
the gods
unremittingly grating
wished regulating
under storms
making dust
biting off more
than they could chew
from the man
on his pedestal
rest

That is how
in heavy weather
were blown away
who stood here
witness
the gods who
atomized sand
misjudged
the life
of a sovereign
tearing
their worshipper

In showrooms
guards
meddle
the mummies
with their smirk
grown still
and dusty
besieged
by illumination
from the morasses
of the Nile
having fled the
surging flood
of sightseers

Visitors
sing about the
fame of pharaoh
who broke staffs
annexed
ordered martial law
gave to endure
lies in
an open tomb
this will do
a mummy
no good

He has appeared
in the appendix
of a standard work
recently he
closed his eyes
for staying
in a showcase

is to his credit
there he lies
first-rate

Fatima (war child)

Ah daddy, what I know of you will end
And only your return might bring relief
The emptiness you left has brought me grief
But then I see you still, I don't pretend

Your nearness being short, alone I stand
No medicine makes our departure brief
Although your seeming distance might deceive
You are more near than anything at hand

The time may come that I will understand
Your photo radiates a gleam of light
Your eyes reveal your true identity

When ripening maybe I comprehend
The vigor they proclaim you showed in fight
And then, my father feared no enemy

Faun

The lions on the garden gate
Pale; it deeply darkens
Behind their pockmarked backs
A shadow is scared stiff
Staggering in the bed

Squalls tread on the plinth
By the light of the moon
Write off a satyr
Fingers flail about repelling
Stuccowork goes round

Heaven lays hands
On a capricious creature
Covers its wild look
Boscages pitted against him
Wave with branches like bewitched

- - -

This afternoon I turn
Worried about my faun
Into the path to the garden
The arbour shelters him
During the shrieking of the wind

The trees seem sturdier
Swollen and to boast about
Emptiness, mouldering while dancing
The statue seems shrunk
At least, its torso has gone

Behind the labyrinth where
Leaves fanatically play
Court him
I seek his contour
Does his absence sting me

I approach unannounced
The place where he lies down
Knocked off the pedestal
Broke his ankles in the earth
Am frightened by a ripped iris

Abided only yesterday
With the moss-covered support
Inspected the surly curly head
Which stuck out dark blue
Against the sky, blown-up

Over his arms late shine
Stirred: veins in action
Birds overcome by melancholy
Rendered the last honours
Landed wordlessly elsewhere

Gods sneered salute
Russet leaves fell
But avoided him
Printed in the gravel
The paces of waylayers

- - -

With broken eyes looks
Askance to heaven
The remnant
Slid into the soil
And guiltily embedded

An elbow, a knee
A shoulder immovably
Driven into mother earth
Averted from her, green
And turned white through the fall

Satyr examines mire
His feet point to one side
It is outrage
Maybe it is embarrassment
For pined away elegance

But sarcasm shoots up
At the fringe of the face
In the splintered fist
Of a snapped arm
A finger waves exhorting

The half-brother of frenzy
And parent of decay
Freezes sculptures
Rigidifies people
Named the emissary of cunning

Partly under the building line
Counts himself secure for the moment
Avoids taunting

For whom tackles come
My dogs give tongue anxiously

Ashy falls the rain
When in the evening sky
The relic of a myth
The man, is lifted up into the van
Fragile transported in portions

- - -

Pieces stand unrecognizable
On trestles in the museum
Surrounded by cupboards with plaster
Gouges and nails of wood
Iron staples and easels

For the restoration the expert
Proudly casts howls of derision
Paying tribute to the open thighbone
Driving braces into a cheekbone
Pins in the maxillary joint

Animated he transfigures
Fixes deliberately a nongod
An impeccable work of art
Seeks a shadow uprooted
Himself in the shrubs

In former days faun

Riddle

My sense at last in sentences is made
But each word superfluous in that sense
A mantle keeps the underlying dense
They say that this makes life a senseless trade

Come in, I grab the key, then will blockade
And close the castle gates; shut every fence
And may we sense the fullest of romance
As at the hearth you get my serenade

I move that you remove a tight emotion
All will be well; you need the full account
I think I shall - if you made up your mind

Give you a notion, second every motion
This move is mine, in time it shakes the ground
A doubter pushed you off, one of a kind

Gift

Take this
take this
my heart
and when next year
or in the future span
you grasp its meaning
will I explain
I will explain
its yet deeper meaning

Prison

For mental scars this is the place to be
Where passions and vendettas take their toll
The long detained, plan breaking through the wall
Out of the vale where tears do freely flee

Who does a face behind the barrier see
Descries himself, which prompts me to recall:
The good and bad guys you can find them all
The difference is often dim to me

Sometimes a shade stands in the window frame
To touch the flowers in his phantasy
But then my wispy likeness won't abide

While I walk on I modify my name
It looks as if a voice shouts constantly
That I'm the one who will be lacked inside

Well

Sometimes you are asked
how are you
all right
is what you answer
or fine
but mostly all right

It could be
that you were just
on the verge
of breaking your heart
or without reason
were on the lookout
at your window

It surely was
no question
to taunt you
but heartfelt

The word
is easily said
and you deem
it to be
convention
altruistic
was the guess
made at your welfare

But say
for a change
what you feel
and lay bare

this pretence
this emptiness
do you hear
how are you
then answer
so-so
by the way
how are you

Sometimes it works
sometimes it is all right

The holy host

Hernando grills the gangs on airy thought
Dispatches fragments of the mouldered brave
Dispersed the enemy. No inch he gave
The heavy odds. Now flee who is not caught

The push has cleft and to its finish brought
A service. Clouds discharged, no one is safe
From Tlaloc, this is Huichilobos' slave
Two bitter brothers, with deception fraught

The images can easily be slain
But though the army well may clear the air
It is as if the gods provoke it still

No further, seasoned cashier of the gain
The war will even equalize your flair
Partition man, the bottom and your will

Hopeless

The Yugoslavian hope is out of sight
No, not the family that dearly tries
Albeit without property and prize
Let me remind the death throes of the light

Suppose that in the face of death you might
Not find what feeds your child; it simply dies
Whilst leaders fight for crowns of bigger size
And elsewhere men their polished poems write

When they their scrutiny to stanzas give
Instead of working hard and making free
Then watch the chance for lofty succor sink

Are Muses deaf, do in delusion live
The heavenly celebrations guarantee
In order that their writers die of ink?

Scientist [16]

I see a hero, masked effectively
An undercover god, as a human veiled
He speaks the magic word, my lips are sealed
O scientist, provoking fiery

The heavens granted him intensity
The profit squandered that he would not yield
His shame was incidentally repealed
Whose aura got disgraced more brilliantly?

They call you man, my god, imaginate
A void. It tallies, radiance inspired
Associates sodden sunlight with a kill

It seldom were - I dare to contemplate
The fruits of fantasy that I desired
Propel that chap and break his backward will

[16] Original title: 'In every state' (ozone).

Jewel

My love, you are a noble gem, in fact
It will not fade, nor lose its awesome powers
Your countenance above all ailments towers
The Graces, seeing you, feel almost wrecked

But even if the years go by unchecked
And we bewail the rest of broken flowers
If what looked everlasting lost its hours
My memory won't fail, it will neglect

A portraitist was what I'd liked to be
To give a name to each and every facet
To catch the lustre of your eye in art

But when I gave the paint the proper key
The canvas did withstand the added asset
It seemed as if the brush betrayed my heart

Fire

The cat has occupied its brand-new stay
For weeks men played the decorating game
Its basket was mislaid and trouble came
The wall was rearranged and bare it lay

Who orchestrated in this messy play?
The central heating puts its life to shame
This does not fit a cat. It is the same
As if a thermostat blew it away

The fire is gone that made the cosy room
The lying on a grid stirs no one's zest
For animals this is the end of it

The subterranean warmth is modern doom
Befits a sweet revenge; hence in its breast
Delight when puking the convector pit

Graveyard

I greet white bones, reposing in the ground
They bear the tone of handsome episodes
My strongest link with heavenly abodes
Here lies the wheat, there is no chaff around

Am I far off, are dead ones nowhere found
Or are we functioning in different modes
Dispersed, since oldest times on separate roads
As by an ageless void completely bound

But that I ponder it, seems out of line
The fog sets slowly in, I can't repose
In shrouds the soil is splendidly arrayed

This ritual is just for eyes divine
I leave initiates, the gate to close
Am grateful they endured me while I stayed

Hermit

Darned
future prognosis
garnered for
old passionate man
in the wood
before his time
death imposed on him
this is recollection
tutor of orphaned ones
lifted up as an amphora
from the Adriatic deep
wiped dry
with a cloth
same kind of thing
it is too big
incomprehensible
a child once carved
names on a tree
knee-high tree
then shot up
I recently was asked
by an elegant phantom
making eyes at me
if I wanted
to dream with her
of old hearts
near an arrow
but answer gave
her old man
years ago built
from the filled out wood
a hermitage
from the wounded tree

the part with the heart
laid as a sill
that is how it was
not too big
incomprehensible

Spring

Verdure budding in the bark
wooden crawling of
ants in ample rainwater
bombast and eyetwinkle
at the pattergaiting
of the queen bee
hidecallroaring
of little camouflaged freakies
cloaked scoundrels
bulb-arches put out
on the track of the turtoise
that is marrying
the girl next door
terribly hot for a second
from the sun that breaks
through the cloudcracks
peduncles of oxeye daisies
serve as straws
through which the tarted up chicks
of duckweedsplitting drakes
slurp rummaging water fleas
from ripped fiddly roads
of the cat's tails' leaf
lungfishes licking their lips
gulp down longdrinks
nipping firefly-neighbours
pour Châteauneuf-du-Pape
under the little bridge
flows cast billows
splashing over the backs
of ducklings, herons
surprisedly awakened lizards
lilies, flowers and bees

also get their share gushed
reed stems dangle courtly
in the sheetpiling that
is meant for more courting
splattering wet drops
on backs, bellies and heads
wings, butterflies, pinions
hop and bounce
cheerily down into the brooks
being engulfed fits
in the established pattern
of the pond
through the urge that drives them
lambkins are friskilly frolicing
as works of art into the bushes
that are arranged in fanciful patterns
persuasion made crowfeet
come out of the soil in furtive gaping
at the early artefact
next to them talkative confabulating
but shivering after as if
spears spring from ice and
not from the awakening paradise
play, seriousness, gleefully bleating
blossoming whinnying and yawning
larking about, performing the dances
of the thousand sprouted shoots
create opening
overture, beginning, start
middle piece and apotheosis
final chords and choirs
to frame the thrushes
invigorate the crickets
glance at the stars
in short to celebrate the joys

frisky-reckless frog-gents
ride as knights with
froggirls for Amazones
strapped with calcars
dragonflies hurrying
along the stalks
of flowers pinned behind the ear
in the field
they deeply pierce the vegetation
that with its low twigs
wipes the pods from their heads
with long legs strong-limbed
toads leg it towards the trestles
to gorge on the party
of the fellow beast the lover
who to the dismay of all
managed to ensnare
the neighbour's child in the net
that was spread
by the brash bachelor
svelte petals pinkfingery
miss insects
which burble that they are in vogue
but not for every bill
meat-eaters are near to dizziness
from the crazy gambolling
the flies that are still free
quickly patter the spiders
which spin around driven over the edge
they do not shake off
their quick attackers just like that
everything left chill behind
in round iron stoves, hearth-fires
empty preserving jars and remnants
of cosiness evaporating

glasses and whinepitchers
exhort to jostle
this still frigid time
and jump into the spring!

Jester

The master-intrigant, this child of state
Is restive, never still among the throng
He will not throttle down nor stay for long
Who each time does appear at pearly gate

Uncommonly the boundless moderate
The nectar being poured, the drunken song
Resounds, the lyrics coarse, the antics wrong
Of old the evening parties here get late

I see a small man striking at the king
With words. Then his successes celebrate
Hey, crazy man, you miss the heavy breath

When royal eyes onto the sceptre fling
This time you find your master cogitate
And just his jester laughs himself to death

Museum [17]

I roamed through long and empty halls in quest
Of signs that might a masterhand betray
Its servants beckoned me along the way
Your shadow though could none of them arrest

Then through an unalleviated zest
Spurred on, I entered a secluded bay
Where on the wall in twilight's mild display
Your portrait as I knew was manifest

I was mistaken; this I must have been
And you were not whom I anticipated
Your locks seemed different; so did your eye

Not all the strokes I altered on the scene
But what remained had us amalgamated
Two strangers in confusion; you and I

---

[17] Published in the anthology The Best Poems And Poets Of 2003, The International Library of Poetry, ISBN 0-7951-5245-0, Watermark Press, Owing Mills, Maryland 21117 USA.

Natura Artis Magistra

The mother with her child has long traversed
It stuck out angular against the sky
Too weak already for a final sigh
Before its raising spoiled, this is the worst

Her little girl has hardly died from thirst
When rumours in the camp make spirits high
The biggest gap is narrowed, help is nigh
The pining country finally is nursed

The dearest of the gods in linen rests
Before her picture is completely blurred
She is an envoy of celestial state

A brand-new dead amongst the other breasts
Her plea to give her mother space is heard
That art of living draws a crowd too late

Nun on her bike

Behold the photogenic quarry, racing
At large along the busy marketplace
She flees amazement from the crowds around her
Some way to give the coup de grâce to grace

Her zooming little bike shoots past the paving
A short time and the sonic boom will come
She's making headway to a patient's bedside
The courier of Rome's renown, to some

Or will she be too late for her devotions
For those who in the parish tend to die
And who are those to whom she gives a send-off
Receiving her quick blessing from on high?

Nun off the road, that bore her bicycle
Celestial orbit that fulfillment gave
As marked by signs, the Via Dolorosa
That only can be trodden by the brave

Unsubstantial [18]

A legion slaughtered Montezuma's lord
It gave the scoffed at priests the old heave-go
It made no headway as befits a foe
Disturbed the blood that Huichilobos poured

A hole into his soaking vessels bored
His limbs are lost, he faced the dried up flow
The pockmarked carcass got the final blow
In every bone resounds the final chord

Ah Huichilobos, I believe you bleed
It is your head, screwed off. The gold is changed
For lead, now modify your pose and sense

Your time is gone, your might has run to seed
This area your sizes rearranged
Bye kill-joy, killed by overconfidence

---

[18] Published in the anthology The Colors of Life,
The International Library of Poetry, Watermark Press,
Owing Mills, Maryland 21117, USA, ISBN 0-7951-5239-6,
2003.

War 40-45

Forgive me child, I did not see your tears
For when you wept I had not yet been born
And this dumb reason later made me mourn
My heart that bleeds with you observed no fears

Because my soul abided in heaven high
You stood alone and were a pray to wrong
I rather listened to an angelic song
Than that I lightened your tormented sigh

But when you to my heavenly shelter ran
You found protection at my side at last
A cloak that was a frightened cherub's shield

I dried your eyes as best as dreamers can
And always will I deeply feel aghast
That through angelic choirs my ears were sealed

Paris

Seeing Paris
with you
is reaching
closer to
no
is getting
closer to
no
is being
closer to

heaven
no

is
being in heaven

Rabbi

Before they lined me up this was the case
Afraid I'd never been, no soul I feared
I lived collected, to the mind adhered
Till then I shunned an all too crowded place

It hurt me much, this hit me in the face
That where they scathed my dignity and fleered
There even was no idol; nil revered
My piety encountered pitch-dark space

But many times I scrambled up anew
Through those who backed me up when in the camp
As twinkling lights from beatific legions

There is no place that angels do eschew
In deepest hell they shine their godlit lamp
Restricted not to heaven's radiant regions

Realm of Aztecs in labour

Cortés impersonates the fallow fan
Columbus. Every ground is put aside
These people have enough, are sorely tried
Struck down by smallpox and the papal clan

The strategist who clasps Tenochtitlán
Thanks God who girt him on the metal pride
And this is why the word decayed and died
The House is due, makes cracks in every man

With every ne'er-do-well who tricks the king
The foreign army racks nobility
Hernando's blood runs cold, too cramped the room

For those who were not left an opening
More residents are - too straightforwardly
Delivered and yet trapped in alien womb

Shipwreck

When in the rigging, sailors, ease the sails
And strip those fellows of their cold attire
The main brace splice that they do now desire
Lash down the barrels, empty out the bales

Already death extracts the trusses' nails
While we are rounding up in tempest dire
The mast gives way and though we don't expire
The cables mark our wounded legs with wales

We are still living, but our hearts are numb
I see the land. Or was it just a wave?
O toiling folk, whose lungs with water fill

Don't kill each other for the final crumb
Pray, get the vests or find a watery grave
But seek in vain the one who breaks my will

Cityheart

I take you to the ones who are inhumed
But under roads and rails no longer rest
As tunnel drill and pile shake and molest
The past protests, because its calm is doomed

The ancestors are ranting, are they fumed
They bowed already for the venal pest
I drive you on; lest you unleash their quest
About the surface where the traffic boomed

It is the second time they can't inhale
A limbo thus constructed, will sustain
Who lodges therein is in need of breath

From lower heights there blows a violent gale
One activates the dead to life again
But up one is within an ace of death

Success

Our species does explicitly express:
Good fortune is no fruit of overbearing
And no one made the big drum bang so scaring
But arrogance has taught him humbleness

Anew he's covered with a dingy dress
By those who love the mediocre faring
May he not contribute to godlike lairing
The omnipotent with his splendor stress?

Is it a fault when he pursues his bents
In tatters of a beggar; with desire
Endeavors to assail heroic heights?

At first he holds his tongue, until he scents
That he must shelter in the best attire
Just like a god, and after equal rights

The revenge of the Mexican mothers

Next are your sons in silence, dead and tried
Too soon amidst the earthly vegetation
The Spaniards brag about the operation
The flower of the nation will be dried

No time for grease to be to swords applied
The savage first be part of Christ's salvation
Relax not, mothers, prove your reprobation
And base en bloc the underground tonight

The females carry out their pious job
Are sheltered by the veils about the skies
Dark shadows through the area proceed

A badgered mother gives the quickest lop
When in the camp the men unlock their eyes
They drowsily her metal handshake meet

Tour de force [19]

Travelled via Rome
alongside the single track
is a building excavation
inoperative
a natural
grass-encompassed
one-time human being
is disinterred

The repudiated
servant of an
antique emperor
killed
for having
knocked over
a filled up goblet
had not broken down

Visibly
in regalia
put about
finely screened
via Reuter/UPI
what a sweet revenge
that is
taken on his employer

The archaeologist
does not know
which way to turn
and nods with
scholarly laughs

---

[19] Dutch version published in the De Revisor, 1989.

to the press
also mad about
publications
the citation knight

Set upright
man found under wing
being under construction
at a courthouse
justice is now
justly arrested

Having said
his piece
he had no mothers
of the Plaza de Mayo
he had
to die
for the cause
lost through
the twinkling of an eye
of a heavy mind
his life

At handing over
the body
bricklayers on
high scaffoldings
roll cigarettes and
chafe at
undesired delay

At the foot
of the scaffolds
the debris
whistle past
the offspring of who
were namelessly dug up

What else lies
in La Défense
or under the
evening glow
of the trees
which are
the cultures
in the Prater
or in prayer
in Florence

Nature sometimes
surprises us where
architects built
by order of
Charlemagne
papists and
monarchs
of Bohemia
churches
fortresses
mud huts
for the people
and other
dungeons

Unfathomable
is the impression
of skeletons
of cathedrals
structures
of neon works
passing by
man makes
himself royal courts
computers or bread

... And in a flash
I see his grandeur
in the blur
of a hand
on the window
of my train

Safe

I sit with grandma, on her lap
Her voice I listen to
This is allright, no burdens yet
My duties are still due

As safely as I sit and lean
Is not the world outside
It is so harsh and sometimes mean
And no one else's guide

When I can walk in future time
The cozy scene I'll see
And as I had such care and love
Help all humanity ...

Connection

I sought an entrance into paradise
That could provide my roaming heart with rest
Not just a place of love devoid of zest
I would accept some pain and exercise

For every new obtainment has its price
So much tries to divert me on my quest
Sometimes I went astray and failed the test
But often also women cast the dice

Did I forego my vain design through this
Or fathomed I no reason for my toils
No longer in a state to curb the stress?

Ah no, we know it well, a bridge best is
Prepared by probing the sustaining soils
And from familiar ground we then progress

Desire

Reveal to me the undetected land
That never on a map was there to view
And when you ever pristine pastures knew
Behold the regions where my banners stand

Be it jungle, Arctic or the desert sand
Near golden veins in which my mattock hew
Deep in the woods or where volcanoes blew
The nets I hung that did my backbone bend

In caves I laid, or in the open air
Where I was scorched by sun and soaked by falls
No sea too high for me, no cleft too deep

But is my quest arrival or despair?
I never know if death or heaven calls
When tired out I must for water weep

Conquest

A strategist conducts the bloody blast
Before this, gave the signal to succeed
His soldiers can be laid with little heed
Then subjugates the alien mainland fast

Who - whispering a word - a spell has cast
Can venture for the highest might, proceed
And after having worked his cunning deed
Will him await the heavenly court at last

Endeavour is a form of sly desire
For ware and wealth, for loot, for god and gold
O death, where is thy sting and where thy crypt?

Now there he stands, with all the life to tire
The lover brought his honey to a hold
Who thus gets recompense, or is she ripped?

A lost beloved

You lost
your dearest flower
and when you
gathered its leaves
you found
your vase
can hold
more flowers

Vox populi

The world desires no poet without strain
he must be broken, stabbed, uplifting, he
must undergo the weight of double pain
His heart to order bears a double breach
to please his country - that would be enough -
and once again, to make a public speech

The audience seethes, gives applause in search
of why. Painstakingly examines how
the poet thinks his verses did emerge
and whether he considered it all right
to finish clumsy lines the proper way
with dissident insignia made tight

This is the question that the artists binds
by whom have they been bitten: cat or dog
brought down by foe or sympathetic minds?
Is it their hand that makes the art work apt
who will distinguish gods from leading men
tyrant from snob, maecenas from adept?

With this in mind I paid a heavy price
A spirit sweet usurped my quiescence
with talk pellucid as a sheet of ice
but I did not descry the drift of it
It seems that I've been bitten by a cat
a one from heaven but with doubtful wit

I am cast down and to the ink adhere
then double cross by order of the muse
whose lewdly sigh sounds in my pinna ear
She tries to break my concentration power
and undermines the writing stuff, my head
- enthralled - she makes her observation tower

My fettered sentences - securities -
entrapped by bars that form the perfect lines
are put away by mythic entities
The blindfold has been lowered without grace
poetic licence could not be retrieved
got pinned in Polyhymnia's embrace

I just through gilt-edged windows recognized
the passages of the correction house and
other poets whom she paralyzed
One of the rooms contains a narrow mind
partitioned off to get his story straight
until he cures himself of being blind

Oh muse, restore the state I left behind
disjoint, provoke and trap me, challenge me
allure, enslave and plague me, but unbind
my bonds. I only tracked a weighty aim
looked up when working, hopeful but too late
Saw through your guise, your noncommittal frame

Friendship [20]

Your friendship is a tender thing
As fragile as the snow
And though it easily melts down
As quickly will it show

Now tell me, what ties friends to friends
Is in their heart and lives
What evens out disparities
And self-assurance gives?

It must be of a kinship kind
A recognition date
Of giving just for giving's sake
No wish to calculate

It is the part inside of you
Resembling the other one
That always thought that one to see
But in a mirror shone

[20] For Christina Kuik. Text has been presented during the 2002 International Society of Poets' Summer Convention and Symposium in Washington.

Freedom

One day my heart exposed a weakened bar
The little bird escaped, my cage was breached
Although by none in any language teached
It tried to spread its wings and flew out far

Had only it not left me with a scar
Not probed with Argus' eyes what people preached
Now was by acid dialogues besieged
Who always kept an artless ear ajar

When turning back from trips in jeopardy
It has - upset - about its sadness spoken
To it the world seemed hopeless, deaf and dead

But when I looked from curiosity
The bars appeared to be abruptly broken
Thank heaven that at least one jail it fled

Winter

The winter with its blanket white and cold
Conceals my home, my bones and every fault
And stiffens me, which does my ardour kill
Thus, being naked, I get plundered still

Through chaff that in my mind originates
The pining hearth-fire slowly suffocates
Amidst the ruins dies a thoughtful heart
That has been orphaned from its tender start

I make my final move, cooled down by frost
My torso loses grip, its balance lost
The evening sun shines broken in the air
Devoid of hankering and stripped of care

Composed of human flaws, on frailties based
For every window shutters have been placed
This house is mute; no openings exist
Secludes itself; its master's loyalist

A picture on the mantelshelf looks faint
Some fruits adorn the frame, escape the paint
With dried up mouth I helpless look around
I think they're slowly bouncing to the ground

I see a wooden cabinet. In these
Descry a row of bottled memories
When I forget how outer issues pass
I hopeful handle the hermetic glass

The snow emerges whirling in the sky
My system liberates an iced up sigh
Before, I never saw such lucid token
That love is crystalline and can be broken

- - -

This day spontaneously the clock at rest
Revived its course, its once perpetual quest
That paused for months. Life's icebound energy
Gave in, although it did reluctantly

But vexed already through a bitter frost
A heart into the spring's untimely tossed
Too quick the thawing body put away
That through its need for warmth in fetters lay

The meagre sunrays through the crannies sent
Are bounced off by a skeleton's empty hand
And at the window nearest to the gate
A bird expresses loud its easy weight

Sand

This day I have
turned you over and over
in my mind
meticulously
as one does
with a beautiful sculpture
to grasp it
and to follow the contour
of a slender foot

As it seemed
I rotated
granite; unmoved
by my weeping
after which my fingers
- which you resisted -
scoured off by the
fine grit
decayed
and you decomposed

Then I let go
what became of you
a flow
that fleeted willingly
while you slipped
through my hands
but it is certain
that I grew
while you wore out

Suppose that we
ever roll as sand
on the palm of the hand
of a child
that plucks the wind
at the beach
and with little poutlips
sighing
pulls us apart

Or exuberantly
enter each other's
trajectory again
round a hot air balloon
dragged along in a storm
or blown together
on a platform

Find ourselves between
mortar and measuring rods
stirred with gravel
to cement
stopped on
a construction site
and laid low

If later
I meet you
do consider
what I took
when you with me
eroded and you
came to an end

Or shall I find you not
and will you come
in the future
towards me by coincidence
blind to your fate
and will you rest
on my grave
in pieces?

Sevenjumb

A man by restless wandering went astray
He saw the hindrance of his liberty
Through land and hours he trod with energy
But fortune never found the easy way

What from the bottle comes will soon decay
Because of resting in complacency
And what has room to choose its boundary
By too much air will meet its dying day

Man feels tormented by his crippling chains
A heart matured through time is what he needs
But often laches makes his vision fade

He wants to flee; the glass abode restrains
Uncorked and foaming he too early speeds
Where seven-headed dragons ambuscade

Hospital

A little child is put in bed in pain
The newest medicine there to explore
It should procure the final aid or more
But gives this little one an extra strain

The nurse fluffs up the pillows to sustain
The schemes for treatment are familiar score
For caring make-believe are kept in store
Maybe, when things go bad, it keeps you sane

Your heart hurts when beside the bed you see
The old bear glaze in endless distances
And in the empty glass straws catch your eye

By fits and starts you deeply disagree
While wondering if life is nothingness
Now this young candlelight may soon go by

Hovertrain

Along my way the humming tram has tracked
See folks in understanding towards their aim
It is as if they plan a tricky game
And course to caverns nowhere to detect

A region that no longer can be checked
A secret zone, with streets without a name
Where ancestors for many aeons came
With time for everybody to reflect

How can I find you, fellow citizens
Where is your quiet seat; show it, declare
I'd like to have your potent source revealed

I try to penetrate your negligence
And want to follow who zooms overthere
Now that your cast was carelessly unsealed